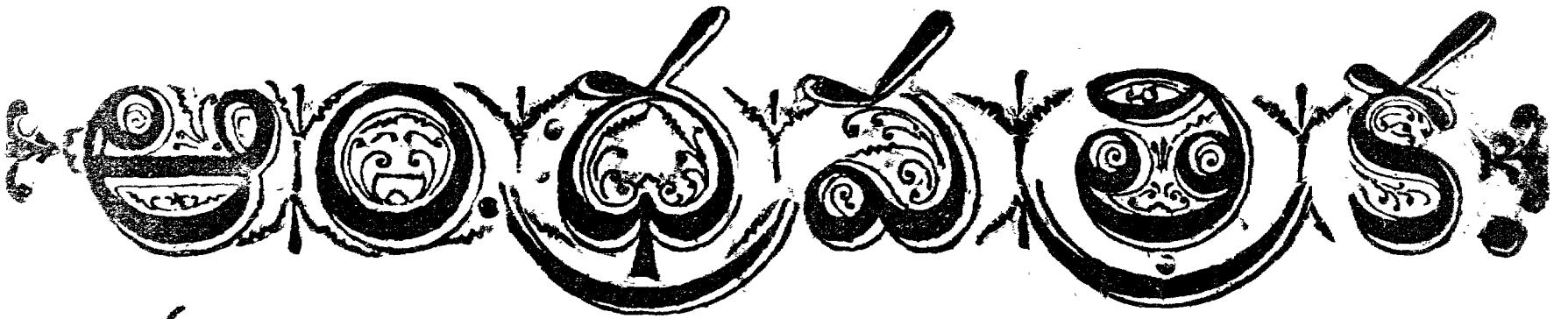

వి డి వ త్రి క 1-కి 0-1-6

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

310795

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 10

సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ మార్చి నెల 22-వ తేది శనివారము

రుధిరోడ్డాతి నామసంవత్సరము, పాల్గునమాస బహుళ ప్రథమ ౧.

No. 197

సంచిక ౧౯౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవంతిది

తలనొప్పి మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింట నుండదగినది

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెటివీది మదరాసు.

తిరుమల తెప్పోత్సవము

1924 సంవత్సరము యేప్రిల్ నెల తే 11 దీలగాయతు తే 15 దీవరకు సరియైన శ్రీరక్తాక్షి
నామసంవత్సరం చైత్రశుక్ల సప్తమి మొదలు ఏకాదశీవరకు అనగా 5 రోజులు చిత్రాక్షిజిల్లా తిరు
పతి శ్రీవెంకటేశ్వర స్వామివారికి తిరుమల శ్రీస్వామి పుష్కరణిలో గడచినసంవత్సరం రీతిన వైభవ
ముగా తెప్పోత్సవము జరుపబడును. పైపుత్సవము రోజులలో యేరోజునైనాగాని లేక అన్నిరోజులకు
చేరిగాని తన స్వంతఖర్చులతో ఉత్సవమును జరుపుటకు కోరు ప్రభయదారులు రోజుబకటికి రూ. 250 లు
చొప్పున యేర్పడేపైకము రొఖంగా చెల్లించవలెను. ఆలాగు కోరువారు దేవస్థానం విచారణకర్తల
వారికి ఏప్రిల్ నెల తే 5 దిలోగా దరఖాస్తు పంపుతూ ఉభయం ఖర్చులు చెల్లించుకోవలెను.

తిరుపతి
1924-3-14

శ్రీమహాంతుప్రయాగదాసజీ,

విచారణకర్త.

మహాభుగంసంహితా

ఇది గొప్పనాడీ గ్రంథము. ఇందు ప్రతిమానవుని జాతకము
పూర్తిగా సంస్కృత శ్లోకపూర్వముగా వ్రాయబడి యున్నది.
జాతకచక్రమున నకలుగాని, పుట్టిక తేదీ గడియలు గంటలుగాని
మాత్రం పంపిన యెడల అందలి ఫలితములు వ్రాసి పంపుదుము.

జాతకము వెదకుటకు రు 1-0-0
శ్లోకములు వ్రాయుటకు రు 1-2-0
అర్థము వ్రాయుటకు రు 1-0-0
పోషిజి .... రు 0-4-0
మొత్తం ..... రు 4-4-0 అగును.
అర్థం అనవరము లేనివారికి రు 2-4-0 లు మాత్రం
అగును. కావలసిన వారికి వి. పి. గా పంపుదుము.

ఆకెళ్ల వెంకటేశ్వరస్వామి,

గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

నూతన ప్రచురములు

జమ్మిర పోతనామాత్యులకీర్తము
ఆంధ్ర బాగవతము 1-కి 6-0-0
డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు 8-0-0
ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము 1-కి 5-0-0
అనందరంగరాట్టండము 1-కి 1-8-0
అనంతనిఘండము 1-కి 0-14-0
సృష్టకవ్యము 1-కి 2-8-0
అధర్వణకారికలు, పటిక 1-కి 1-0-0
ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మావద్దకొన
వచ్చును. కావలసినవారికి చూడకొరకాదు.
వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
222, ఎస్.కె.బి.బి. రోడ్, చెన్నై.

ఇ స నొ వే లి

ఇసనొవేలి అనుమా అంటి మలేరియా రోగమును వాడుటచే మలేరియా రాసీయక అటంక పరమను. ఇందు
కాలముదాకా రోగము లన్నిటిలోను నివృత్తిమైనది. ఇందుగడ్డ క్వాయానా నేరించుటచే మదరకు, అయితే ఈ దివ్యమ
ధనును నేరించిన బహు కాలము నుంచియున్నది శివుక మదరకు, తిరిగిరాదు. గొప్పవైద్యకాస్త్రజ్ఞులే దీనిని కనుగొని చేసి
యొక్కాన ప్రతిదినము ఉదయము, సాయంత్రము ఒక మాత్రము నేరించిన మలేరియా రాసీయక అటంక పరమను. విడలకు
ఉపయోగించుటకు ఇసనొవేలి అను రోగముగలదు. ఇసనొవేలి అనునదియే దురదయానాగా తయారు చేయబడినది.
రక్తజలములను మంచి పీతికి తెచ్చుట యందు విక్రీణి అద్భుతముగా పోవలయును.
మలేరియా రోగముచే బలహీన మైనట్టియు మరి ఇతరకావాలచే కలిగిన అనయనముల
నడతిక, నిస్సర్తుర మున్నగుటలను పోగొట్టుటయందు దీనికి సమానమై బానికు
మ లేదియు లేదని నిస్సయముగా చెప్పవచ్చును.

తియరు వాయువు, శూక్రకృష్ణ రోగము, మూత్రమునందు ఉప్పు ఎక్కువగా చేరుట,
యితఃశూక్రశాశ సంబంధమైన వ్యాధులను పారదోలుటయందు అసమానమైనది, వాత
రోగమునకు రామరూపము వంటిది.

Sole Agents for:— INDIA, BURMA & CEYLON
Messrs Gorio Ltd. P. O. Box. 159 BOMBAY

38 బెరాగిమతం వీధి, మద్రాసు.

శ్రీరాజయ్య రసాయనశాల

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

బ్రాంచి:— 331, తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు

ధర తగ్గించబడినది!

అమూల్యమగు దివ్యవస్తువు!!

తగ్గించబడిన ధర డబ్బి రు 6 మాత్రమే!!!

పురాణములై ఆలపాల లాంగని అన్ని కరకముల వ్యాధులకును గురితప్పని గాఢీవమై పనిచేయుచున్నది యొక్కటియే. మేనస్సును బలపరచుచు విషయాలలో వలన గలుగు సకల వ్యాధుల నిర్మూలము చేయును. రక్తము, శుక్రము మొదలగు ధాతువుల నభివృద్ధిపరచుచు, హృదయము, మూత్రాశయము, పక్షాశయము మొదలగు అశయాలయములను, నరములను, దేహమును బలము, పటుత్వము, స్వాస్థ్యము కలిగించుట యందెది అద్వితీయమైనది పేరొందినది. వేయేల మానవ శరీరపంజరము సంతతును గూడ కాశ్యతమా బలమును, పుష్టిని, స్వాస్థ్యతన కలిగించి హేయమానవ శరీరము నొక కాశ్యతైశ్వర్యముగా మార్చగలుగుచున్నది యీ రసాయనము సుపయోగించి ఆశ్చర్యకరముగా రక్షింపబడిన దెక్కండ్రచే వేనోళ్ల పాటబడుచున్నది, వెల స్వల్పము. గుణ మత్యద్భుతము. ఈరసాయనము సులభముగ నన్ని పోట్ల సందర్భము లభించుటకు ఇండియా అంతటను ఏజంట్లు కావలెను.

వెనస్సర్పు ఆయుర్వేదరత్న, పండిత, బి. యస్. రావు బ్రదర్స్, ప్రొపైర్టర్లు ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం, గంజారి, (ఇండియా)

హనుమాన్ కాపింగ్ పెట్రోలు

లోక ప్రసిద్ధమైనది.

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండుబ్రదర్, 12 బందరుపేటి, మదరాసు.

ఇంకను ధరలు

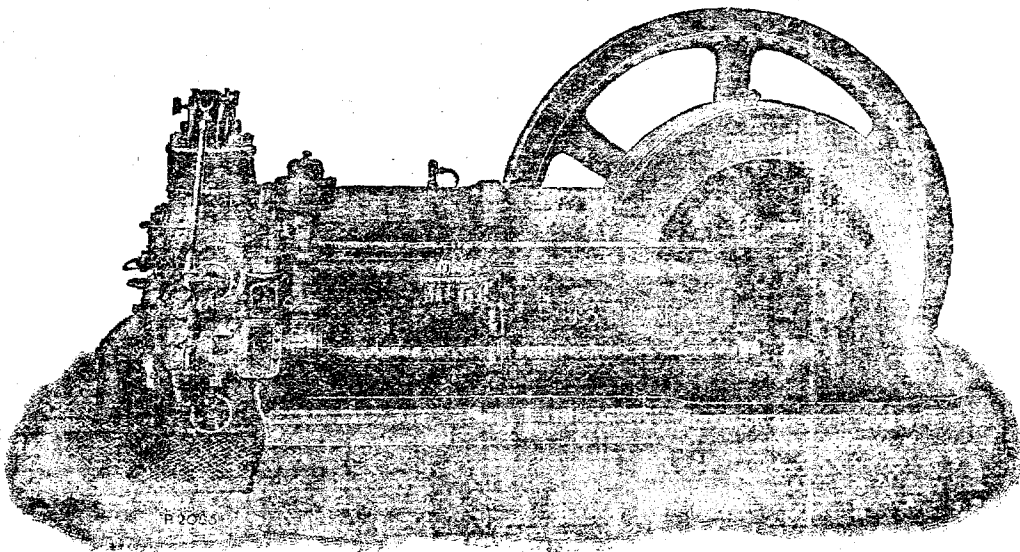
తగ్గించబడినది

16 340 బి. హెచ్. పి.

గలది.

అన్ని కొలతలలో

గలవు.

కొలతలు

16-20-26 34,42,52

బి. హెచ్. పి.

ప్రస్తుతము మావద్ద

నిలువలో

యున్నవి

రస్త్వన్ — హరన్సు బై
కోల్డ్ షెట్టింగు
క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజినులు
(హరిజాంటల్ మాదిరి)

పోయ్యి ఖర్చు తక్కువ. పూచీయివ్వబడును
పోయ్యి నూనె మిక్కిలి సరసమైన ధరకు దొరకును

చల్లగా నున్నప్పుడు వనిని ప్రారంభించును
వేడిబల్బుగాని లేక దీపము గాని అవసరములేదు. చతురత వనిలేదు.

20బి. హెచ్. పి. ఎంజిను, ఏ. నెం 1 రు రైస్
హల్లరు, పాలిషరుతో ఒకదినమున 5 గాలనల పోయ్యి
చమురుతో పనిచేయును.

మద్రాసులో సోల్ ఏజంట్లు

నెం 4512 ఏ చిత్రపటముల క్యాటలాగును,
శృష్టిగా పనిచేయునట్టి సామానుల జాబితాను
వ్రాయుదు.

MASSEY & Co. Ltd.

MAIN ROAD, RAYAPURAM
MADRAS.

Post Box
60
Madras

Telegrams
Massey
Madras

వాణిజ్యులైనా కరకాల, బెజవాడ:

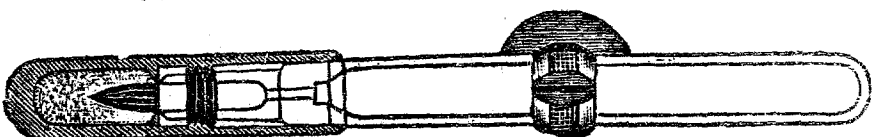
అచ్చు బెండుపనలు, రబ్బరుస్టాంపులు, సిగ్గు, రాగి, బంగారము, వెండిసామా
నులపై చక్కలు, జ్వాకులుచేయుట, స్వేషనరీ సామానులు. (409)

ఎంగ్రేవింగు

సెల్ ఫిల్లింగు

"ఆ గేట్"

ఫ్రంట్ టెన్ వేనా

పోకల్స్ వెన్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పదగు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా అట్లీ లిగ్నా, మొద
గు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడిప్పుడు మన హిందూజాతీయమునందు గూడ మిక్కిలియుగా జవాదర చేయ
బిందుచున్నది.

సాధరణమయిన "ఆ గేట్" కలము

2957

మామూలుగా ఈ పయోగింపబడు ఉత్కృష్టానికి బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాళి సుపయోగించుట యద్భుతమగు నూతన
ధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచివేయడం అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

మైలాపూరు

విక్టోరియా డిపో,

మదరాసు.

ఆంధ్రనైషధ సారము

శ్రీ శాశ్వత శృంగారనైషధము గురితరంగిణి మనోహర
చుట నైషధమును వచనరూపమున ముద్రించుచున్నది.

కొత్తవడుదు

తెలుగు 0.12-0.

సుగంధము

0-8-0

పాండరిక మాహాత్మ్యము వెల 0-8-0

మూర్తిగ్రథముల వెల రు 1-8-0. చార్జీలు ప్రత్యేకము

అ తల్లూరి సూర్యనారాయణ, ఈమని, గుంటూరు జిల్లా

అయ్య ర్వేదభూషణ నోరి రామకృష్ణి, అయ్య ర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

వి. లక్ష్మీకాంతం,
గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

రధిరోద్ధారి సంగీతం పాల్గునమాన బ|| ౧, శనివారము

చిన్ని మేఘమా!!!

[దుర్గుఃసహంతి సీతారామశర్మ గారు]

గగనసౌరావార కల్లాలములను
గాఢప్రమాదసంకలితవై యిటుల
నీడులాడుచు నేడ కేగెదో నీవు
గమనశ్రమం బుడుంగగ నిల్చి నిలిచి
ఓచిన్ని మేఘమా! యొకమాట వినును!

* * *
భాస్కరాచార్యులచే ప్రసరించుతనం
బసిడినిగ్గుల మించు పసతోడ నీవు
ముద్దులుగుల్కు నభోమార్గమందు
బద్ధులెత్తుచు నాట పాటల నైతిప
నిండువేడుక కాదే! నిన్ను వీక్షింప.

* * *
ఏయేప్రదేశంబు వీక్షించినావో?
ఏయే మహాద్రంబు లెక్కి దిగితివో?
ఏయేమహాత్మ్యంబు లెఱిగి వచ్చితివో?
జలవశిరోరమా! సత్యంబు చెప్పును!

* * *
ఏగితివే యల్ల హిమ తైలమునకు
గనుగొంటివే యందుఁ గలవిచిత్రముల
సధిసించితివే నీ వందుఁ గొన్నాట్లు
దర్శించితివే యందుఁ దఱుగా మెలఁగు
మానివర్తలను వి జ్ఞానధుర్యులను
తలెరు జ్ఞాంపముల చెంతను జూతతరుల
నెండవానల కోర్చియుండుటతో నేర్చి
నవపల్ల వఫలాశే నంబుచే గడపి
వికశిరవారంబు ప్రేమతోడుతను

* * *
మహితప్రభావులౌ మానిన త్తముల
ననుకరింపుచు శ్రుకు లభ్యసంపుచును
సామగానంబులు సలుపు నే చెప్పును!
సరస ప్రసూనమంజులపై వ్రాలి
మధుర సాస్వాదనో నృత్తంబు లగుచు
శ్రవణాభిరంజన శ్రావ్యస్వనముల
మధురగానంబుచే మధుక రోహంబు
ఝుంఝుమ్మటంచును జోలలువాడి
సంతతధ్యానప్రస మ్మతామునుల
యోగనిద్రలఁ బుచ్చు చుండునే యెపుడు
దాంపకఁ జెప్పమా దయను; మేఘంబు!

* * *
పరిపూర్ణ కామదీభరితయామినులఁ
బర్వతశృంగగ్ర భాగంబులందుఁ
జలద్రకాంతశిలావిశాలవేదికల
వల్లకిపాటులై వసియించునట్టి
గంధర్వయువతీనికాయమోషికు
కమనీయశ్యామలాకాశంబుఁ గాంచి
తారకారాజశీల శోభఁ గాంచి
ఔషధరోదధుల నిర్మాణంబుఁ గాంచి
సకల చరాచర సంపదంగాంచి
సృష్టికర్తృవిధానచిత్రకాళముఁ
గొనియాడి మోదింపఁ గుతుంబు వొడమఁ
దంత్రుల మీటి శ్రోత్రప్రమోదముగ
సంకీర్తనములను సలుపుచున్నారె!

భ్రమరగీతము

[చింతలపూడి శేషగిరిరావు గారు]

బహుళనవమంజరీయుత వనము నడుమ
సంచరించుచు నుండియు వట్టదంబు
గంధఫలిసంత కేగదు గాదె తాను;
పుష్పమా! రసయుక్తమై పాలుపుమీఁతె.
భ్రమరమా! రసాస్వాదనపరుడె యాను,
కాని యనత్రిక్రమంబులు క్రాలుచుండుఁ
జండతరమైన యాశ్వరకాశనంబు.
గర్వపడఁబోకుమా కింశుకంబ! నీదు
మస్తకంబునఁ జరియించు మధుపమనుచు
మారవేదనాదో దూయమానమైన
మాలతికిఁ గోచె దలంబుఁబోలి నీవు.
భ్రమర! చరియించెడు దిగంతరాశి మెల్ల
జాతికుసుమానుకారిఁ బుష్పంబు; నీవు
చూచితివో? కంటివో? దానిఁ జూఱగొనితివో?
తల్లముగఁ బల్కు పక్షుపాతంబు లేక.
కడు సుశిక్షితులౌ చిత్రకారు లెంతో
యింపుమై పుష్పముకొ లిఖింపవచ్చుఁ
గాని యాస్వాదనము నేయఁ గమ్ములేనె
వరగ నాఘ్రాణముకొ సల్పవరిమళంబుఁ
జిత్రఫలకమ్మునకొ భృంగ చిక్కఁగలవె?
లలితదేహను సతిని మాలిని వదలి
చుంబనమునేయఁ జూచెదౌ తుంచిపువ్వు,
యిలఁజుతుశ్చరణములనుఁ గలుగుదానిఁ
బకువమచుఁ బిల్లరొగద! భ్రమర! నీవు
కలిగియుంటి మట్టవము లక్కతన నిన్నుఁ
బుడమి నత్కర్ణపకు వనఁబోలు గాదే!

లలితర్పురీప్యాన కలభామగముల
దుఃఖోపశమనంబు దోడ్తోడఁ జేసి
పాపరాశినడంచి భవ్యంబునించి
లాలించి పాలించి రక్షించి లోక
జీవనార్థము స్వీయ జీవనం బెల్ల
ధారవోయుచు నుండు కామగ్యామూర్తి
భాగీరథీనది ప్రభవించినట్టి
పుణ్యస్థలంబుఁ బ్రమోదప్రదంబుఁ
గాంచి నావలె నీవు ఘనకులార్చకుమ!!

* * *
భార్యాసుతుల వీడి బంధుల వీడి
జన్మస్థలము వీడి సౌఖ్యములో వీడి
భోగభాగ్యంబుల సొందును వీడి
స్వాధ్యైపరిత్యాగసాహసంబంది
స్వాతంత్ర్యరాజ్య! సంస్థాపనార్థంబు
దేశదేశాలను ద్రిష్టుచువండి
భారతీయులు లోక భద్రంబుఁగూర్చు
సత్కృతసంరంభంబు సలుపుచున్నారె!!!
ఆంధ్రసోదరవిపు లాత్మనిగ్రహము
ఆంధ్రాగ్రగణ్య దేశారాధనమ్ము
ఆంధ్రపుత్రప్రభావతిరేకమ్ము
యెల్లదిమ్మలను చేరెన్నికంగాంచి
మెలియుచునున్నదే! మేఘరాజుంబ!!

సమస్య పూర్తి

(1924 సం. ఫిబ్రవరి 18 వ తేది సాంస్కృతికనమరంగమున కొత్తపల్లి ముప్పిణ్ణాచార్యులు గారితో ప్రాజ్ఞగ...మను సమస్య ప్రకటింపబడినది.)

[కే. వి. అప్పారావుగారు, యన్. వీరరాజుగారు.]
ఉ. దృష్టికరాన్నికుం డెచటరూఢిగఁ బుట్టి? నమేయపార్వతీ
యుష్మే పుణుం డెవండు? విజయంబు గపస్వి మారనేల? స
ద్వాష్మియమాన్వితుల్ బొగడ భారతమాతయశంబు నిల్పగ
ప్రాజ్ఞగమందు, శంభుడు, సు భద్రను బొందఁగఁబుట్టె.
[గాంధీయున్]

[మిన్నికంటి గురుమయ్యగారు]
ఉ. దృష్టియతికొ సునిశ్చలమంది దపమంజరకాలసూనిధీయు
ద్బుప్తుఁడభగీరథుఁ డహో! హరివత్తవరప్రహృష్ట స
మృజ్జుతచిత్తుడై విమలమా సురగంగను దేజటాటవిక్రప్రా
జ్ఞగమందుశంభుయ సుభద్రను బొందఁగఁ బుట్టెగంధీయున్
మ తీ యు

ఉ. ఋష్మిగమలి పుట్టె యువయించుట యెందచలాత్మజా
మనో భాష్మిధియెప్పుఁ డర్చునుండు ద్వారకలో మునియాట
యేల, ధీయుష్మతకి రి! ప్రస్తుతమయో! భరతావని గాతు
రెవ్వరో, ప్రాజ్ఞగమందు శంభుడు సుభద్రను బొందఁగఁ
బుట్టె గాంధీయున్.

సంగీత సరణ

[మాలె రాఘవరావు గారు]
సంజకెంజాయద్యుతులు కాసారమందు
వింతచెల్వంబు నింపఁగా బొంత నన్న
నూనగల్గిపతెల్లల చుంబనముల
గ్రుక్క దిరుగక గాడ్పుకై వెక్కి తిరుగ
కోయిలలు కోయటంబున నాయికలకు
సంజ్ఞ లొంగిండునటులుండ సంధ్యయగుట
గూండ్లఁ కేరంగ వివిధశకుంతలాల
మభ్రపథమున తీవ్రన నరుగుచుండ
గీరశారికల్ల మతమ వారి జేరి
పూవుల బొదరిండ్ల మంతనమల్పబింపఁ
గోరకములెల్ల వికసించి తారలెల్ల
ముల్లెపందిటి నభిమున నుల్లసిల్ల
వివిధనుచుసౌభంబులు విస్తరిల్లి
యువవనాంతర భూముల నొఱసికొనగ
రిదు కైదంటు నెకొని మోద మెసఁగ
సుందరారామరమ్యతఁ జూచి చూచి
పచ్చికబయళ్ల నడచాడి ముచ్చటయిన
విరులఁ గోయుచు నల్లన సరసుఁ డాసి;
యలనటం దీర్చుకొనగ నీయంకసారి
శిరము నిడుకొని పవళింపఁ, — జెంతనున్న
పద్మములు మోడ్వఁ జనుడెంచు భ్రమరతతుల
నాదమే శ్రుతి నా నొప్ప నాదుభుజము
మోదఁ గరపలనంబుతో సాదరముగ
దయపు వేయూచుఁ బద్మజాదారగిరి
శ్రవణపేనుంబుగా నాదుశ్రవణతీర్తి
గీతమును బాడి నన్ను సంగీత సౌఖ్య
వార్ధి మంచి తీ వయ్యది వారిజాక్షి!
మరుననేర్చునె నేయజన్మములకేని?

శిశుపోషణము

[వెన్నెరారా సత్యనారాయణగారు]

ఏడాదిలోపు శిశువుల బోషణచర్యవిధానము

- (ఎ) ద్రవరూపకముగా నాహారము:—1. కన్నతల్లిపాలే చంటివిడ్డకుం బ్రశస్తము. ఎందుకన, నాపాలు చనుమొనలనుండి తిన్నగ శిశువునోటిని తేరును, అందుచేవిషవాయువులపోకవు.
2. తల్లిపాలు తరువాత నాకోగ్యముగల దానియొక్క పాలుమంచించి.
3. అట్టి దానిపాలు దొరకనిచేదల నాకోగ్యముగల యావుయొక్క పాలు మంచించి.
- ఎ. ఆవుపాలను నిల్వయుంచుటకు గాను గాచరాను. పచ్చిపాలను జాలకాలము నిల్వయుంచరాదు. బి. కాంచుట నలన నూత్నజీవులు నశించును "ని, పాలయందలి పోషకకణము నశించును. కాచినపాలు నుండోపితములై, ఆజీర్ణము కలిగించును. వివరములకు డ్రో. వేం. అచలము - 8 శిశుపోషణగ్రంథములో 4, = "పేరాలను" జూడడు.) సి. పచ్చిపాలు చాల సేపు నిల్వయుంచిన పులియును. పోషకకణము నశించును. డి. ఆవుపాలు ఆవ్వడే పీడికనదిగాను, చల్లగాను, ఉండవలెను. ఒకవంతు పాలు, రెండు లేక మూడువంతులు మంచినీరు కలిపి శిశువులకు పంపవలెను. ఇ. పంచదారనుగాని ఉప్పును గాని చేర్చరాదు. ఎఫ్. ఎన్నడును యంత్రములచే తయారు కాజిన విశేషపు పాలను, సారములను నాడరాదు.
- (బి) ధనద్రవరూపమిత్రములగు నాహారము:—
1. మాడునెలవయస్సు గలిగి యాకోగ్యముగ నున్న బిడ్డలకు గోదూరజావ నీయవచ్చును.
2. ఆములో మాడ్చుడి (Kilndried) యంత్రములచే తయారుకాజిన నూకను బావకు వాడరాదు. ఇంటివద్దె విరుగలిని విరిసిననూకను మాత్రమే స్వదావాడవలెను.
3. బావలో బంచదారగాని ఉప్పుగాని జేర్చరాదు.
- (సి) ఆకోగ్యముగ నున్న శిశువుల 11 లేక 12 వ మాసము వయస్సునందే నడవడగలరు.
- (డి) అమితముగునాహారమిడుట కన్న పిల్లలను బద్ధు పెట్టుట మంచిది.
- ఇ. జుతువులయందువలె, మానవులందును, పిల్లలు తమ తల్లులపాట్ల నంటుకొని నిద్రింపవలెను. తల్లిశరీరవేడిమియే పిల్లలకు సర్వకోగ్యవారిణి:
- ఎఫ్. ఆహారము వియమితకాలములలో నీయవలెను. ఏడ్వినపుడెల్ల నాహార మియరాదు. ఏడుపు సర్వదా ఆకలి కూచకముగాదు. అది యొకకోగ్యచిహ్నము. ఏడుపు పిల్లలకు బలమునిచ్చునని నమ్ముట పొరబాటు.
- (జి) శిశువువాయువు తటమస్తానములుపిల్లలకుముఖ్యము (హెచ్) పిల్లలకుఁ దటమగలగు బిడిడిపుండ్లు వృదువైన బంకవట్టి గుడ్డమీద వేసికట్టిన నయగును.
- (బి) టీకాలు కూడదు. సువిస్తరములగు కారణములు శిశుపోషణగ్రంథమున 21—28 పేరాలలో గాననగును. "క్యైవెన్" మున్నగుమందు లేమియు వాడరాదు. పీని యవద్రవములు ఆగ్రంధమునందును, అశినవవైద్యశాస్త్రమునందును విపులముగ వర్ణింపబడినవి.
- 11 ఏడాది మొదలు ఆటలు సంవత్సరములవఱకు బిడ్డలను బెంచి కాపాడువిధము
- (ఎ) ఆహారము. 1 పిల్లలకు బండ్లు రా నారంభించకనే ఘనరూపకముగా నాహార మియవలెను. 2 ఆహార పానీయము లందు మిత మత్యావశ్యకము.
- (బి) దుస్తులు; 1. వయలగుగాచోచ్చునట్లుగనునుండవలెను. 2. దిగుబరము నున్నపుడు చలిగనున్న నయ్యది రోగచిహ్నములుగ నెఱుగవలెను. 3. మేజోస్టు, లాగులు, పంట్లాములు మున్నగు చిగువగు దుస్తులు చెమటను యావిరూపమున బోసియవు. అందుచే రోగము కలుగవచ్చును. కావున వానిని ధరించరాదు. 4. ముఖ్యముగ వేసవికాలమునందు దలగ శరీరమునకు బాదమునకు వెచ్చనిదుస్తులను దొడిగినరాదు. అరికాల్లను మాత్రము కాపాడు ఆకుచెప్పలగ్గు జాలను. ఎండ ముండ్లు బాధించవు.
- (సి) నిద్ర. 1. ముఖ్యతప్ప శరీరము నంతయు వెచ్చదనముననే కప్పవచ్చును. 2. కిటికీలకు వెఱచియుంచవలెను. 3. రొంపగలుగునని భీతివలదు. అట్టివియే స్వాస్థ్యసంకటములు (Curative Crises). రొంప అన్యపదార్థనూచకము.

విద్యవిమర్శము

[వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు]

- ఇప్పుడు స్కూలు షేనలు తెలుగువిద్యార్థులు చదువలసిన తెలుగు టైపులలో ఉత్తరహరివంశాద్వైతగ్రంథములలోనివి కొన్ని భాగములున్నవట! దానికి బీకరచించినవారు మిక్కిలి తప్పులు వ్రాసిన పలువు రాంధ్రవిద్యార్థులు గన్పించుచున్నారు. అట్టి యేదో నేను చూడలేదు గాని, బల్లారిలో విద్యార్థులు అగా నున్న శ్రీ చింతలపల్లి నరసింహశాస్త్రిగారు చెప్పటలనను, సారస్వతసర్వస్వ మను పత్రికలో కొందఱు విద్యార్థులు విమర్శించుటలను దానిరిని గొంత గుర్తింపఁగలిగిరి. ప్రాచీన గ్రంథములు ముద్రణములందు దోషములతోనుండి కొంతకేతము కలిగించుచున్నవి. వానికిఁగోడుగా స్టిటికలుకూడఁ జేరెనేని యొక నేనునవలెనే పాఠకులభాగ్యము పండినదనవలెను గాఁబో
- అట్టిజేతలందు సర్వపదార్థ బహిష్కారము ప్రకృతివలన జరుగును. శిశుపోషణము, 44, 45, పేరాలు చూడఁడు.
4. వెచ్చనిచక్కలతో బుండియు, నిదురపట్టనియెడల అది రోగచిహ్నముగ నెఱుగవలెను.
- డి. ఆటపాటలు:— పిల్లలకు నాటకు మితిమీరి బొమ్మల కొనరాదు. పిల్లలకు అనవశ్యకకృతి మెండు. దానిని బెంచవలెనే గాని త్రుంచరాదు. తమకుఁ గావలసిన బొమ్మలకామే చేసికొనుటకుఁ బిల్లలకు తాముమామ మెండు. స్వయం కృతములగు నాటవస్తువులే యెక్కుడు శత్రువునకలు. 8. తమయిడు పిల్లలతో నాటకు విడవవలెను. పెద్దలు సమీపముననుండి ప్రమాదములు (Accidents) రాకుండమాత్రము చూడవలెను.
- పాఠశాలలకుఁ బోయి చదువుకొను దినములలోఁ బిల్లల గాపాడురీతి
1. శారీరమాసకవృద్ధి లతీకృములుగా నుండక నెమ్మదిగ నున్న పిల్లలు చిరకాలజీవు లయ్యెదరు.
2. పరిమితత్వము, విసితత్వము, కామనిగహము పిల్లలకు నేర్పవలెను.
3. ఆహారము. (ఎ) పొట్టులోఁ గూడినకాయాధాన్యముల ఆహారము దినన జీర్ణకృతి బాగుండును. ఆహారపదార్థ మొక చోటఁ జేరి గట్టిపడిపోకుండ నుంచుట కీపాట్లు పనికనవచ్చును. (శిశుపోషణము, 52, 53 పేరాలు) (బి) చూచునంటి పలుచని వంటకములు మంచివి కావు. (సి) బడి బిడుపుకాలములలో ఫలములనే తినవలెను. డి, దప్పికోన్న పప్పుడు పరిశుద్ధమగు చప్పిటినే త్రాగవలెను. ఎక్కువ దప్పి రోగచిహ్నము.
4. ధనమున్న నుగ్గానక్తి, అమితాహార పానీయములవృద్ధి చరణము కలుగవచ్చును. కావున ధనసాహాయ నలురు, రోగకలమ జయించినవాడే ధనవంతు డని బాలురకు బోధింపవలెను.
5. "ఆజ్ఞకన్న ఆదర్శము మేలు." మనోవాక్తాయపరిశుద్ధస్య మనందు దలిదండ్రులు గురువులు పిల్లలకు ఆదర్శములుగా నుండి వారి యనవశకకానక్తిని మంచిమార్గమునఁ బెంపొందఁ జేయవలెను. 6. కిటికీలను వెఱచుకొని నిద్రింపవలెను. కైత్యము కలుగు నని భయమువలదు.
7. ప్రస్తుతిపు వైద్య సాంప్రదాయమువారి లోటులు
- (ఎ) వైశికపరీక్షలు, అసంపూర్తి చికిత్సలు (Local examinations and imperfect cures) శిశుపోషణము, 22, 6, 68 పేరాలు (బి) రోగము లన్నియు నొకటే అనియూ, చికిత్సయు నొకటే యనియు నెఱుగరు, లేక ఒప్పుకొనరు. (సి) శాస్త్రాగ్రేయమునకై బంతుహింసఁ జేయదురు.
8. చప్పిటిస్తానమునకు నలవాటు చేయవలెను.
9. ప్రస్తుపు పాఠశాలలోటులు
- (ఎ) వైతిక, పారిశ్రామిక, విద్యాప్రబోధనము తక్కువ. (బి) మానసికాభివృద్ధి మెండు, శారీరాభివృద్ధి తక్కువ. 10. చదువునందు వెళకఁబడుటయును ఒకరోగచిహ్నమే. దేహరోగ్య మున్నగాని మానసికరోగ్య ముండదు. 11. ముష్టి ప్రాధునము విడియము రోగచిహ్నములు. 12. పాఠశాలలోకలె ఇంటియందును గాలక్రమ (Time-table) ముండలేను. 13. వృత్తిగ్రహణము (Choice of vocation) ఎ)భాషా విషయకవిద్యకన్న వ్యాకరణవిద్య మంచిది. (బి) తమజీవన మొకరియొద్ద నాధాపడి యుండరాదు. (సి) న్యాయార్జిత విత్తము ఉత్తమము. తన ఆహారమును, దుస్తులు మున్నగువానిని దానే తయారు చేసికొనఁ గలుగుటకు నేర్పియుండవలెను. 14. ప్రకృతావలోకనము, ప్రకృతానుకరణములు ముఖ్యములు. 15. తొట్టిస్తానములు, తమపరి తగిన దేహశ్రమము అవివాహ పదార్థ నేవనము ముఖ్యములు.

- లును! సారస్వతసర్వస్వమున నేను జూచిన టీకావిమర్శనము నక్కడక్కడ కొంచెము పరామర్శింతును.
- బిదలములు
- ఉత్తరహరివంశము చతుర్థాశ్వాసమునఁ బయిపదము తెండుచోట్లఁ బ్రయోగింపఁబడి యున్నది. ఒకపద్య ముదాహరింతును.
- క. మండఁగ మండఁగ నార్చిన
ఖండితబిదలములు త్రుటిత కాపీనములుకొ
దండెముల తుండములుగ
మండలు శకలములుగాంచి ముఱకును దోపక.
- హంసడిభకులు మునల యాశ్రమములను జేతించిన విధమును శిష్యు సందిగ్ధమందలి పద్యమిది. పీఠేశములింగము పంతులుగారు తొలుత ముద్రించిన యుత్తరహరివంశమున నీపద్యములందు "బిదలము" లనుపదము గానరాదు. "పీఠము" లని యున్నది. ఇంకొకపద్యమందు "పీఠరము" లని యున్నది. వావిల్లవారి ప్రతిలో "బిదలము" లనియే కావవచ్చెను. ఉత్తరహరివంశము ముద్రణములందు దొరలిన తప్పులను దిద్దుకొనుటకును, అనేకభాగముల కర్థము నిర్ణయించుకొనుటకును నేను మిక్కిలి పరిశ్రమించితిని. చెన్నపురిలోను, తంజావూరులోను గల వ్రాతప్రతులలోని పాఠముల నెంతో కష్టపడి నేకరింతుకొంటిని. నేను జూచిన ప్రతులందు "బిదలము" లన్న పాఠమే కావవచ్చెను. పీఠేశలింగము పంతులుగారి సారమున కర్థము తెలియుచున్నది గాని యీపాఠమున కర్థమేమో తెలియదుయ్యెను. వ్రాతప్రతులలోనిపాఠమువై నాకుఁ బ్రమాణమిచ్చెను. పదియేండ్లకు ముందు దీనియర్థ మెంతో కష్టముమీద నేను నిర్ణయించుకొనఁగలిగితిని. అప్పు డిట్టివానికే గొన్నింటికీ టిప్పణముల వ్రాయఁగోరిక కలెను గాని, శ్రీ పీఠికాపురాధీశ్వరుల యాస్థానమున నుత్తరహరివంశము గొప్ప వ్యాఖ్యానముతో ప్రకటిత మవుచున్నదని నలువురుమిత్రులు చెప్పటచే నాయల్పజ్ఞతన దలచుకొని యూరకుంటిని ఇప్పుడీపదమునుగూర్చి చచ్చ ప్రసక్త మయినది గావునను, పలువురు దీనిని దప్పగానే భావించుచున్నారు గావునను నే నెఱిగినది తెలుపుకొన సాపాసింపుచున్నాను.
- పైవృత్తు టీకరచించినవారు, 'బిదలము'లను పాఠము తప్పనితలచి పీఠేశలింగము పంతులుగారి పాఠముగ 'పీఠము' లను జేర్చిరి గాబోలును! సారస్వత సర్వస్వ విమర్శము దాని నిట్లు ప్రశంసించినది.
- "బిదలము లనియుండఁగా పీఠములని దిద్దుటయే సమంజసము. ఏలయున నిది ఘుజాతరన్యాయంబని తోచును. దీని కెండు నరంబద్యశృంబు. పీఠములని యర్థము చెప్పటయందు టీకాకారులెంతయు క్లాగునీయు లని చెప్పవచ్చు."
- నాచనసోమన 'బిదలము' లనియే ప్రయోగించెనని తెలఁపఁదగును. వ్రాతప్రతులపాఠ మట్లుండుట మాత్రమేగాక సంస్కృతహరివంశమందుఁ గూడ 'బిదల' (బిదల) (ద్విదళ) పదమే యుండుట యట్లుటకు సాధకము.
- "తత్ప్రవాంసడికా క్రద్ధోకాలేనచోదితా, కేక్యం కమండలంవైవ బిదళం ద్విదళం) దామమేవవ, దండా న్నాత్ర విశేషాంశ్చ ఛిత్వా భిత్వా విశేషతః "ఇంకొకచోట" భిన్నంతా భ్యాంసమాదాయ కేక్యం దారుమయం (యాంప్ర) తథా, బిదలం (ద్విదలం) (విదలం) కర్పటంవైవ కాపీన మథమల్పలవ్, కమండలం తథారాజ స్పర్శప్రతికపాలకమ్, ఏతాకా సర్వాక సమాదాయ ద్రస్తుం కేశవ మాయయుః" ఇంకొకచోట "పశ్యేదం బహుళో దేవ! ఛిన్నంభిన్నం సహస్రశః, కేక్యంర నారవం పాత్రం వి(ద్వి)దళాకా వేణుకాకా బహుకాకా" భిన్నములగు సంస్కృతహరివంశము వ్రాతప్రతులలోను అచ్చుప్రతులలోను 'బిదల' విదల ద్విదల'పదము లున్నవి.— వీనిలో విదల బిదల పదములకు భేదములేదు. వ-బి-లకు అభేదము గాన. వ్రాతలలో నారూపములే యున్నవి. ని యచ్చులో 'ద్విదల'పదమున్నది. అర్థము తెలియక మార్చియుండురు. శబ్దకల్పద్రుమచుందు, విదలమ్-నంశాదికృతపాత్రవిశేషః. అని యున్నది. (అనఁగా, వెదురు-పేళతో నల్లిన బుట్టలు పెంబలయినవి) ఈయర్థము తృప్తకరణమునకు సంగతమే. వాత్సర్యయనమార్చి రచించిన కామమూతమునఁగూడ నీపదము కావచ్చుచున్నది.
- "మృద్విదలకాష్ఠ నిర్మితానాం శుకపరభృత్.....
పంజరకాజాం వీణికానాం...ప్రచ్ఛన్నం దానమ్.
- దీనికి జయమంగళవ్యాఖ్యలో "మృదా, పంశవిదలైః, కాష్ఠైర్వా వినిర్మితానాం—అనియూ, భాగ్యరస్యసింహశాస్త్రి వృత్తిలో—'విదళం వంశాదిః అనియు నర్థము వ్రాయఁబడినది. ఈయర్థమునే శబ్దకల్పద్రుమకారుడను జెప్పినాఁడు. తెలుగున 'వెదురు' 'విదళ' పదమునుండి ఛట్టిక గాఁబోలును!
- (సశేషము)

విల్లలమట్టిదానశాసనములు.

అలయముయొక్క పై స్తంభమునఁ జెక్కఁబడినది.
 శ్రీ శేషాద్రిరమణపులు. (శతావధానులు)
 శ్రీమత్సురేంద్రదేవేంద్రమనోద్రగణ నందితమ్,
 సర్వసంపత్త్వం నందే శంభో పాదాంబుజద్వయమ్.
 శంభో శృంగభతి జృంభయ స్థమయంసంధ్యాంధకారంధున
 త్వర్వా సుప్తాః సువర్వపర్వతమచీమ్రాణాముక్తీసరాన్
 భూమభూతభుజంగపుంగవసునప్రోల్లాసదీప్తతృణా
 రతోన్నద్భుతిపుంజరంజిత నభోదిజ్యండులమ్ తాండవమ్.
 పత్రం పుష్పం సలిల మపవా యత్పదాంభోజయుగ్మమ్
 భక్త్యా చత్వా తరతి పురుషో భూరిసంసారదుఃఖమ్
 సరోత్పత్తిస్థితిలయకృత్సర్వలోకైకవంద్య
 స్సర్వాత్మావత్స భవతు ముదే సర్వదా పార్వతీశః.
 శ్రీమత్పృథ్వీపాదపద్మయుగళా లోకత్రయాభ్యర్చితా
 దుమ్భాశ్లేవిపుతే కులే నరవరో భీమాభిధానోఽభవత్,
 యః కాంచినగరికవాటహరణం కృత్వా ప్రచండాహవ
 క్షీణ శోషనరాఽపస్య కృతవా న్యానద్రుమోన్మూలనమ్.
 త్రైలాసాంతుంగశృంగప్రకరముదన్యవద్యదగ్ధంగుహాఘం
 క్రోడోద్భేదేపహృష్టోఽపహణినికరస్సారక్షాత్తారఘోకమ్
 కాంతారం తారకంతరవరస ముఖరంది ప్రదావాన్మయంక్రం
 యద్విత్వాత్మక్రయంధానరపరసతయస్సంధ్రమేజాశ్రయతీమ్
 ముంచస్సముచ్చితసంఖ్యం ఘ్ని తత్కులే భూ
 ద్విశ్వేష్వరావలయవిక్రతపుణ్యక్షేత్రిః,
 ఆపదకా రిహరణే చ మహారణే చ
 లోకోత్తరే వితరణే చ సదా పలు ర్యః.
 విద్యుత్సాగరస్ఫులింగ ప్రకరపరిగత ప్రోద్ధృతాకాశదేశే
 ప్రోద్ధామవ్యోమధూమప్రవితతివితాకాలకాలాంబుజశ్రీః,
 యత్సేనాభి సుమిధ్ధ స్సరభసవిదలద్వో.....
 జాతవేదారిపునృపతి పుగ్రామధామానృధాక్షీత్.
 కాట ప్రస్థమలోమలో ముఖజై రేయాని యో జ్ఞాతవా
 న్యశ్శత్రూన్పృథునిక్రమా న్రణమథే నాత్వాదిసం నీతవాన్;
 నిస్సంఖ్యా స్థయవిద్రుతా ద్రవ్విదిశం దూరం పరంధూతవా
 న్సర్వాత్మా శరణాగతా స్మదూయా సమ్యక్పరిత్రాతవాన్
 భక్తేభ్యో వరదాయిన స్సుమనస స్సరంక్షత స్సజ్జనాం
 శ్చైత్రం యస్య సఖా భవ త్తరతరః ఖడ్గాత్మకో రాక్షసః;
 సంగ్రామక్షణదామథే బలరణో ధాన్వంతాపురేఘ్యద్యతో
 హత్వాశత్రుచమూః ప్రభూతవిశిత్తై స్సంప్రీయ న్గ్రోహాన్.
 కామప్రతీతవనయ ప్రసయ చదీయో
 బాలేందుమాశివపంకజ భక్తియుక్తః,
 య త్రైలశ్యంగప్రభుకుంగ మతంగజేంద్ర
 సంఘాతసంగిబహుసంగరంగంగింహః.
 తీనామాతోద్ధతాస్సగ్ధరితకణికోదారఘాత్కారహత
 ప్రోద్ధాతామంచుడుప్రకరఘనశరసారసారసాసమంతాత్
 క్షైత్రక్రీడిరయోగోత్సవృత్తముస్థలం నిర్మితాఃప్రాగ్ధశ్యంగ
 క్రిడా లీలాంవికాలాంవివధురధినిజేయద్రణే రోద్రయాపాః.
 ప్రఖ్యాతసత్పుత్రపరమైకైవ్యంకేఽన్వయాభా
 జాతాసమస్తేబుధేష్వరే వరేశ్వర్య
 కాచాహ్వయా కమలకాంతకరా స్ఫుటం శ్రీ
 ప్రసాద భవ త్ప్రియతమా పురుషోత్తమస్య,
 తస్మా త్రస్యాం సమజని మధీ శ్చారుచారిత్రిసంప
 ద్యుక్తో నామ స్సతతవిలసదేంద్రదేవప్రాజః,
 గ్రామేగ్రామే పురిపురి భృశ మృందిరేమందిరే చ
 క్షితై స్సర్వైః క్షితితలజై త్వస్యతే యత్ర ధర్మః,
 సంప్రా హ్యోచ్చై రిపుబలభటా స్సముఖం యస్య యుద్ధే
 శిఖాక్షిప్రకటనపటా శ్చండకోదండపాణేః,
 ఇచ్ఛంతోపి ద్రుత మపస్ఫుతిం ద్రాగమోమై శ్వరౌమై
 ర్వజ్రప్రఖ్యై ర్భుత వినిహతా. విరక్తి ర్థిం లభంతే.
 యత్ర శ్రీమతి నీతి రస్తి విపులా యత్రైవ శౌర్యంమహా
 ద్యత్రైవావితతోన్నతం వితరణం యత్రైవ వాహుస్పతా,
 యత్రైవాశిల పూజ్యపూజనరతి ర్యత్రైవ ధీ ర్నిర్మలా
 యత్రై వానువమాకృపా కి మపరం యత్రైవ సరోన్మణః.
 భయంకరే దుస్సహదానవానాం
 తేనుంకరే స్థావరజంగమానామ్,
 ప్రియంకరే భక్తిమతాం జనానాం
 య శ్శంకరే సుస్థిరభక్తియుక్తః.
 ప్రకతస్తవిష్టిర్గగభీరవాభి స్సదా

బహుప్రాణి సుఖప్రదాయీః,
 మహాతదాగై ర్మహానీయ సంపదా
 మహాత్మనా యేన మహీ విభూషితా.
 శీతచ్ఛాయానధికరుచిరా న్నల్లవై చల్ల సద్భిః
 పూర్ణామైదై ర్భరితహరిష్వత్పదోద్గీతరమ్యాన్,
 హృద్యాహృదై ర్వరగలచ యైరావతాన్ ధర్మహేతో
 సేవ్యాన్ సర్వేంద్రియసుఖకృతో యో తనో వృత్తమం
 [డాక్.
 సత్సూపాధ్యం నువృత్తయంతం మృప్త మన్నం యథేష్టం
 యుక్తం కాతై ర్భవమభిరరై ర్దృఢ్యదశ్చి త్వమృద్ధమ్;
 భుక్త్యా నానాజనపవజవా యస్య పత్రే విచిత్రే
 హర్షోత్పన్నా జ్జగతిమహదా తద్గతా నన్యతంతి.
 ప్రహస మిన్సంఖ్య విహాసుచర్
 హితాసు శీతాంబుయంతాసు యస్య,
 గ్రీష్మే తు భిక్ష్యే ప్యర మన్యగానాం
 శ్రమ త్వమం యాతి శ మన్యైవైతి.
 పవిత్ర చాగ్రయంతాఽన్యయోన్నతా
 జన్మ మృతా బాంధవగర్భ పూజితాః
 భద్రార్థ కామే వ్యయహలార్ధి
 యస్య ప్రియా క్షినిధి రైతమాహ్వయా.
 స పుణ్యక్షేత్రిః కిల పూతమాత్రిః,
 రాత్యాన్యయాంభోధి సుధామచిః,
 కుభోదయః కామయనందనోయం
 నామాభిధాన స్సుహృదాం నిధావమ్.
 రాజ్యే నుదే గగనతే ర్మృపతే సుబాతే
 విద్యదగ్రపణురసగ్ధుః రత్నవాధ్యే
 కాంతిప్రతాపవిభవా న్దళితః ప్రభావం
 వ్యక్తం జనే శిశిరధామ సూరధామౌఘి.
 నానావారణ వారిదావలి మహాసార ప్రసారాకులే
 వాహాఃఖురధూఽధూఽపటలఃప్రాంధకారోద్ధృతే
 హేతిన్వాతరతిన్పూర్ణాద్భుతియుతే చిత్రాజితాత్రిముఖే
 రాజశ్రీ వ్యభిసారికా స్త్వివ సమశ్లిష్టాసు హృష్టా ను తం.
 శక్రప్రస్థం శనిశకలో పథవం ప్రాధరాజ్యం
 సుప్రీతోర్విసురగణవి త్విగ్ధో లైమాశి స్సహస్రమ్;
 భూభృహచ్ఛామాణి రుచిసముద్భాసితాంప్రీవ్యయతం
 క్షితే హతే నరవతివరం ప్రాప్య కృత్యేన్మ నృలోకే.
 యశశ్చ యై శ్రీజగతి లేన పూరితే
 సమంతరః క్షితిలయే వస్యతే,
 జగజ్జనే సుకృతపథ ప్రసర్జితే
 కతా యుగో కృతయుగసన్నిధే కృతే.
 రస్య ప్రసాదా త్వంనవైభవస్య
 పృథుప్రదానస్య విభోః పృథుశ్రీః,
 నామః కృతిస్తుత్సగజాభిరామః
 కాచాంబికానూను రమానసత్వం.
 కాకాభేంబుధిశేర దుగ్రగణితే యాదుంభౌ వర్సరే
 నైలే శుక్లచతురశిభిశరా వాకేన సారేయతామ్
 తస్మానింయకలూచంసహృదయోవామేశ్వరాఖ్యాన్వితమ్
 లింగం స్థాపితనాయం మతిమతాం శ్రేష్ఠో గరిష్ఠోదయః.
 పారానారగభీరభూరిసలిలాభోగం రిదాగవ్యయం
 సాగోదారఫలప్రప్రవిలసత్ప్రవర్తనర్యాన్వితమ్,
 నామః కామమతో సుతోభిలజన్మైర్నా మేశ్వరాయాచరా
 త్వంప్రసాదా ద్విదిదాంగరంగ విభవభ్రాజిష్టా పూజ్యయే.
 ఏక ప్రప్ర తగాగః ప్రఖ్యాతో నుండచెర్వసజ్జాకః
 అభిధీయతే జనామైః కాత్యాయినోచెర్వనామ్నాఽన్యః
 సచ్చంరం శంకర మైరమాఖ్యా
 నామస్య ధీమత్ప్రవరస్య భార్యా,
 శ్రీత్యా ప్రతిష్ఠాపితవ త్కుదారా
 నృత్తిం తదా చ త్రసతీవ రేన్ద్రైః.
 సుధీసు క్షిభిః ప్రమత స్సపుత్రః
 శితి స్సతాం వర్తరి విశ్వవాసః,
 శంభుం ప్రతిష్ఠాప్య రవధృత్తిం
 ప్రాజా త్రదానీం స్థిరభక్తియుక్తః.
 ప్రోల్లాహ్వయః ప్రోన్నతక్షేత్రియుక్త
 స్సద్యాగ్గోయోఽన్య చ భాగినేయః,
 శంభుం ప్రతిష్ఠాపితాం ప్రవృత్త
 వృత్తిం చ వికాణితవాం ప్రవృత్త.
 స్వస్తి సకలసకాలంకార పరనారీమార ఆమనగంటి
 పురవరేశ్వర వీరలక్ష్మీవిశ్వేశ్వర దోర్బలభిమ రణరంగరామ విత
 రణక్షర శౌర్యసంపన్నపతిహితాంజనేయ శౌచగాంగేయ సత్య

అజ్ఞానము

[విశ్రులు]

గీ|| అంకపీఠియం విదుకొని యంబుజాక్షీ
 కడుముదముతోడఁ బాలను గుడుపుమన్న
 యంతకాలంబు నేవ్వక సంతసమున
 బాలు ద్రావుచు సుఖముగా బోలుడుండు!
 ఊగుచు మధురసముల్క "సుంక" యనుచు
 కుచియు సోబు ప్రదాయ యాకుచు యనుచు
 నదియె లేనప్రపంచంబుగా నెదను దలఁచి
 యాటలాడుచు దానితో నలరుమండు
 అంతలో నమ్మ నాపాద వట్టై తీసి
 అవలి సవ్యపానం బీయ నభిలషింప
 కెప్పు మని యొక్క మాటుగా కేకనైచి
 వెక్కి వెక్కియేక్కు ననేక విధములవా!
 అని సోఖ్యము లెన్నియో యనభవించి
 కేహును వీడుతీవులు లెలిలలేక
 వగుతు రజ్ఞానమునఁ జిక్కి పలువిధముల
 నాగమసుఖంబు లూహింప నలవిగాక!!

వానిజన్మమె జన్మము

[జన్మమంచి నీతారామస్వామి గారు]

తే. నేహి యని యెట్టిమహాః బ్రాధింపబోక
 నిరుపమంబగు స్వాతంత్ర్యగరిమ నెసగి
 చిత్తకాంతిని సతతంబుఁ జెందునట్టి
 వానిజన్మమె జన్మము వాస్తవముగ.
 నేర్వంగల్గిన సత్కీర్తి నేర్పకెట్టి
 చేయంగల్గినయవకృతులే చేప చేపి
 ల్పిష్టి సామ్రాజ్యసౌఖ్యంబు లెల్లఁ గాంచు
 నానిజన్మమె జన్మము వాస్తవముగ.
 దైన్యకవంబు తనసేవఁ దనకుచుండ
 దైవిశాస్త్రకరవాలధారి యగుచు
 మహితధర్మదుర్గంబున మనెడునట్టి
 వానిజన్మమె జన్మము వాస్తవముగ.
 పరులమామనిషాపణవాక్యములను
 సుకుగొన లెల్లవేళు సత్యపరతి
 హాయిగా నిహితవయాత్ర నెజుపు
 వానిజన్మమె జన్మము వాస్తవముగ.
 పరమకారుణ్యభావసంపత్తి గలిగి
 యాశ్వరాధనామృత మెప్పుడుఁ గ్రోలి
 ఆశ్రమమరణ సౌగంధ్య మందుట్టి
 వానిజన్మమె జన్మమె వాస్తవముగ.

రత్నాకర దన్వజనభీకర మనుకులాదిత్య సుభిషంస్తుత్య నామా
 దిసమస్తప్రపత్తినహితుండగు శ్రీమదురేచెల్లవానిరెడ్డి కాచాం
 బికానందమండు శివవర్ణంబులుంగిలకగుదుండుభిషంవత్సరమైత్ర
 శుక్లచతుర్దశి శ్రేష్ఠేశ్వరవారము నాండు విల్లలమట్టియందు నామే
 శ్వరదేవరం బ్రతిష్ఠాశేరితదేవరకు సమస్తఅంగభోగరంగభోగా
 ర్థమై వృత్తులసంస్థచెర్వ కాత్యాయినోచెర్వ నాచంద్రతారార్క
 ముగా నిచ్చె ఆచెర్వులు రెండును చిక్కినాల్వకల్లారు పేరడ్ల
 చెర్వు చెర్వులనడమ పూజార్థమై రెండు నుజుతురులు అంద
 విశ్వనాథేశ్వరదేవరకు రెండువత్తురులు కాత్యాయినోచెర్వు పిం
 చన.....పట్టుపురావి తూర్పున వీరితోడంబుట్టిన
 ఆయమ్మ ఎల్లెఱాని దనపెట్టినచెర్వునందు వనకొడుకు ప్రోలయ
 పేరింటి ప్రోలేశ్వరదేవరకు నివేద్యమునకు లెట్టిదది రెండుమరు
 త్తురులు
 స్వయంత్రం పరవత్రా వా యో హారేత వసుంధరామ్
 వచ్చిం వర్ణ సహస్రాణి విష్ణయాం జాయతే క్రిమి.
 శత్రూణాం వి కృతో ధర్మ పాలనీయః ప్రయత్నైతః;
 శత్రు రేవ భవేచ్ఛత్రు ధర్మశ్శత్రు ర్న కస్యచిత్.
 సామాన్యోయం ధర్మసేతు ర్నరాణాం
 కాలేకాతే పాలనీయో భవన్తి,
 సర్వా నేతా న్యావినః పార్థివేంద్రాన్
 భూయో భూయో యావత్ రామచంద్రః
 కృషిమషియ గౌర సముద్రమునందు అయ్యసాని శ్రీఅయ్యేశ్వర
 దేవరకు సమస్తపూజా సిద్ధ్యర్థమై ఇరుగారుం బండనిచ్చిన మరు
 త్తురులు మూడు. అందు గౌరమ్మకుం బాధ్యముగా శ్రీచిత్త
 నాభదేవరకు ఇరుగారుం బండనిచ్చిన మరుత్తురులు రెండు.

మి. త్రి

[కాశీభట్టకృష్ణరాయశాస్త్రిగారు]

గీ. మి. కాపురముండెను నాడై యేది?
సాలతివని మి. త్రి బిలువగదా బలుకుచుండు
పురుషుడనె యని పిలువగదా బోలెయుండు
సేనియును గాదన నెనుక తేలదుండు

శా. ఏయత్తలనాడో యాచుపడుచై యింటింటికింబోయియే
మేమో మెక్కితిరుచు విచు నలులై తేరువ్వుయానాటి నీ
భామావేషము నూప కిప్పు డిటు లీపల్లాకిచై యుండుడే
ఫి మానంబులంప వట్టిబ్రతు కిస్సే గోలె పుట్టింపడే
ఉ. ఇంద్రునికంతరాత్మ యిది యాత్మయే డేల యొసంగడయ్యెనీ
కుం దననంతరాత్మ యని కుంతితమై చనెనా? వచింపు మీ
సందియ మెట్లుతీటు నిక సజ్జనసంహృతి నేల చేయగదా
గుండపు? కుందియుం బృథులగుకీ భరార్థమటంచు నందువో?

ద్వి. ఆటనియగ్గి నీయన్నకోశమున
దీటిచి యన్నచో దిద్దికోరాదే
మందుకుకీక గాలుననీ చాలినట్లు
బంపతాతుల మ్రొగి పడియుండరాదే?
ఆకొన్నరుచి నున్నయనునాట వమ్మె
వీరుబండలకంటే జిక్కునే కుడున?
మంచివారిని జొట్ట ముంచికోచునె?
చించి చీల్చక నిన్ను జీరికం గొనునె
కడవనీరుగ నేడ్చి కన్నీరుగావ్వ
బుడికి నప్పటిబ్రహ్మ బుద్ధియలేదే
శివుడైన నిన్నింక ఫియనలేదే?
లవమైన జంక వీలాపు నిత్యంబదే?
అబహులం గృష్ణుడ గాడినమాట
టాటాటుగావింప డక్కియండిలివె
చాలు బాలును బొమ్మ సాగ డింకిట్లు
కిలుగీలును గూల్చి గిట్టితు విప్పు.

మి. త్రి పా. త్రి

ఉ. ఊరక యింటిగాని నిను కోక్కలతీం గనియేనుఖించు నె
వార్లులైన నీకటభాగ్యమె సర్వవర్త యాశ్రితో
దారగుణ ప్రశస్త్యతి తర్పరకంబు నిజంబు త్వత్పరి
తొరతిలేనివారయ్యెడ గాని జితానదు వేదు నేవాణో?

గీ. నీదుండకల నవ్వుల నీటు లాలుకు
గాని మోమున జిటునవ్వు కానరాదు
కంకణగణాంబుల ల్లిడలు కోనగ
యాగలూడుమ విత్తువో త్రాగనపాత.
కన్ను లున్నవి యో లేవో కాంచలేవు
కాంతుజేని విరుల డ్రెంచి కలగనెల
పూపమొగ్గల జదుచుదున్నద్రేయేల
కొడమ తేలుల పొటల గొణగనెల.

ఉ. నాటికినిండివేమె చినునాటునుగోలె నొకండు భీష్ముతో
సాటిగలూడు లేద దుదితనవ్వుల జూడవో నాటివైర మి
పాట్లు ఘటించెనో చేవుచు భవ్యవనస్సుల నాల్గు చాలు నా
రాబుము లింకనెల యిదిరా కిటుకండు చలంపవచ్చునె?

గీ. నీదుమాపులు నిప్పులునిజమె యేమొ?
కరుణయనునది యెటుగవే కష్టజేన
సజ్జనానికి సభయహస్తం బొసంగి
వారికృతకృత్యతమ నీవు పట్టుపట్టి
యోగ్యతాప్రక విడుదువో యూహాచేసి
ఏమొ నీయతివక్ర దీర్ఘావితకర?
యొగళదువ్వుసారముమాని యూరకుండ
లేవే? ఏమగునో చూచి యెటుగవచ్చు
నింతదుండు కేల నీకాంతి యెట్లు
కొంతకాలము చనుక నేగుహానో డాగి
తపము నేసి నిష్క్రమింపందగనె చేవును
ఎంతమందిని తేర్చితే యెటుకమాలి
చారినందఱ జూపింప నలయు నింక
జూపకుండిన నీసేర్పు నూడినట్లై
ఏదియో నిజంబుచెప్పుతా యెడైనను!

కోళ్ళ పందెము.

[వేదము వెంకిటేశ్వరి శర్మగారు]

సీ. రెడ్డివంకాబిల్లో తేరాజులను బోలి
జన్మమందనయట్టి సగులులా!
నాయాడుకులవంక నమున గల్పులుట్లు
నొడమిన సున్నాన-పూర్ణాల!
కమ్మనంకపుఖని-ఘనకత్తు ములరీతి
నువ్వునించిన భర్త-యొక్కలాగ!
తెలుగుశ్రీ శకంక-విమలచంద్రికలన
బుట్టిన యంచిత. బుద్ధులార!
క్షత్రియామకభూమిజ-శాఖలవలె
భవమునంకిన యుద్ధ-మర్దులార!
విరుడి నా విన్న పంబును వీనలాగ.
చనుడి సన్మార్గమందు య-శంబుమీజ||

సీ. ద్యూతంబుచే గాదె తొల్లి కా నైషధుం
డమిత ధుఃఖములక- నగ్గమయ్య,
ద్యూతంబుచే గాదె- యుత్కృష్టమౌ సాండ
పులు కాననములలో- మెలగవలసె
ద్యూతంబుచే గాదె- దుడుకున బలరాము
దారుక్కిర్నంబు- నవని నడనె
ద్యూతంబుచే గాదె దొ-లేందటో చాల
కష్టసంతతులను గాంచవలసె
ద్యూతసంగతి బ్రాజ్ఞులే దుఃఖ మొంద
మీర లెంత గణింపగ- మేదిని నిక
సామజంకునినాశనా-చరణులార!
ప్రబలకుక్కుటయందని గృహణులార!

సీ. శ్రీకృష్ణుడే జార కృత్తిబుఁడే సేనం
చని అంతులేనము జే-యంగ నగునె?
బలరాముడే నుద్య-సాయిగదా యందు
గలు ద్రావుటకును నడగ జరునె
చంద్రుడే పురుషతి సాంగత్యమును సత్ప
న గురువత్నితో నరు దగునె
బొబ్బిలి వీరులే పాశ్చేశపందెము
బరిపెంచును మీరు సలంప నగునె
ఆర్యు లైసట్టి వారల- యనకృతములు
మౌతు దృష్టాంతములు కావు- మాన్యులార||సాధు||

సీ. పిండ్లకై వెంచి మిమ్మింట మొక్కటి
గోసమును బురికి- బుచ్చుట చెంకు
పందెంబు లెట్టి యా-డం దొడగుట మూడు
నెలలు గర్హించు. పింస నాల్గు
గెలిచినవానిని- గీడాడుటలు నైదు
కోడిన చది స్త్రీ నొందుటాటు
విజితరక్తాంతి తై మొందుట యేడు
జితుడైనదుర్వయ-శిలి యెగిమిది
యన్ని దోషంబులకుమూల-మెంచి చూడ
గోళ్ళపందెములే కానె కుతలమందు|| సాధు||

సీ. భగవంతుడే దమ స్రావకృత్యంబు
లగుభవింపగలుట్లు టిదియె తప్పా?
కాపుల నుదయాన లేవఁ గొక్కొక్కోడు
టంచును గూయట య్యెడయె తప్పా?
పెంట్లపుల్లల నెల్ల వెదకి భక్షంప గృ
హంబు లేమటకుండు టిదియె తప్పా?
తమ్ము జంపుచున్న మిమ్ము నమ్మియె సదా
యానందమున నుండు టిదియె తప్పా?
ఏమి తప్పినరెంచె గో, కేల చంప
బందెముల సామనను వాని బాగుబాగు|| సాధు||

సీ. పోరాడ విడుచు నవ్వడునైన వారిని
గాంచి మనం బింత కరగలేదా?
రక్తంబు కాల్యలై ప్రవహించుననైన
గాంచి మనంబింత కరగలేదా?
దీనత్యయన జేవేపుతో మొఱవెట్ట
గాంచి మనం బింత కరగలేదా?
వేతులారగ నీరు వాతం బోనెడునపు
గాంచి మనం బింత కరగలేదా?
ఎంతకఠినత్యయను బూని యెడందలందు
జేయఁ బూనెదరో పింస! శివశివశివ|| సాధు||

చిన్న మృసురి గారి స్మృతి

[శ్రీయుత డి. నారాయణ మూర్తిశర్మగారు]

తెలుగు పలుకుబోటి తనివికొలది నిన్ను
గాంచి చరితార్థ యయ్యెను కాదె నూరి
హంస! యెంచుట చనువను లాంధ్ర బుట్టి
గిట్టరు! ముఖవగలచె నీయట్టి పుత్తు?
తేనె చిప్పలు నునుల బూడివలట్టి
సామెలెల వాక్యములను రసాలపుద్ధి
నలరు, పలుకుగబ్బపువీరి నాంధ్రకావ్య
లలిత వనలక్ష్మి కామని నిలిపితోర.
వికృతి కావ్యేంద్రుల బర పీడలేక
శబ్దశాసనమునుగూర్చి, స్వచ్ఛకళల
జైత్రయాత్రను సాగించి, చిత్రతుష్టి
నొందె; నీజన్మమె యు త్రమా త్రమంబు.

సీ. కోళ్ళపందె - లాడు గుణహీనునకు మద్య
పానంబు జేసెను పని య దెంత?
మద్యపానము జేయ మానరహీతునకు
వృథాచారమును జేయ పని య దెంత?
వృథాచా మను జేయ నదినితునకు దొంగ
తనము నొనర్చెను పని య దెంత?
దొంగతనముకొ నల్లు ద్రోహబుద్ధికి బర
ప్రాణంబులను దీయ పని య దెంత
అన్నిదుష్కృత్యములను నాడిహీను
విలను బందెను లకటది యేమి పెంత?|| సాధు||

సీ. మృసూ- తెంచమీకును బుద్ధి పుట్టునే?
యంపగచ్చకు గోళ్ళ నన్నలార!
చేతులారగ గట్టె జేతులు నన్ననే?
యతీష్టబుద్ధంబు లన్నలార!
కన్నులారగ మీకు గాంచంగ సాధ్యమే?
త్రొన్నెత్తు అురల నో- యన్నలార!
వీనలారగ మీకు - వినగఁ దరంతానె?
యంత్యకాలపుఁగూటి లన్నలార!
జగతి 'భర్త' - సత్యంబద' యనెను
శృతివాక్యమును మీరు చెదిని నిడరా?

భువి సహింసా ప - మోధర్య యనునీతి
వదనంబు మీ నుడి - బ్రాకలేదా?
నశ్చి సహింసా ప్రత - మం పుష్ప' నను శ్లోక
తాత్పర్యమును మీరు - తెలపలేదా?
యుగ్య 'వాత్సవ - త్వ'భూతాని' యక
పలుకు మీనునముల నిలుపలేదా?
ఏ పింకల కొడిగట్టి యిహమున దు
బరచునం, దావు లేకుండ - వనంబు జెంద|| సాధు||

సీ. అన్యోన్యవిజగీష - జాభిలాషానూచ
కచరణాయుధకృత - గళకములు,
మద్యపానవిశేష - మదవివేకృత
ప్రాకృతజననీచ - భాషణములు,
స్వీనుకుక్కుటకౌర్య - వినుతబహుద్యుత
తెల్లజ్వరమహా - ధ్వజములును
ఆహాక నాపేక్షి తాగతపురద
యవక బాలముఖిర - వొడ్డలములు
గలిగి - మృకుట కదనభూములు వెలుంగు
గానఁ బ్రాజ్ఞుల కటఁ జేర మానవోని||సాధు||

ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారిసంది రామశాస్త్రిగారు
ఆంధ్రభాషయందు శబ్దభేదములు గు న్నయభట్ట
టుడు రచించి- ఆంధ్రవాక్యరచనాన కిది చక్కని తెలుగు
వ్యాఖ్యానము. ఆంధ్ర ప్రాచీన భారతజాతులను విమర్శించి
సప్తయభట్టు నూతనములకు సరస్వతాంధ్రములనుండి ఆంధ్ర
భాష-శబ్దములను దాహరించుట ప్రాయశః ఆభూత్యముగు
వా. శ్రీ. ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి నన్ను కర్తృకము కాదను
వా వాదములన్నియు సప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. భాషా
నిపుణు లెల్లంబు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము లెన్నియో
గలవు.—

వె. ౦-12-౦. పోస్టేజి నేటు.
మేనేజరు, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాహిత్యాలయము- చెన్నపురి

శరణార్థులు

ఆంధ్ర బాలగాయకులు

అద్భుత ప్రతిభాబాలులు! మహాత్ముని మతస్థులు!
గాత్రగానము-వీణాగానము-ఫిడల్ వాద్యము

ఈ బాలర గాత్రమధుర్యము వీణానైపుణ్యము ఫిడల్ వాద్యము గణితముల సంతోషాన్ని నోలలాడించ గలదు. ఈ బాలగాయకుల శాస్త్రసమ్మతమైన గానవిద్యను శ్రీ విజయనగరం, బొబ్బిలి, పితాపురం, మందస, చీకటికొట, కురుపాం, మొదలగు ఆంధ్రసంస్థానాధీశులు విని ఆనందించి ఆదరించిరి. అనేక గానకళల యందు పండితులచే సన్మానింపబడిరి. ఈ చిన్ని బాలరసంగీతసామర్థ్యమును యీ పాఠులు గూడ గుర్తించి ఆనందించి ఆదరించి ప్రోత్సాహపరచుదుగాక.

ప్రదర్శనము గోక్లై హాలునందు

న్యాయమూర్తి శ్రీయంత్రవెంకటసుబ్బారావుగారు
అధ్యక్షతన జరుపబడును.

1924 మార్చి నెల 28-వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4-ఘం.

టిక్కెట్లు :- రు. 3, 2, 1, స్త్రీలకు రు. 1, అ. 8.

మృదంగముకూడ బాటడే నాయించును.

టిక్కెట్లు దొలకు స్థలములు.

స్వరాజ్య పత్రికాలయము

ఆంధ్రపత్రికాలయము

కేసరికుటీరము : ఎస్కూర్, మద్రాసు.

తిరుత్తణి శ్రీ ఆంజనేయస్వామి

జ్యోతిషాలయము

జ్యోతిషము

మీకాత్మకముయొక్క నక్షత్రగణన జననకాల శేరము గాని దాఖలుచేసి చందా చెల్లించి కావలసిన విషయములను తెలిసికొనవచ్చును. పుత్ర కళ్యాణాది భావములు ఆదాయ వ్యయముల టెంటులకు భూమి ఫలములు మాసచారి ఫలములు మాసార్థము మొదలగు విషయములు వ్రాసి పంపబడును. చందాకొట్ట వేరు కట్టబడులేదు. తపాలాఖర్చులను చందాదార్ల భరింపజేసినది. సంవత్సరం చందా రూ. 10-0-0. 6 నెలలకు చందా రూ. 6-0-0. వీటలకు సంవత్సరం చందా రూ. 6-0-0 6 నెలలకు రూ. 4-0-0. చందాదార్ల యొక్క తెలియజేయు దుగ గమనింపబడును.

విలాసము:- వి. కే. శరణోపాచారియార్,

శ్రీ. ఆ. జనైస్వామి జ్యోతిషాలయము, తిరుత్తణి, చిత్రావణిల్లా

* * * * *

తెక్క కాకినాడలో ఒక ఉత్తమ జేతనకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు.

ఆర్య. సమస్కారములు.

తాను మహాత్ముని విశుదలను గురించి ప్రకటించిన మొదటి జ్యోతిషాన్ని చదువ జరిగినది. ప్రపంచమున మిమ్ములను కొని యాదనివాడెందరు కను సంతోషముతోను మనస్ఫూర్తిగాను వందనములు చేయుచున్నారన.

శ. చిదంబరంపేట, తెక్కాకాళి.

చెల్లంగుటన్ నీనీమా

22-8-24 శనివారము నుండి 22-8-24 తేదీ కుక్రవారము వరకు సా. 8-15 గంట ప్రతిరోజు కందుప్రదర్శనములు. రాత్రి 9-30 కని, ఆదివారములందు 8-15 గంటలకుగూడ

యూనివర్సల్స్ చూడవలెను.

ది ఫాన్ ట్ మ్ ఫార్మన్

విల్లించు డెస్కాండు అను ఆమెను భయంకరమైన పోరాటము, కీర్తి అద్భుతము నున్న సునది అద్భుతములు. భయంకర అత్యధిక వైశ్రవాసాన కృత్యములు చూడవలెను. 1,2,3,4 ఉప కథలు : వెంటజీవారము; 5 భాగములు; యూనివర్సల్ ఇంటర్ నాషనల్ స్టూడియోల చూడవలెను.

బెంగాలు శాసనసభ

రిజిస్ట్రేషను డిమాండు ఆమోదింపబడెను

కలకత్తా, మార్చి 20:- బెంగాలు శాసనసభలో నేడు మరొకటి డిమాండు విచారణకు వచ్చెను. గ్యాలరీ లక్ష్మీయూ నిండి సభామందిరము క్రిక్కిరిసి యుండెను ఆడడిమాండులు విచారించబడెను. మొదటి యెందున 1-30 గంటలలో పరిష్కార మయ్యెను. ఆరవది కాలము చాలకుండుటవలన నిలుపుచేయబడెను. పరిష్కారము గావించబడిన 5 విషయము లేవనగా-అడవులు, రిజిస్ట్రేషను పెడము, పన్నులు, నీటిపారుదల నీటిపారుదల నాకా నిర్మాణము. వీని కై రు. 67,00,000 గ్రాంటు అడుగ బడెను. వీనిలో సభ్యుల డిగి న 4 వి యములును నిరాకరింపబడెను. రిజిస్ట్రేషనుక్రింద మంత్రి ఆగిని 18,49000 ను గ్రాంటు చేయబడెను.

పరిపాలన ఖర్చులక్రింద రు. 96,83,000

కడచిన రెండువిషయములనుండియు డిమాండులను నిరాకరించుట తప్ప వేరవిషయములు చర్చించబడలేదు. కాని ఆనరబుల్ గవర్నర్ మ్యాజిస్ట్రేట్ వెనుకనుగా రు. 8 పా ల న ఖర్చు లక్రింద రు. 96,83,000 కావలెనని ఉపపాదించినప్పుడు పట్టికలో నున్న అన్ని సవరణలను విచారించుమని స్వకావ్య జాతీయ పక్షము వారలు కోరిరి.

ఈ డిమాండునిషయములై తగ్గింపుమని గాని నిరాకరింపుమని గాని 179 తీర్మానము అన్నది. వానిలో 7 మాత్రమే విచారింపబడెను.

కొండలకుబోవుట మొదలగువాని క్రింద రు. 3000 డిమాండును నిరాకరింపవలెనని సవరణ పరిపాకనఖర్చుల క్రింద రు. 96,83,000 కావలెనని గవర్నర్ మ్యాజిస్ట్రేట్ వెనుకనుగా రుపపాదించినపుడు, గవర్నరుగారి ప్రయత్నము సెక్రటరీ స్టాఫువారు కొండలకు బోవుటకై యిచ్చు రు. 3000 బలెములను నిరాకరింపవలెనని మన్యోహన్ హుగ్గీగారి సవరణ నుపపాదించిరి.

జి. యు. జోన్సుగారు ప్రతికక్షులు రుమ్మలోని బోర్డు విజ్ఞానం కడతెచ్చి నడుచుకొనుచున్నారని చెప్పిరి. వారు కోరుచున్నటువంటి విప్లవ ప్రభుత్వమునకు యిట్టి యాదాబరము లేదయ్యెనని సెక్రటరీలేదని వారు వాదించినయెడల బోర్డు విజ్ఞానం వాడుకుడను తెను చనిపోయినప్పుడు అంగికి జరిగిన ఉత్తర క్రియావైభోగము ఏయూరపియను సౌరభౌమకైనిను భరుగువానికంటె తక్కువగా లేదని వీని చెప్పిరి. వారి డిమాండును నిరాకరించినట్లయిన అది తమవైఖరికి విరుద్ధముగా నుండునని వీరు నూదించిరి. బోర్డు విజ్ఞానం పద్ధతులను కోరియెడల పూర్తిగా బోర్డు విజ్ఞానం పద్ధతులనే అవలంబించి వాని ప్రకారమే నడుచుకొనవలెనని చెప్పెను. సవరణకైదు చేయబడెను.

తరువాత మిలిటరీ సెక్రటరీ స్టాఫువారి కొండలబలెముల రు. 3750 డిమాండును నిరాకరింపవలెనని హుగ్గీగారు రుపపాదించిరి. అధ్యక్షుని ఓటువలన యీ సవరణయు రద్దుచేయబడెను.

మిమ్ము మిలిటరీ సెక్రటరీ స్టాఫువారి గాలసిన తివానీలు మొదలగు వాని సమీక్షము రు. 30,000 ల డిమాండు ఉపపాదించబడెను. ఈ సవరణ 68 ఓట్ల వచ్చి, ఆమోదింపబడెను. సభ సోమవారమునాటికి ఆపుచేయబడెను. (అ. వె)

బర్మా శాసనసభ

రంగూన్, మార్చి 20:- బర్మా శాసనసభలో నేడు, ఎక్సెస్ సైంటులు, అడవులు, రిజిస్ట్రేషను, రైల్వే, క్రికెట్ నుబెయ్యిక్కిడ డిమాండులు ఆమోదింపబడెను. పూర్వముగాను తిరిగి యేర్పాటుచేయుటకై జాతీయవాది పెట్టు తీర్మానమునకు ఒప్పుకొందుమని పూర్వపు మంత్రి చెప్పటచే తిఫారెట్టుల క్రింద తగ్గింపు చేయుటలు ఉపసంహరింపబడెను ప్రభుత్వపు సభ్యులు జవాబు చెప్పిన తరువాత పోలీసుకాళ్ళక్రింద 8 తగ్గింపు తీర్మానములు అవసరింపబడెను. పోలీసు బడ్జెటుపై ముగిసా విచారణ రేపు జరుగును. అ. వె

అకాల మృత్యువు

రంగూన్, మార్చి 20:- రంగూన్ శాసనసభలో శాసన రెస్ట్రీ నూపకువైతను విల్లునుగా యిన్ సీనుజిల్లా గా రంగూన్ ను 80 మైళ్లదూరమున నున్న తెక్కికేటకు పోయియుండునని, గల్లంకు చేయుచాడిలో శాకడుచాడలలో యెవోకడలు గున్నట్లుండునని చూచి తనచేతిలో నున్న పాకితో కాల్చెను. తరువాత కంటేనే ఒకరైత్ర ప్రవాహమునబడి విల్లును నచ్చెరచి యున్నట్లు తెలిసెను.

పంజాబు శాసనసభ

బడ్జెటుపై ఓటుచేయుట పూర్తియైనది

ప్రయాణపు బలెములు తప్పవైకన్య ప్రజా రోగ్యములక్రింద అంతయు ఓటుచేయుబడినది

లాహోరు, మార్చి 20:- వైద్యప్రజారోగ్యములఖర్చులక్రింద విద్యాంగమంత్రి కోరిన డిమాండుపై సవరణలు నేడు పంజాబు శాసనసభలో తిరిగి విచారించబడెను. నేడు బడ్జెటునకు కడపటి దివము గావున ప్రయాణపు బలెములకంటె అంసుమైన సవరణలు కొన్ని విచారించబడి పరిష్కరింపబడవలసియున్నవి గనుకను విద్యాంగమంత్రి ప్రయాణపు బలెములకు తగ్గింపుండు ఒప్పుకొనలే ననియు, కొన్ని బలెములు ఆకస్మాత్తులని తోచిన యెడల, అన్ని కాళ్ళలో వలెనే గట్టిమెంటరీ డిమాండులలో తీసికొని కావచ్చుననియు మార్కెట్ ఫోర్ ఖాన్ ఫును చెప్పెను. విద్యాంగమంత్రి యీ సూచనకు ఒప్పుకొనెను. సభ వారు తక్కిన సవరణలను కొంచెము నేపు విచారింపి ప్రయాణపు బలెములనుమాత్ర ముతగ్గించి వైద్య, ప్రజారోగ్యముల క్రింద రు. 85,68,145ను ఓటు చేసిరి. తరువాత 4 డిమాండులను వెంటనే పరిష్కారముచేయబడెను. అనుద్యోగులు ప్రయాణపు బలెముల విషయమై తప్ప వేరసవరణల నుపపాదించలేదు. 5 గంటలకు తక్కిన సవరణ అధ్యక్షుడు ఆపివేసెను. తక్కిన విషయముల జాలోచింపుటకు క్యరీ చాలకపోవుటవలన 21-31 వెంటలలో నున్న డిమాండులను అధ్యక్షుడే ఉపపాదించి అవి ఆమోదింపబడెను.

పరిశీలనక్రింద మొత్తము గ్రాంటునకు ఓటుచేయుచు దాక్టరు గోకల్ చండ్ (స్వరాజ్యవాది) పక్షములు కోరి ఓడిపోయెను. తీర్మానమును నిరాకరించుటకు 8 మందిసభ్యులు మాత్ర ము ఓటు నిచ్చిరి. 42 మంది అడ్డుపెట్టిరి. బడ్జెటుపై ఓటు చేయుట అంతటితో ముగిసెను. సభ సోమవారము నాటికి (24 తేదీ) నిలుపు చేయబడెను.

రైలుపోవు చుండగా హత్యచేయబడిన

మిస్సు యార్క్వీనేరము

రు. 3000 బహుమానము

లాహోరు, మార్చి 20:- ఈ హత్యకంబంధమున కొన్ని వివరములు తెలిసివి. అనూహ్యమున పట్టుకొనబడిన దాల్లో అనుమనముడు బెయిలుమీద విడిచిపెట్టబడెను. ఎడమకేతిమీద గాయముల ఒక పాడుగుపాటి మనుష్యులకై పోలీసువారి కృప వేదకుచున్నార. ఈ సంబంధమునకు 3000 బహు మానము వాగ్దారము చేయబడినది. రైలుబండిలోనుండి కడితే డెబ్బలు తగిలినట్లు దెబ్బలు తగిలి యీ గుర్తులకు తగిలుటంటి యొక మనుష్యుడు కనబడినాడు. పోలీసు విచారణ తీవ్రముగా జరుగుచున్నది. (అ. వె)

కావలెను

రీమాసములులేక అంతకుపైగా ఆంగ్లభాష యందు మంచిజ్ఞాముగలిగిన ఒక గుమాస్తా నెల్లూ తునందు మాతకపుర పనిచేయుటకు కావలెను. కనీసముఎంత జీతముకావలసినది తెలుపుచూ వారి స్వంతదస్తూరుతో దరఖాస్తును ఈదిగువ విలాస మునకు పంపుకొనవలెను.

Manager, Kanugo & Co.,
Parel, Bombay.

పాకులు - తాళములు
మంత్రి కట్టెలు
అద్భుతాచరణ శివమునీతి. శివలయము.
కంటేనే పిన్ని కాళ్ళులానుచు నుండును.
బి. వెంకటేశ్వర్లు లండన్ కో గిమిటిడ్
రెడ్డు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
8081
తెక్కాకాళికి అత్రేయ: "ఇంద్రప్రస్థ" తెక్కాకాళి

సక్సన్ దంతచూర్ణము
ఈ చూర్ణము జేతనవస్తువులతో తయారు చేయబడినది.
చక్క సంబంధమైన వ్యాధుల లన్నిటిని పోగొట్టును.
చెచ్చి 1-2 అణాలు దొక్క 1-2 రూ 1-4-0.
బి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి,
3 ఎ. ఆలంగారా పిల్లపేడి, తిరుత్తణి, మద్రాసు.

మదరాసు శాసనసభ

20వ తేదీ ప్రశ్నోత్తరములు

ప్రభుత్వ పర్యవేక్షణ కార్యాలయములు

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:— ప్రభుత్వము వారి యధీనమున నెన్నివర్తక కార్యాలయములు గలవు? (2) వాటిలో ప్రభుత్వ అందురాసు కంపెనీవారు ఏమిపనుల నిర్వహించుచుండిరి? (3) చార్జర్డ్ అక్కౌంట్లనుబట్టి దరఖాస్తులను దెప్పించి పరిశీలించినవిదననే వీరిని నియమించిరా?

ఉ:— ఈదిగువవాణిజ్య కార్యాలయము లందు కమర్షియలు అక్కౌంట్లను ప్రారంభింప నున్నాము. రహస్యమునకు రంపపుకొరెమిల్లు. (2) చెనానామయ అడవులు. (3) గుమ్మూరు అడవులు. (4) నీలంబూరు అడవులు, (5) మాంటూర్నూ ఆర్టు అడవులు. (6) సింబోనాడిపావుమెంటు (7) క్వైన్సు పంపకము కాఫీ, మదరాసు పెనిటెంషియరీ. (8) గవర్నమెంటు ఫిషరీసు, కాన్పూరి (9) కేరళసబ్బుచేత నేర్పు విద్యాలయము, కాతికట్టు (10) గవర్నమెంటు ఇండస్ట్రీయల్ ఇన్స్టిట్యూటు, ముళుర (11) గూస్సాట్ట (12) గవర్నమెంటు ఇండస్ట్రీయలు ఇన్స్టిట్యూటు మదరాసు (13) కూనూరు పండ్ల నిలవయ్యలము ఆలయము (14) పట్టిక వర్కుస్ డిపార్టుమెంటు కార్యాలయములు (15) గవర్నమెంటు ఇటికబట్టిలు (16) ఉదకమండలం విల్లింగుడను మండిరము (17) గిండి కింగ్స్ ఇన్స్టిట్యూటు (18) గవర్నమెంటు రైన్సు.

ఇందు మొదటిదానియందు కమర్షియలు అక్కౌంట్లను (చితా అవర్ణా లెక్కలు అప్పడే ప్రారంభింపబడెను. 3, 9, కార్యాలయములను ఏప్రిల్ మాసమునండి ప్రారంభింపబడును. ఆపదాని విషయమున చితా అవర్ణా లెక్కల నుంచవలెనని కోరకమునపే అట్లు గానింపబడెను. 2 వ దాని విషయమున అడిటరు జనరలుగారు చితా అవర్ణా లెక్కల నుంచవచ్చునని అనుభవించిరి.

2. ప్రభుత్వ అందురాసుగారు నిర్వహించు పనులు 1. చితా అవర్ణా లెక్కలను వాణిజ్య కార్యాలయములందు లెక్కలను తనిఖీ చేయుట. 2. చితా అవర్ణా లెక్కలు ప్రారంభింపనివాటి యందు ప్రారంభించువిషయమున సలహా చేయుట. 3. చితా అవర్ణా లెక్కలను వేయవిధము కార్యాలయములందలి ఉద్యోగులకు నేర్పుట. 4. ఆ లెక్కలను సరిగా నుంచునట్లు సహాయపడుట.

అందరిదరఖాస్తులను చూచినపిదపనే వారిని నియమించిరి. ఎస్. సత్యమూర్తి:— ఇప్పుడు దెలిసిన కార్యాలయములన్నిటిని ఏ నిబంధన ప్రకారము వర్తక కార్యాలయములక్రింద చేర్చిరి? గౌ. టాడుహంటురుగారు:— ఇవన్నియు నియమించు వ్యాపారమునకు సంబంధించినవే.

సత్యమూర్తి:— ప్రభుత్వమువారిచే జరుపబడిన, వర్తక విషయములలో పాల్గొను కార్యాలయములన్నియు ప్రభుత్వ వర్తక కార్యాలయములని ప్రకటింపబడునని తలంపవచ్చును. టాడుహంటురు:— పరిశీలించుచున్నాము.

సత్యమూర్తి:— ఏవిధానము ననుసరించి పరిశీలించుచున్నార?

టాడుహంటురు:— అనేకరీతుల పరిశీలించుచున్నాము. కొన్ని కేసులు వర్తకమునకు సంబంధించినవి. మరికొన్ని ఆర్థిక లాభములను గణించబడుచున్నవి. వాటి నొక్కటొక్కటిగా పరిశీలించుచున్నాము.

శ్రీ భూవణ రత్నోగారు:— గవర్నమెంటు ముద్రణాలయమునుగూడ వర్తక విషయముగా గణించరా?

ప్రభుత్వ రత్నోగారు:— గవర్నమెంటు ముద్రణాలయమునందు ఏమయినలాభము నాశించుచున్నారా? (సత్య)

సి. వెంకటరమణయ్యగారు:— ప్రభుత్వమువారు తమ అడిలుకాఫీ వారి నే ఈ లెక్కలను సరిజూడవని ఏల నియమించ గూడదని ప్రస్తావించిందని చితా అవర్ణా లెక్కల దెలిసినవారిని జులై 1923 నుండి అడిటరు జనరలుగారిని కోరితిమనియు, ఇదివరకుండిన యాతడు బరాన్ షిమెంటు చే ఎవ్వరు లేరనియు టాడుహంటురుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

అట్టి అడిటరులకు శిక్షణగరవుచున్న కమర్షియలు ఇన్స్టిట్యూటు క్రిందిపాలుగారికి యెన్నడైన దశకాథు దెట్టిరాయని వెంకటరమణయ్యగారు రెడుగ, ఛార్జర్డ్ అక్కౌంట్లనుబట్టి తగిన శిక్షణ నొసగుట లేదని టాడుహంటురుగారు దెలిపిరి.

సత్య:— ప్రభుత్వ అందురాసుగారచే అందరికన్న తక్కువ మొత్తమున కంగీకరించిరా?

గౌ. టాడుహంటురు:— ఒకరు అందరికంటె తక్కువ మొత్తము రూ 60 కు అడిగియుండిరి.

సత్య:— వీరుగాక తక్కినవారిలో ప్రభుత్వ అందురాసుగారలే తక్కువను అడిగిరి.

గౌ. టాడుహంటురుగారు:— దరఖాస్తు పెట్టుకొన్న వారిలో వీరే తక్కువగా నీయదగ్గవారు. (ప్రతికత్తులోను సత్య.)

సత్య:— ప్రభుత్వ కంపెనీవారు తక్కువ ధనమున కంగీకరించుటచేతనే వారిని నియమించిరా, లేక గవర్నమెంటు లెక్కలను తనిఖీ చేయుటకు వారే తగినవారని యిచ్చిరా? నేను నిజముగా దెలియ గోరెదను.

సర్ ఛార్లసు టాడు:— ఇతర అక్కౌంట్లనుబట్టి వారే తక్కువ కంగీకరించిరి. అంతేగాక వారే తగినవారు.

వీరయ్యగారు (ఆర్. డ్రాఫ్ట్ సభ్యుడు:— జి. డి. ఎ. పరిక్షలో నుత్తీర్ణులైనవారు యీ లెక్కల నాడిటు చేయబాలరా?

సర్ ఛార్లసు:— జబాబునకు వ్యవధి గావలెను.

ప్రయాణపు ఖర్చులు—మంత్రిల ప్రయాణములు

సామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు:— (1) 1923 జూలైయి నుండిన వంబరువరకు మంత్రిలు యెన్నిసార్లు ప్రయాణములు సలిపిరి. (2) ఆ ప్రయాణములన్నియు ప్రజాయత్త కాఫీలను పరిపాలించు సందర్భముననే జరిపిరా? లేక తమ రెండవ యెన్నిక విషయము జరిపిరా లేక, నియోజక వర్గమునకు ఎన్నికల విషయమున బోధజేయనేగిరా? (3) ఇండియా ప్రభుత్వచట్టములో యే నిబంధన క్రింద నీ ప్రయాణములు జరిగినవి.

ఉ:— జూలైయి నవంబరులలో ప్రతి ఒక మంత్రిని ప్రయాణపు ఖర్చులు యీ దిగువ సంఖ్యలనుబట్టి దెలియనగును.— తమ స్వాధీనమునందున్న పరిపాలన కాఫీలనుగూర్చి ప్రభాభిప్రాయము నెరుంగుటకును ప్రజలకు ఎన్నికలగూర్చి బోధజేయుటకును ఈ ప్రయాణములు జరిగినవి. ప్రయాణములు జేయుటకు ప్రత్యేక చట్ట నిబంధనలు లేవు.

1923 జూలైయి నుండి నవంబరు వరకు మంత్రిల ప్రయాణపు ఖర్చులు:—

స్థానిక స్వపరిపాలన కాఫీలమంత్రిగారు:— జూలైయిలో ఖర్చు రూ 4815-8-0 ఆగష్టులో 2 ప్రయాణములు రూ 997-5-0

గౌ. విద్యామంత్రి పాత్రోగారు:— జూలైయిలో 1 ప్రయాణము ఖర్చు రూ 5 రూ 582-5-9, ఆగష్టు 2 ప్ర. ఖర్చు 885-2-8, సెప్టెంబరు 1 ప్రయాణము ఖర్చు రూ 888-9-8 అక్టోబరులో 1 ప్రయాణపు ఖర్చు 160-14-0

గౌ. అభివృద్ధికాఫీలమంత్రిగారు:— జూలైయిలో రూ 902-12-6 ఆగష్టు రూ 494-1-8, సెప్టెంబరు రూ 61-8-0 అక్టోబరు రూ 225 2. నవంబరు రూ 119-14-0

సత్యమూర్తిగారు:— గౌ. స్థానిక స్వపరిపాలన కాఫీలమంత్రిగారికి జూలైయిలో అంత యెక్కువ ప్రయాణపు ఖర్చు రూ 4815-1-0 యెందు నిమిత్త మయ్యెను.

సర్ ఛార్లసు:— ఆ నెలలో మంత్రిగారు చాల స్థానిక సంఘములకు బోయి జూరింగ్. (ప్రతికత్తుల సత్య)

సత్య:— ప్రభాభిప్రాయమును దెలుసుకొనుటకు మంత్రిలు యే ఒకముగా ప్రయత్నించెదరా? దెలియవచ్చునా సభల గావించురా లేక రహస్యముగా ప్రజలను తప్పించి దెలిసికొనెదరా.

సర్ కె. వి. (రెడ్డి—ఇవరకు మంత్రి అభ్యర్థుని అనుజ్ఞపైనే నేను ప్రత్యుత్తరమిచ్చెదను. నా మట్టుకు నేను గోదావరికృష్ణ జిల్లాలలో 200 ఉపన్యాసములు నిచ్చి యుంటిని.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు:— అన్నియు గోదావరి కృష్ణ జిల్లాలలోనా?

కె. వి. రెడ్డిగారు:— ఆ నెలలో అచ్చటనే. వైగా అసహ యోధ్యనుమ తీవ్రముగా నున్నప్పుడు రాజధాని యంతటిలో వేరుగా 200 ఉపన్యాసము లొసంగితిని.

మంత్రిలు తమ ఉపన్యాసములతో ప్రజలను బలవంత పెట్టవచ్చునాయని ప్రభుత్వ రత్నోగారు ప్రశ్నించిరి.

సర్ కె. వి. రెడ్డి:— నాకల్లెని దోచడు. అది యొక్క ఉపాధ్యాయులకే చెల్లును (మరల సత్య)

వెంకట రమణయ్యగారు:— పేద రయతుల ధనము తెచ్చించి మంత్రి 200 ఉపన్యాసములు నీయ వచ్చునా?

ప్రత్యుత్తరములేదు.

సత్యమూర్తి:— పూర్వపు మంత్రిగారి ప్రత్యుత్తరములకు, సంబంధించిమి? ఇతర మంత్రిలమాటయేమి?

మంత్రిల ప్రత్యుత్తరములలో ఎన్నికల ప్రచారమునకు ప్రయాణములు సలహావచ్చునాయని జి. ఆర్. రెడ్డిగారిడిరి.

పానగలు:— నేనట్లు ప్రయాణము చేయలేదు. సత్య:— మంత్రిలు ప్రజలకు బోధించుటకును తమను తిరిగి శాసనసభలకు బంపమని గోరుటయేనా? (సత్య) సర్ కె. వి. రెడ్డి:— నాయుపన్యాసములందట్టి యుతే కనులేదు.

సంస్కరణచట్టమును బోధపరుచుట, అవియంతవరకు మన రాష్ట్రమున ఉపయోగపడెను, అందలి లోపములను ప్రజలకు బోధపరచుటయే నాయుదేశము.

సత్య:— ఇతర మంత్రిలు వీరి యభిప్రాయముతో నేకీభవించితిరని మేముదలంపువచ్చునా? (పానగలుగారుగారి పాత్రో) గారుగారి ప్రత్యుత్తర మియలేదు.)

విశ్వనాథదాసుగారు:— విద్యామంత్రిగారు పెట్టెలలో అట్టే బరు మాసములలో నే యే జిల్లాలలో సంచారము సలిపిరి.

సర్. ఎ. పి. పాత్రో:— గంజాము, వికాఖపట్నం జిల్లాలలో సంచారము సలిపిరి.

విశ్వనాథదాసు:— పాత్రోగారు స్వంతభర్తలపై ఎన్నికల ప్రచారము సలిపియుండిరా? (ప్రత్యుత్తరము లేదు)

విశ్వనాథదాసు:— ఆయన సంచారములలో యెన్నికల ప్రచారముగూడ జరిపిరా?

సర్. పాత్రోగారు:— మంత్రిలుగూడ అభ్యర్థులుగా నుండుటచే నియోజకవర్గముపట్ల తమవిధిని నెరవేర్చుటనియు న్నది.

ఆది ప్రజలనీతిధర్మములకు సంబంధించినదని సత్యమూర్తి గారనిరి.

ప్రజలయవసరములకు సంబంధించినదని పాత్రోగారు నిరి.

సత్య:— అవసరకార్యములకు చట్టసమ్మతి యవసరమని భావింపవచ్చునా? (సత్య)

సర్. పాత్రో:— ఈ విషయమున నిబంధన లుండవలె నుగాని ఒకసభ్యుడు తప్పలేనదలంచిన లాభములేదు.

రాయలు కమిషను యెడుటసాక్ష్యము

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:— 1. లీ కమిషను యెడుట సాక్ష్యపత్రమును తయారుచేయుటకు సర్దుబాటుగారు భారతీయ ఉద్యోగులను సంప్రదించకయే యిద్దరు ముగ్గురు ఇండియను మేడికలు సర్వీసు ఉద్యోగులను గోరియుండెనని కర్నూలు బ్రాడ్వేలుగారు జెప్పిన సాక్ష్యమును స్థానిక స్వపరిపాలన మంత్రిగారు గమనించిరా?

2. ఆ సాక్ష్యపత్రమునందలి యభిప్రాయముతో భారతీయ వైద్యద్యోగుల తేజీభవించెనమాట సత్యమేనా?

3. భారతీయోద్యోగులు మేజర్ గణపతిరాయ యభిప్రాయములతో నేకీభవించుచు లీ కమిషను యెడుట సాక్ష్యము నిచ్చిరిని వారిని సర్దుబాటు జనరలుగారు ప్రత్యేకముగా చిది సంజాయిషి గోరుచుండిరా?

4. అరీలిగా ఆంగ్లేయోద్యోగులను బ్రాడ్వేలు గారితో నేకీభవించిరా లేదో గమనముగూర్చరా? లేకున్నచో యాభేద భావమేల జూపబడెను?

ప్ర:— 1. ప్రభుత్వము వారు ప్రతికత్తులలో జూచిరి. 2. సాక్ష్యపత్రముతో కొందరు భారతీయోద్యోగుల తేజీభవించెనని తెలియుచున్నది. 3. అపును భారతీయులను ప్రశ్నించి, ఆంగ్లేయులను సంజాయిషి గోరుటలేదు. 4. భారతీయోద్యోగులందరూ పంపిన సాక్ష్యపత్రమునందలి అంశములను సర్దుబాటుగారు గ్రహంకరుండుటచే, వారిని ప్రత్యేకముగించి, సాక్ష్యపత్రముతో నేకీభవించిరా లేదో తెలిసికొను దుండెను.

సత్య:— కర్నూలుబోర్డులో గారి పలుకులు సత్యమా?

పానగలు:— అందుకు తు ప్రభుత్వమువారు పూచీచబడజాలరు.

సత్య:— కావున కమిషనరీ సత్యములు ప్రభుత్వమువారికి దెలియదని భావింపవచ్చునా?

పానగలు:— వారు అసాక్ష్యమునంతను పరిశీలించలేదు.

సత్యమూర్తిగారు:— 2వ ప్రశ్నకు సంబంధించిన జబాబులో భారతీయోద్యోగులలో నెవరు సాక్ష్యపత్రము నందలి యభిప్రాయముల కంగీకరింపలేదో దెలిపెదరా?

పానగలు:— వ్యవధి లేనిది ప్రత్యుత్తరమియజాలను.

డా॥ యు. రావు:— వి. ఎం. ఎస్. ఉద్యోగులలో భారతీయోద్యోగుల రెండుమంది తమయభిప్రాయములను దెలుప గోరబడిరి.

పానగలు:— సాక్ష్యపత్రమునందు సంతకము లొనర్చిన వారందరిని యభిప్రాయములను దెలుపమని గోరిరి.

సి. వెంకటరమణయ్యగారు:— భారతీయోద్యోగులే సాక్ష్యపత్రమున కంగీకరించిన సర్దుబాటుగారు న్నడుగవచ్చునా?

మదరాసు గవర్నరుగారి పరిపాలనము

స్వరాజ్యపక్షము వారి ఖండనము

పానగలు:—స జనరలుగారు తప్పకత్తిని భావించుటకు కారణములేదు.

సి. వెంకటరమణశాస్త్రిగారు:—బ్రాహ్మణులగు సాక్షి పత్రికను పూర్తిగా అంగీకరించుట అంగీకరించినా లేదో వారికి తెలిసికొనిరా లేక భారతీయులనే యిట్టిది అంగీకరించుట సదుపాయముగా?

పానగలు:—స్వరాజ్య జనరలుగారి వాక్యముల ప్రకారము అందరిని సంప్రదించియుండిరి.

సత్యమూర్తి:—సాక్షిపత్రికమునందు సంతకము చేసినను భారతీయోద్యోగులందుల కంగీకరింపలేదని స్వరాజ్య జనరలుగారు అభిప్రాయపడియుండిరా? అన (వాసినదానిని గమనింపక కండ్లుమూసికొని సంతకము చేసినని భావించిరా?)

పానగలు:—అటుగాదు. వారు నిజముగా కంగీకరించినా లేదో తెలిసికొనగోరెను.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:—వారంగీకరింపలేదని అనుమానించుటకు కారణమేమి?

పానగలు:—జరిగినదేమన, యీసాక్షిపత్రికమును స్వరాజ్య జనరలుగారికి జూపకుండు బంధి. కాన దానిగుర్ని అయినవలె తెలియదు.

సి. ఆర్. రెడ్డి:—ఈవిచారణసంఘమును పార్లమెంటు సభవారు నియమించిరి. వారియెదుట నిచ్చు సాక్షిములగుర్ని అభిప్రాయములను గుర్ని యేని ప్రశ్నించుటకు వీలులేదు. దానిపై సెటివర్యయూ దీనికొనగూడదు. ఒక సాక్షిమును సం తకము చేసియున్న ఉద్యోగులను ఉన్నతోద్యోగి ఆ సాక్షి పత్రికమున కంగీకరించిన సంతకము చేసిరా యని ప్రశ్నించుచున్నాడు. ఇది మర్యాదగా లేనట్లు నాకు గోచరున్నది.

ఒకసభ్యుడు:—క్రమభంగ మగుచున్నది.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:—ఇప్పుడా ప్రశ్న రాకుండుటచే నావాక్యములకు ఉపసంహరించుకొనుచున్నాను. ఉన్నతోద్యోగి యీరీతిగా నేల విచారణసంఘమువారియెదుటసాక్షిము నిచ్చిన వారిని ప్రశ్నించినా స్థానికస్వపరిపాలనమంత్రి గారి సంజాయిషిగోరవలెను. అట్లు ప్రతిసాక్షిని ప్రశ్నింపవలెనా? సాక్షిపత్రికమున సంతకముచేసినవారి యంగీకారమువిషయమున యేలసందేహింపవలెను? ఈవిషయములన్నింటికిని తగిన సమాధానమును గోరవలెను.

సర్. ఛార్లసు:—ఇది ఒకప్రశ్నయే లేక ప్రశ్నావళియో. (సభ్యులు)

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:—ఇది స్థానికస్వపరిపాలన కాఖ్యమంత్రి గారికిని పశ్న దీనిభావమును బట్టి ఒక్కప్రశ్నయే యగును.(సభ్యులు)

అధ్యక్షుడు:—గొల్ల సభ్యులకు కొన్నిప్రశ్నల నడుగదలచెనుగాబోలును.

రెడ్డిగారు:—మంత్రిగారికి సంబంధించినంతవరకే దీని ఒక ప్రశ్నయే. మరియు, కమిషను యెదుట సాక్షిము నిచ్చువారక దను తమవైపుకారముతో సంప్రదించి తీరవలెననుబంధన గలదా?

పానగలు:—స్వరాజ్య జనరలుగారు రెడ్డి చేసిన యడుగం గా ఆయన సమాధానము జెప్పియుండెను. (వినుడు,వినుడు)

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:—ఈ విషయము ఆ లిండియా సర్వసులకు సంబంధించిన దగుటచే సభవారియెదుట ఆ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల నుంచవలెనని గోరగా ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము లేని యు జరుగలేదనియు, మాటలతో నడుగ గా వేలము సమాచారము తెలిసికొనుటకే యట్లు చేసినవని స్వరాజ్యజనరలుగారుజెప్పినట్లు పానగలు రాజా గారు తెలిసిరి.

రెడ్డిగారు:—వారి సాక్షిపత్రికమును తానుజూడ లేదనగా, విచారణ సంఘమువారికి బంపకమునుపు జూడలేదనియు లేక ప్రకటించిన పిదపగూడ జూచుటలేదా? విచారణ సంఘమునకు బంపు లోపున వీరేల జూపవలెను?

పానగలు:—ఒక కాఖ్యయం దుద్యోగులు తమ సాక్షి పత్రికమును ముందుగా అధికారికి సాధారణముగా జూపుచుందురు. కాని అవి యవసరముగా ఆయన గణించినా యను ప్రశ్న జనింపలేదు. ఆయనను సమాధానము గోరగా సమాధానము తెలిపెను.

సత్య:—సర్వసులయందు విశ్వాసములకే యెక్కువ వసతులుండవలెనను తనయభిప్రాయమునకువ్యతిరేకముగా భారతీయోద్యోగులు తమ యభిప్రాయము తెలుపుటచేతనే స్వరాజ్య జనరలుగారు రట్లు వారిని ప్రత్యేకము ప్రశ్నించె ననుట నిజమేనా?

పానగలు:—ఇప్పుడు వీరిపై సెట్లను నిండుమోపుటలేదు. కావున అంగీకార భారతీయులను భేద భావమున జనింప నవసరము లేదు.

నిన్నటిదినము మధ్యాహ్నము జెరలు అడ్మినిస్ట్రేషను డిమాండుచర్చ సందర్భమున గవర్నరుగారి యింటి ఖర్చులకు సంబంధించిన అలకన్యాయము 2 లక్షల రూపాయలు తగ్గించవలయునని సత్యమూర్తి గారు రుపపాదించిరి. గవర్నరుగారి పరిపాలనమున తీవ్రముగా ఖండించుచు సత్యమూర్తి గారి కొక కంభిరోప క్యాబు మొగిరి. విలింగ్డను ప్రభుత్వగారి పరిపాలనమును ఖండింపవలయునను ప్రధానోద్దేశముతో ఈతీర్మానము రుపపాదించబడెనని సత్యమూర్తిగారు స్పష్టముగా చెప్పిరి. పిదుగుపడినట్లయ్యెను. మంత్రికర్తలువారికి వింతలేదు. వారందరు ఈతీర్మానమును ప్రతిఘటించెద రనువిషయము స్పష్టము. కాని ఆపోజనున వర్గములకు వేరవవారెట్లు ప్రకటించెదరో చూచుటకు అందరు ఉత్సాహపడుచుండిరి.

సత్యమూర్తిగారి కలనవాక్యములు ప్రభుత్వసభ్యుల కోపావేశపరులగు నొనర్చెను. ఈ ఉపపాదించు నా మోదించు కారణమునందరిని కాబోలు, సత్యమూర్తి గారు తమ ఉపవాక్యమును ముగించునీ తీర్మానమునై సమ్యక్తుల పుచ్చుకోవలయునని గొ. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు రుపపాదించిరి. కాని అధ్యక్షుడు మాత్రము చర్చజరగుటకు కొంత ఆవకాశ మిచ్చెను. అదివారాజునరెడ్డిగారు డాక్టరు రామరావుగారు సత్యమూర్తిగారిని బలకరచుచు మాట్లాడిరి.

ఇండిపెండెంటు కక్షయవారికి గొప్పవిత్తు కలిగెను. ఆసమయమున రామలింగారెడ్డిగారు వారికి వారి మాటలని చెప్పవచ్చును. “రెండు లక్షల రూపాయలు తగ్గించవలయునని సత్యమూర్తి గారు కోరుచున్నారా ఏమి? మేము ఒక రూపాయి మాత్రము గ వ్యయమును మొత్తమును తగ్గించవలయునని తేలిన ఉపపాదనను తలచి యుంటిమి.” అని రామలింగారెడ్డిగారు చెప్పిరి. ఇండిపెండెంటు కక్షయవారు తీర్మానమునకు అనుకూలముగా సమ్యక్తుల నియ్యరని ఈమాటలవల్ల స్పష్టమయ్యెను. పరిస్థితు లెట్లుండి ఎట్లుమాదనో అని భయపడి కాబోలు కొంతమంది సభ్యులు సభను వదలి వెలుపలికి పోవలయునను ఆతురకడుచుండిరి. ఇదట తీర్మానమునై సమ్యక్తులు పుచ్చుకోవడెను. అనుకూలముగా మావులమాత్రమే సమ్యక్తుల నొగిరి. అనువులకు స్వరాజ్యపక్షమునకు వేరవవారెట్లు, అదివారాజునరెడ్డి, డాక్టరు రామరావుగారు. ఇండిపెండెంటు కక్షయవారు చేరవవారందరు తీవ్రస్థముగా నుండిరి. మహమ్మదీయసభ్యులతో మావుల మంత్రివర్గమునకు చేరవవారిలో ప్రభాకరతంపరామరావు తటస్థముగా నుండిరి. ప్రభుత్వసభ్యులు, మంత్రులు అంగీకారసభ్యులు నామినేషను సభ్యులు, మంత్రికర్తలకును చేరవవారు, మిగిలిన మహమ్మదీయులు మొత్తము 55 రు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా సమ్యక్తుల నొగిరి. పోలకావలయునని సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు కోరిరి.

తీర్మానమును నిరాకరింపబడెనని అధ్యక్షుడు ప్రకటించున గనే ప్రభుత్వసభ్యులు మంత్రికర్తలువారు తమ సంతోషమును అభ్యుకాసవాలక కరతాళభ్యులు గావించిరి.

చర్చ వివరములు

నిన్న మధ్యాహ్నము కానకంభి ఫలకారానంతరము సమావేశమయ్యెను. కొంతకాలము ఇరిగేషను డిమాండుపై చర్చ జరిగినపిమ్మట డిమాండు మొత్తము సంపూర్ణముగా ఆమోదించబడెను.

సభా కార్యక్రమము

కానకంభి కార్యక్రమము విషయమై సభ్యుల అభిప్రాయములను అధ్యక్షుడు తెలిసికొనగోరెను. బడ్జెటు గాంటులపై చర్చముగి నినపిమ్మట సప్తి మొంటిగొంటులకు ప్రభుత్వమువారికి ఒకదినము కావలెననియు, లాండు రెవెన్యూ కెటిల్మెంటుబిల్లు, ములదారులె వనిబిల్లు, హిందూధర్మరక్షణముల బిల్లు వీటిపై చర్చ జరుగవలసి యుండునని గొ. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు చెప్పిరి. బడ్జెటుపట్ల ముగియునగానే బిల్లులపై చర్చపారంభించుట యుచితము కాదనియు, బిల్లులను పరిశీలించి తగు సవరణలను పంపుటకు అవకాశ ముండవలయుననియు రామలింగారెడ్డిగారు, సత్యమూర్తి గారు వెంకటరమణశాస్త్రిగారు చెప్పిరి.

గవర్నరుగారు రుండరు

కానకంభి సమావేశము ఏలూ మొదటివారముకోరిక జరుగవలయుననియు మరిల ఏలూ 12 వ తేదీవరకు చెప్పితిరి

యందు గవర్నరుగారుండెద గాక అప్పుడు సభజరువులు వీలుకడదనియు, ఏమైనను సరే జరుగవలసిన కనుబిన్నయూ ముగించుకొని సభను ఆపుదలచేయుట అన్నివిధమున ప్రేమనీయు గొలా మెంటరుగారు చెప్పిరి.

సత్యమూర్తిగారు ఆక్షేపించుచు గవర్నరుగారులేకుండి కానకంభి సమావేశము జరుగకూడదని ఎక్కడలేదనియు, గవర్నరుగారు లేకున్నను సభ జరగవచ్చుననియు చెప్పిరి.

అన్నివిషయములను ఆలోచించి గవర్నరుగారు కార్యక్రమమును నిర్ణయించెదరని గొల్ల అధ్యక్షుడు తెలిపెను.

జెనరలు అడ్మినిస్ట్రేషను

జెరలు అడ్మినిస్ట్రేషను ఖర్చులు నాలుగు డిమాండులగు విభజింపబడినవి. ఈనాలుగు డిమాండులపై చర్చకు 5 గంటల కాలము గవర్నరుగారు ప్రత్యేకించిరి. 9 వ డిమాండునందు గవర్నరుగారి ఇంటి ఖర్చులు సిబ్బంది ఖర్చులు, 10 వ డిమాండునందు కానకంభికు సంబంధించిన ఖర్చులు, 11 వ డిమాండునందు ఎక్జిక్యూటివు కాన్సిలు సభ్యులు కెటేటేరి యట్లుల ఖర్చులు, 12 వ డిమాండునందు మంత్రుల ఖర్చులు నూచింపబడినవి. ఈ నాలుగు డిమాండులపై చర్చ 5 గంటలలో ముగియవలెను.

అధ్యక్షుని నిర్ణయము.

ఈనాలుగు డిమాండులను ఒకటిగ ఉపపాదించవలయునని అధ్యక్షుడు ప్రభుత్వసభ్యులను కోరెను. ఇట్లు నాలుగు డిమాండులను ఒకటిగ ఉపపాదించుట నిబంధనలకు విరుద్ధమని మొత్తము మొదలి గారు ఆక్షేపించిరి. ఈఆక్షేపణకు అధ్యక్షుడు అంగీకరించెను. ఒక్కొక్క డిమాండునకు 1 గంటకాలము ప్రత్యేకించుట ఉచితమని కొంతమంది సభ్యులు సలహావచ్చిరి. సవరణ నుపపాదించు వారందరు ఆపోజనుసభ్యులవారే యనియు, అవసరమైన సవరణలపైచర్చలేపి ఇతరసవరణల నుపపాదించుట దిన అన్ని డిమాండులపై చర్చ జరగకును అవకాశ ముండవలయును, ఈపనిని ఆపోజనుసభ్యులు కాక కలసిచేసికొన వచ్చుననియు గొల్ల వెంకటరెడ్డి శాయుడుగారు సలహావచ్చిరి.

క్రమముగా ఒకడిమాండు వెనక మరియొక డిమాండు కోరబడుననియు 5 గంటలకాలము ముగియగనే మిగిలియున్న డిమాండులు మొత్తముగా వోటుకుపెట్ట బడుననియు అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

9 వ డిమాండు

గవర్నరుగారి ఇంటి ఖర్చులు సిబ్బంది ఖర్చులకుగాన దాదాపు 5 లక్షల గ్రాంటును 50 అర్థరూపుగానుగోరిరి.

గవర్నరుగారి ఇంటి ఖర్చులు ప్రతిసంవత్సరము అధిక మునుజున్నదని కొంతమంది ఆక్షేపించుచు మాట్లాడిరి. ఈసవరణలన్నియు కొంతచర్చ జరిగినపిమ్మట ఉపసంహరించుకొనబడెను.

సత్యమూర్తిగారి తీర్మానము

సిబ్బంది ఖర్చునందు 2 లక్షలు తగ్గించవలయునని సత్యమూర్తి గారు రుపపాదించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—

విలింగ్డను ప్రభుత్వగారి పరిపాలనమును విమర్శించుటకై నేనీ తీర్మానము రుపపాదించుచున్నాను. సంపూర్ణరూపముగా ఆమోదింపబడిన పిమ్మట గవర్నరుగారు కొన్ని రూపాయలు కాపించుచు సాక్షిపత్రిక దొంగ ప్రకటనలు గావించుట. (కానకంభి సభ్యుల రాధ్యక్తులకై కృత్రిమముగా ముద్రుక తీరవర్తకముల నిర్వహించుచున్నా నారికి కోర్కెకును, గవర్నరుల పని గోరి నూచించు ఆవకాశము ఉంది. భాగములకు సత్యమూర్తి గారు వచ్చిరి).

సా ఘోషపక్షపాతము

కానకంభి ప్రతిఘటన గవర్నరుగారు కల్లు వ్యతిరేకము యున్నారో పరిశీలించెదము. సాఘోషపక్షపాత మూర్తముగా గవర్నరుగారే అంగీకరించిరి. ఈనూచియు సాధారణము ప్రకృతి మంత్రులకు నియమించిరి. ఫలిమేమి? ప్రతిపాదకుల మంత్రులకును మంత్రులకును ఉద్యోగముల సంపాదించుకొనుటతో కాలము గడుపుచున్నాడు. కానకంభి సభ్యులందు తమతమను బలపడు విభజన ముండును పంచేయుచున్నాను. వెంకటరెడ్డియన్న జాతులకు అధికముగా ఉద్యోగముల నిచ్చు విషయమై సాక్షిపత్రిక ఆక్షేపణలేదు. అప్పు యింటి ఉద్యోగము మిక్కిలిపోయిన నాటకంబులేదు. కానకంభి కానకంభి చేరవవారే తమతమ తమమిట్టలను ఉద్యోగములకై

సంపాదించిన ప్రతిబింబమును అనుమానకరముగనున్నది. ఈ దృశ్యకాంక్ష ఈవిధమున విపరీతముగను అసహ్యముగను తలచి మిందులకు గవర్నరుగారి కార్యమాదిరి.

మంత్రులు—ఉద్యోగములను అధికారము

ఇంక మంత్రులవిషయమై కొంత చెప్పెదను. మంత్రులు తమధర్మముల నిర్వహించుట యందు గవర్నరుగారు తోడ్పడవలయునని సార్వభౌమము సూచించెను. ఈసూచనను గవర్నరుగారు ఎంతవరకు పాటించెనో జరిగింపవలెను. ఉద్యోగము లిచ్చు అధికారము మంత్రుల కివ్వబడులేదు. తమవస్తు అధికారమును ముగిసికొని యున్నాడు. ఇతరులకు ఉద్యోగము లిచ్చు అధికారము లేదు. ఒకవిధమున సంతోషకరముగ నున్నను, ఈవిషయము బాధ్యతయై ప్రభుత్వభివృద్ధికి ప్రబల అటంకముగనున్నది. మంత్రులు ఈ అవకాశమును సహించి ఉద్యోగములందే అంటుకొని యున్నాడు. మంత్రుల బాధ్యతలు మంత్రుల ప్రతిష్ఠ ఈవిధముగ జరిగిమిచినది.

ప్రాశ్నోగాడు:— ఉద్యోగముల విషయమై సభ్యులూ త్రిగాడు చెప్పినమాటలు సత్యములు గావు.

సభ్యులూ:— మిక్కిలి చెప్పక తప్పదు.

మంత్రులకు సరియగుకార్యమేమిట గవర్నరు గారికి ధర్మమైయున్నది. విశ్వాసరాహిత్యతీర్మాన ముపపాదించబడినప్పుడు, మంత్రులు కాననసభ్యుల విశ్వాసమునుగోరక ప్రభుత్వమువారి కేరణుకొచ్చిరి. కాననసభలో అధికసంఖ్యకులు తమ ప్రతిపక్షమును చూచియు, వారు అధికారిలు లేక నామి నేమిట గవర్నరు అను విషయము మంత్రులపక్షముకాదనియు, ప్రధానమంత్రిగారు కలవిచ్చిరి. ఎన్నుకొనినవారిలో అధిక సంఖ్యకుల విశ్వాసముపై ఆమంత్రులు అధికారము ఉద్యోగములందుటకు గవర్నరుగారు అనుమతించుచున్నాడు.

నిరోధవిధానము

మంత్రుల పరిస్థితులు

ఇంక పరిపాలనమెట్లున్నదో విశదీకరించెదను. కాప్రతి నందు నిరోధవిధానము ఏ విధమున విచ్ఛింబించినో ఎల్లవరు తెలియును. కాంతిరం సిద్ధి కుల స్థాపించుటపై గవర్నరుగారి లేమివనలేనది మా పీఠము విషయమై ఈ ప్రభుత్వమువారు అవలంబించిన విధానము విచారముగనున్నది. మా పీఠమున కేరణులను కార్యాచరణములందుటకు ఆ ప్రతిపక్షమున దంధయు అలాంటి అధికమగుచున్నది. ఈ విధానము అంత ముందకువచ్చిన ఈ అకారం ఒకరకమునకు ప్రబలమగుచున్నది. విలింగుడను ప్రభుత్వము తలపాలన ఫలితము తీ విధముననున్నది.

ప్రభుత్వమున వర్తక సమస్యలపై సాంకేతికతను విమర్శించుచున్నది. ఇచ్చినఉపశాస్త్రము నాటిసన్నిహితి మించిపోవుచున్నది.

గవర్నరుగారి ప్రవర్తనముపై చర్చ జరుగకూడదు

సభ్యులూ త్రిగాడు ఇంకను యేమో చెప్పవలెను. తన అధ్యక్షుడు ఇట్లు చెప్పెను:— ప్రాంతం ఆర్థికము సమస్యలపై రాష్ట్ర ప్రధాన అధికారియొక్కయు, సంపాదనలపై యొక్కయు ప్రవర్తనము కాననసభయందు చర్చించబడవలెను అని యున్నది. కావున గౌరవసభ్యుడు పరిపాలనా విధానమును ఖండించుట యాచరించుచు, గవర్నరుగారి ప్రవర్తనమును ఖండించుట నిబంధనలకు విరుద్ధమనియు సూచించుచున్నాను.

సభ్యులూ త్రిగాడు:— మిగిలినవారు అంగీకరించుచున్నాను. గవర్నరుగారి విషయమై ఏమి చెప్పవలెనో అంతయు చెప్పినాను.

ఆర్థికవిషయము

ఇంక ఆర్థికవిషయముల గురించి చెప్పెదను. గవర్నరుగారి ఇంటిసభ్యులు నానాటికి విచారముగ వెలిపివుచ్చుచున్నది. గవర్నరుగారికి పైకేట పెక్కిరి భారతీయులగు నుండెదలెను. అప్పుడు ఖర్చుతగును. భారతీయుల అభివృద్ధియులను మాత్రం తెలిసికొనుటకు ఏమందును.

ఈ ఆదంబరము ఎందుకు

మిలిటరీ కేటెరి అంగరక్షకులు మున్నగు కటాటోపము అవసరము. రంగురంగుల యుద్ధము భరించి గుర్రములపై అంగీకరములు ముందునకు ఆదంబరముతో వెనుకవచ్చు గవర్నరుగారినియొక గౌరవించుకాలము పోయినది. భారతీయులను బాండు చేయించి అంగీకరములనుపై ప్రవృత్తిలకు ఇతరులను ముకాడు. మంచివలెనయ్యెను గవర్నరును ప్రజలు ప్రేమించెదల గౌరవించెదరు. ప్రజలకు గవర్నరుగారి కట్టుకల ప్రేమ గౌరవములు గవర్నరుగారి ప్రవర్తనముపై ఆధారపడియుండును గాని ఈసభ్యులూ ప్రజలపై ఆధారపడియుండును.

ప్రజల దారిద్ర్యము

భారతభండము దరిద్రజీవనము, ప్రజలు మౌనపడియున్నది. ఇట్లులే యున్నాడు. ఇట్టిపరిస్థితులలో గవర్నరుగారికి ఇంత విలువగల సిబ్బంది యుండుట ఉచితము అను విషయమై అలా వివరములు, ప్రభుత్వభవనము గవర్నరుగారిలో నిండియున్నది. ద్వారమున ఇరువురు అంగరక్షకులు ఎల్లప్పుడు గుట్టులుపై నుండి కాదలా వేయుచున్నాడు. ఎవరు చూచినను కటాటోపము అలాంటిది. ప్రభుత్వభవనము వెలుపల ప్రజలు దరిద్రులై అతివృత్తుతో జీవించుకొనుచున్నాడు. పాతరుల దారిద్ర్యమునకు పాలకుల విశ్వరూపమునుగోరకావున్న కొంత సామ్యమైన నుండవలెను. దురదృష్టమున పరిపాలించు గవర్నరుగారికి ఇట్టి ఆదంబర ముండుట ఉచితము కాదు.

లామెంటరు యెత్తు

సభ్యులూ త్రిగాడు తమ ఉపశాస్త్రమును ముగించగానే ఉపపాదనయై సమ్యులు పుచ్చుకోవలయునని గౌ. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు కోరిరి.

అధ్యక్షుడు:— ప్రభుత్వమునకు ఎవరుమాట్లాడరా? గౌ. అయ్యగారు:— ఎవరు మాట్లాడరు.

సభ్యులూ త్రిగాడు:— గౌ. రామస్వామి అయ్యగారి తీర్మానమున వీలుకు కట్టుకు పూర్వము వారి ఉపపాదనముపై చర్చ సమగ్రముగ జరిగినచో అని అధ్యక్షులు స్వయంపక్షం యనని విన్నవించుచున్నాను.

అధ్యక్షుడు:— గౌరవసభ్యు లెవరైనా తీర్మానముపై మాట్లాడ తలచిన మాట్లాడవచ్చును.

సల్లానగారు

ఇ గ్ని పూర్వముతో మేళము గవర్నరుగారి కుండలయుననియు భారతజీవిత విశేషములు ప్రభుత్వ భవనమునకు దుండవలయుననియు సల్లానగారు చెప్పిరి.

ఆదినారాయణ కెట్టిగారు

ఆదినారాయణ కెట్టిగారు గవర్నరుగారి పరిపాలనము అసంతృప్తికరముగ నున్నదను సభ్యులూ త్రిగాడు కాదనెను బలపరచుచు మద్రాసు రాష్ట్రపు పాతల కృత్జితమ పాత్రను కార్యము నొక్కటివైనను గవర్నరుగారు చేసియుంట లేదని చెప్పిరి. వందలకల వ్యవసయ ప్రజలకులందు ప్రభుత్వ మున్నది (కలం కట్టుకులను గవర్నరుగారు ఆరంభించుటకు కెట్టిగారు ఖండించిరి. పులిమంతోపు అల్లరుల సందర్భమున గవర్నరుగారు అవలంబించిన కైఖరినూడ కెట్టిగారు ఖండించిరి.

కాకతం రామరావుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు గిండి గట్టుకు కండెములు, గిండి ప్రభుత్వభవనము దుర్బియోగ మగుచుండుటను గురించి మాట్లాడిరి. మెడికలు కాలి స్థానిక సర్వపరిపాలన కాలము గురించి మాట్లాడుటకు ప్రారంభించగ ఈ గ్రాంట్లుపై చర్చ జరుగునప్పుడు ఈ విషయముల ప్రస్తావించుట ఉచితమని అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

ఆర్. శ్రీనివాస (కామి నేటు)గారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు గవర్నరుగారికి అధికమగు సిబ్బంది యుండవలయునని వాదించిరి.

వీరయ్యగారు కేమో మాట్లాడ యత్నించిరి గాని అధ్యక్షుడు వారి మాట్లాడనివ్వక గో శాపుగారిని మాట్లాడునని.

ఇది ఖర్చులను తగ్గించుటకు లేదని తీర్మానము అని సర్ శాపుగారు ప్రశ్నించిరి.

సభ్యులూ త్రిగాడు:— ఆ రెండు ఉద్దేశములతోను నే నీ తీర్మాన ముపాదించితిని.

రామలింగారెడ్డి:— ఉపపాదించబడిన తీర్మాన మేమో తెలియజేయి.

2 లక్షలు తగ్గించవలయుననియు, లేక నూరులక్షములు తగ్గించవలయుననియు తెలుపవలయునని అధ్యక్షుని కోరుచున్నాను.

అధ్యక్షుడు:— రెండులక్షలు తగ్గించవలయునని తీర్మానము సూచించుచున్నది.

రామలింగారెడ్డిగారు:— మేముదరు నూరులక్షములను తగ్గించవలయునని తీర్మానము సూచించుచుండెనని తలచుచుంటిమి.

ఏమిట ఖర్చులను నమర్చించుచు సర్ అరను శాపుగారు మాట్లాడిరి.

వోటింగుఫలితము

కాననసభ కార్యద్య గంటకొట్టెను. అనంతమున కొంతమంది గౌరవసభ్యులు సభనువదిలి వెలుపలికి పోవుచుండిరి. వారినియొక ఎ. రామస్వామి మొదలిగా అధ్యక్షుని ఈగిండి

విధమున ప్రశ్నించెను. “ఈసమయమున గౌరవసభ్యుల సభను వదిలిపోవచ్చునా.”

అధ్యక్షుడు:— గంటకొట్టెనప్పుడు గౌరవసభ్యులు సభ నువదిలిపోవచ్చును. కాని సమ్యులు పుచ్చుకొనుట ప్రారంభమైన పిమ్మట ఎవరును వెలుపలికి పోవూడదు. వెలుపల పుచ్చునా రెవరు లోనికిరావూడదు.

గౌ. రామస్వామి అయ్యగారు పోలుకోరుట

సభ్యులధర్మని చూచి అధిక సంఖ్యకులచే తీర్మానము నిరాకరించబడినని అధ్యక్షుడుచెప్పెను. గౌ. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు పోలుకోరిరి. అనంతముగ ముగ్గురు, ప్రతికూలముగ 55 గురు సమ్యకుల వోటులి. 28 గురు తటస్థులు గుండెరి.

అనుకూలురు

(1) సభ్యులూ త్రిగారు, (2) ఆదినారాయణ కెట్టిగారు (3) కాకతం యు. రామరావుగారు.

తటస్థులు

(1) రామలింగారెడ్డి (2) రామలింగారెడ్డి (3) ఎ. ఎస్. కృష్ణారావు, (4) నరసింహకాకా (5) శివరావు (6) కొట్టిరెడ్డి (7) కాగల్లమూడి కృష్ణస్వామి (8) విశ్వనాథకాకా (9) మోతే గంగకాకా (10) ముత్తయ్యకెట్టి (11) దాకతం ముప్పరాయణ (12) నరసింహకాకా (13) వెలింగి గొండరు (14) నల్లన (15) రంగనాథ మొదలియరు (16) శశిభూషణకర్ (17) శేతురత్నం అయ్యంగారు (18) ఆర్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు (19) పి. వి. వెంకటరత్నం అయ్యంగారు (20) మాసా నేటు (21) మహమ్మదు సాహెబు (22) ఉప్పినాహెబు (23) ప్రభాకర తంపనగార్లు (ఇండిపెండెంటు పక్షమునకు చేరినవారెవరు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ సమ్యకుల నివ్వలేదు. ఈ కట్టికయందు చేర్చబడిన ఇండిపెండెంటులు అసంతృప్తి సభయందుని తేరిని పాతముల గ్రహించవలెను.

ఇతరసభ్యులపై కొంతకాలము చర్చజరిగిన పిమ్మట 9 వ డిమాండు సంప్రదించు అనుమతించబడినది.

పరిశీలనామంతు (కాననసభ ఖర్చులు) పై చర్చజరుగుచున్నది. చర్చ నేటిదినము సాయంత్రముతో అంతమొందవలెను. మంత్రుల జీతములకు సంబంధించిన తీర్మానములు నేటిదినము సాయంత్రముల చర్చకురావచ్చును.

సాయంత్రము 5 గంటలకు సభ అంతము చేయుచున్నది. మరల నేటిదినము 11 గంటలకు సమావేశమగును.

కార్యక్రమము

ఈనెల 27 వ తేదీని సాయంత్రమునకు బడ్జెటు గ్రాంట్లుపై చర్చజరుగును. ఈనెల 31 వ తేదీన జమ్మి మొలకరి గ్రాంట్లు లుకపాదింపబడును. ఏప్రిలునెల 3 వ తేదీని సాయంత్రమునకు సభజరుగుచుండును. మిగిలిన దినములలో లాండు రివిన్యూ తెలియబడుట 1 కృష్ణము సాయంత్రము ముగియవలెనని నిర్ణయించి, ఏప్రిలు 11 వ తేదీన చర్చజరుగును.

కర్తవ్యాలహరి

వెల సీ॥ 1-కి అ. 6 వి. పి. సవక 0-10-0

ఈ ప్రావీణము వలన చెవిపోటు, చెవిగుండి చిమ్మి
గిరారు, చెవిబిచ్చడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును.
5,కి బొట్టును చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును.
అమృతాంజనము డిపో,
మదరాసు - బాంబాయి

కర్నూలు డిస్ట్రిక్టు కోర్టులో

O. P. 40/23

కార్య బాలక్కు అప్పలవిషయంలో

అర్జీదారు:—కార్య రహస్య సోక్ నెలసరి, కోనెల
కుట్టు కాలాల్లా కర్నూలుజిల్లా.

కడపజిల్లా జంబులమమగు తాలూకా కెడ్డ ముడియం
గ్రామంలో చనిపోయిన కార్య బాలక్కు అప్పల విషయంలో
పై అర్జీదారు తనకు వారసు సర్టిఫికేటు యివ్వించ వలసినదిగా
వైకోర్టులో వైఅర్జీ దాఖల్ చేసినాడు. సదరు అర్జీ విచారణ
వాయిదా 31-3-24 తేదీకి వేశారు. ఇందు విషయమై
అక్షేపము గలవారు 31-3-1924 తేదీన పై కోర్టులో హాజరై
మనవి చేసికొనుటకుదిగా యిందులకు సమ్యులకు తెలియజేయవలె
మైనది.

ఎస్. చిన్నస్వామయ్య.
వెట్టెననర్ సీక్రెటరీ.

నేటి చర్య

మార్చి 22:— కాననభట్ట ఈయనకు 11 గంటలకు వరల సమావేశమయ్యెను గా. సి. సి. ఎల్. డి. స్వామిరాజుగారు ఆగ్రాసాధారణము జరిపించిరి. సమావేశం 60 మంది సభ్యులు హాజరై.

ప్రారంభమున ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

లామెంబరుగారి ప్రయోజనము

ఎన్. సత్యమూర్తిగారు:—లామెంబరుగారు యామధ్య పాలభూమిలో యే కార్యము నిర్వహించుట బోధించిరి. అందు లకు యెంత భంగము జయ్యెను.

జి:— జిల్లాబోర్డు ఆధ్యక్షుడు ప్రధానమంత్రి గారు కోరిక వైన పాలభూమి కంటే తక్కువమైన, కొల్లెగోడు లోని బాలికా పాఠశాల వార్షికోత్సవమునకు లామెంబరు గారు బోయియుండిరి. ప్రయాణమునకు రూ 989-1-0 ఖర్చయ్యెను.

సత్యమూర్తిగారు:— యీ కార్యములు లామెంబరుగారి విధ్యక్ష్యములలో జేరవలసి యని సలహామంత్రి ప్రశ్న జడిచిరి.

లామెంబరు:— నేను ప్రభుత్వ సభ్యునిగా భావించు కొనుచున్నాను.

సత్య:— ఇది ఆశయ విధ్యక్ష్యములలోనిదా?

లామెంబరు:— నేను ప్రభుత్వ కర్మ మీదాను. నేను ప్రభుత్వ సభ్యుడను. ప్రభుత్వమునకు సంబంధించినవన్నీ నాకును సంబంధించును.

కొల్లెగోడులో బాలికా పాఠశాల వార్షికోత్సవమునకు బోవుట లామెంబరుగారి కు లోలో నోటియా యని యడిచిరి.

లామెంబరుగారు:— నేను ప్రభుత్వసభ్యుడను.

సత్య:— ఎవ్వరు ప్రభుత్వ కార్యాలయములకు సంబంధించి కార్యములు, కంటేవలన లేచుట, బహుముతుల నొసగుట, మున్నగునవి జరుగుచున్నట్లు ప్రభుత్వసభ్యులు ప్రజలభవమునకు వెచ్చించి బోధించునని మేము వలంపడచున్నామా?

లామెంబరు:— ఈవిషయమున యెంతయు మర్యాదగలిగి యుండవలెనని యెల్లరు భావించెదరు. కాని అట్లు గానరాదు. పోలీసు ఇంజనరు విషయముల అధికారమునంటి అధికారము గల ప్రభుత్వసభ్యు డెచ్చటికైన బోయియో అచ్చట కుప్పకలెను బాగుగ గుర్తించును. ఇంతోడి సభ్యులు గోరినవో నేడయిన తీర్మానకార్యమునకు బోయినవో ఆకార్యము నిర్వహించవచ్చును. ఒకవో నేనేమి జేయవలెను. యేమి జేయగూడదు, అను విషయమున యెంతటి గొప్ప కాననభట్టయైనను అతని చెప్పినట్లు నేను నడుచుకొనజాలను.

సామి, వెంట్రాచలం చెట్టిగారు:— జిల్లాబోర్డుల వారు గాని స్థానిక సంఘములవారు గాని ప్రభుత్వసభ్యుల నాహ్వానింపింపవలెనని వారి ఖర్చులను ప్రభుత్వమువారికి భరింపవలెనని తామే భరింపవలెనని యేర్పాటు జేయుదారా?

లామెంబరు:— అది విషయము జిల్లాబోర్డులవై నాధారపడి యున్నది. నేను మాత్రం మట్టిపనిజేయను.

సత్య:— పాలభూమిలోయినపుడు లామెంబరుగారు యీ రెండు కార్యములను గాక యింకేమయిన నిర్వహించియుండిరా?

లామెంబరుగారు:— అచ్చట మాఖ్యసమస్యయైన తెంప బరీ కోర్టులనుగూర్చియు, మరొకన్ని పోలీసు విషయములను గూర్చియు విచారించితిని. కాని నేనప్పుడు జేసిన కార్యములన్నిటిని గూర్చి యిచ్చట క్లక్కిరింప వలంపడదు నేను స్వంతపనిమీద బోయితిని గా. సభ్యులు భావించుచుండిరేమో తెలియగోరవను. అట్లు స్వంతపనిమీద బోయినవో స్వంత భవనము తెచ్చి ఎకోనకలనె యుండున నడి యింగితమును ప్రభుత్వసభ్యులకుండునని సభ్యు లెను వలెను. నేను బొంబాయికి బోయి యుంటిని. అప్పుడు ప్రభుత్వము ఖర్చులవై బోలేదు ఇట్టి ప్రశ్నలకు గౌరవవంతులు యీ సభలోనే తావొసంగినవో ప్రజాపిత జీవనము దుర్భరముగా నుండునని భయపడుచున్నది.

సత్యమూర్తి:— ఈసభలో సభ్యు లొందోరులకు వాపు కొనవలసిన మర్యాదలను గూర్చి నేను మాట్లాడవలంపడెను. నాకు లామెంబరుగారియెడల అమితమైన గౌరవము గలదు ప్రతిపక్షుల స్థానములందును మాన మాప్రశ్నలు దురభిప్రాయముల గలగజేయునని తెలిసినను ప్రజలభవము మీక కష్టమిడియొ రేరితిగా కష్టమగుచున్నదో యెదురనున్న ప్రభుత్వ సభ్యుల నడిగి తెలిసికొనుట మావిధియైయున్నదని తెలియజేయగోరవను.

లామెంబరు:— విశ్వవిద్యాలయ సభ్యునిరెంటై నెంత బాధ్యతాభారము గలదో నాకు తెలియును గాని కొంతమర్యాద విశ్వాసము, గౌరవముగూడ జూపవలెనని.

సామి వెంట్రా — కావున లామెంబరుగారి వద్దకుండి ప్రభుత్వములను యిచ్చివుచ్చుకొను మర్యాదల ననుసరించియే మేము ప్రకటించవలెనని (సభ్యు.)

లామెంబరు:— నేను యిచ్చియో మీకు వుచ్చు కొందుడు.

సామి, వెం:— రయితుల సన్నులభవము యావిభవన యిచ్చివుచ్చుకొనరితిగా వెచ్చింతుడు చున్నదా (వినుడు, వినుడు).

లామెంబరు:— ఆ విషయమును సభ్యులే నిర్ణయింపవలెను. ఈఖర్చుగాని యింకేఖర్చుగాని యిచ్చునా లేవన్నవో వారు స్పష్టముగా చెప్పవచ్చును.

సామి, వెం:— మేము ప్రశ్నల యావమున ఆవనియే జేయుచున్నాము.

ఈప్రశ్నలగుర్చి ఒక్కొక్క రీతిగా దలంచుచుందురని లామెంబరుగారు రనిరి.

సామి వెం:— మేము ప్రజలభవమును గూర్చి ఆతరతర బడుతుందును.

లామెంబరు:— ఇవన్నియు నాకు తెలియును.

జిదవ సత్యమూర్తిగారు మార్గప్రభువుగారి వారలనుండి స్వంతభవము వెచ్చించివుచ్చు విధిగా వెచ్చించినను, ప్రజలభవము వెచ్చించునపుడు బాగరగా నుండవలెనని జడిచెను.

లామెంబరు:— నాప్రశ్నలు ప్రభుత్వరెంటులు తయారుగాలేదు.

సత్య:— అవి యెప్పటికిని తయారుగావు (సభ్యు)

లామెంబరుగారు:— విద్యార్థిభక్తికి నే నన్ను కడుము నకే నుత్తరజేయజేడలేదు. మర్యాదగూడ నట్లే అని భీతిగలగుచున్నది.

గ్రాంటులు-కాననభట్ట

కాననభట్ట ప్రశ్నోంపబడిన రూ 1,97,800 ల నుండి రూ 1000 లను కట్టించవలెనని యుపపాదించుచు కాననభట్టాని స్థానములను కొంచెముమార్చి అందరిసభ్యుల యుపపాదనములు వివరములట్లు చేయవలెననియు, అర్ధవందాకారముగ నుండవలెననియు, సి. వి. వేంకటరమణ అయ్యంగారు చెప్పిరి.

గా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యంగారు గారు ప్రభుత్వరెంటు:— కాననభట్టము గావించు నూచనలను గమనించి వాని ప్రకారము అనుసరించుటకు తమ కర్తవ్యతరములేదు.

పార్లమెంటరీ విధానము అనుబంధానికి కచ్చినందునను, ఆపోజిషను, ప్రభుత్వవర్తమాను వేరువేరుగ నుండుటకై ఇట్టియేర్పాటు జేయవలెననియు (పాపోనరు ఎం. రత్న స్వామిగారు చెప్పిరి.

రాజకీయాభిప్రాయముల ననుసరించి స్థానముల వేర్పాటుచేయవలెనని సత్యమూర్తిగారు చెప్పిరి

నేడుకన్యసింఠిన న రిని, మరికొందరు కాననభట్టలను ఆహ్వానించి ఏదోవిధముగ వీరతుల కల్పించుటకు చూచునని ఆధ్యక్షుడుచెప్పెను

కొంత చర్చచరిగినపిమ్మట ఉపపాదన యుపసంహరించు కొనబడెను

రూ 100 ల కట్టించవలెనని ఎ. రత్న స్వామిగారు ఉపపాదించుచు త్రిప్రయందు ఫలహారగయలయందును ఎక్కువ వీరతులను గావింపవలెనని కోరిరి

అందుల కొక యుపసంఘము గలదనియు ఆయుపసంఘము గుంధ నూచనలను తక్కువ గమనింతుమనియు గా. సి. పి. రామ స్వామి అయ్యంగారు ప్రభుత్వరెంటుచెప్పిరి.

పి. రామస్వామి మొదలగువారు ఎన్నికలకోర్టులో జరుగుచుండిరి కేసులో వక్రి యొకటి (స్వరాజ్య) వ్యాఖ్యానము చేసినవానినిగూర్చియు అధ్యక్షునిర్ణయమున ఆక్షేపించినందులకు అట్టివానివై రిగినచర్య వున్నానుటకు కానన భూర్యకముగ నేర్పాటులు చేయట యొక్కమని పి. రామస్వామి మొదలగువారు చెప్పిరి. ఎన్నికలకోర్టు కేసులనుగూర్చి వ్యాఖ్యానము చేయుట అక్రమము. వానిని కప్పించవలెను. రెండవది కాననభట్టలెల్లరును అధ్యక్షుని కక్షింపవలెను. అధ్యక్షుని ప్రతిష్ఠ యొగనునని మొదలగువారు చెప్పిరి.

అధ్యక్షుని ప్రతిష్ఠను కాపాడుటకుగూర్చి ఇంగ్లాండులోని కామస్వసభకు ఇచ్చిడి కాననభట్టలను భేదముగలదని యు అచ్చిడికి కామస్వసభకు కోర్టుభారము గలదనియు అక్కడ అట్టిఅధికారము లేదనియు భారతప్రభుత్వసభ్యులను

సభరించునపుడు, ఆవిషయము ఆలోచింప వలయునగాక ఇప్పుడెట్టి యుపసంఘము లేదనియు ఎన్నికలకోర్టును గూర్చినినయు మై ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచుండిననియు గా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యంగారు ప్రభుత్వరెంటుచెప్పిరి.

కొంత చర్చచరిగినపిమ్మట ఉపపాదన యుపసంహరించు కొనబడెను.

మధ్యాహ్నము చర్య

స్ట్రాత్ నెల్సను బోర్డుకొంత ప్రత్యేకి పబడి మొత్తమును రెండువేలవలయునని రత్న స్వామిగారు ఉపపాదించిరి. మన్మథుల పాత్రలకు ఈబోర్డు భంగకరముగ నుండునని మంత్రులగూర్చు వాదించుచు తీర్మానమును బలపరిచిరి. ఆపోజిషను వర్తమానము తీర్మానమును ఆక్షేపించిరి. కడకు తీర్మానము నిర్ణయించబడెను. ప్రభుత్వసభ్యుల మంత్రులు ఆపోజిషను వర్తమానము తీర్మానమునకు ప్రతిపాదనలను మంత్రులగూర్చు తీర్మానమునకు అనుకూలముగను నచ్చుతుల నొసరి.

ఆపోజిషను వారు సభనువదిలిపోవుట

2- 25 గంటలకు కృష్ణారావు ఈక్షేపితీర్మానము నుపపాదించిరి.

11వ డిమాండు వోటుకు పెట్టవలయునని యు 12 డిమాండువై చర్చ ప్రారంభము గావలయుననియు ఉపపాదించుచున్నాను 12వ డిమాండు మంత్రులకు సంబంధించిన వనరులేవారి ఉపపాదనము గావించిరి.

ఉపపాదనము వోటుకు పెట్టబడెను. అధికసంఖ్యాకుల వే నిరా రించబడెను,

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు

తీర్మానము నిరాకరింపబడెనని అధ్యక్షుడు తెలుపనే రావలిగాకట్టిగారు లేచి పట్టుచెప్పిరి.

ఆపోజిషను వర్తమానకు చేరిన వారముగురులే మంత్రుల పరి పాలనమును విమర్శించుట మానవలెననియు నన్నది. ఈ మాటలకు ను ఉపయోగించవలయును మేము ఎన్ని విధముల ప్రయత్నించుచున్నాము మాకు అర్థంకరములు లేవుగనున్నది. ప్రత్యేకముగ ఆభిశంసన తీర్మానములగాని గతర్నెగారికి అడెనుగాని ఉపపాదించుటకు ఏ అతేకు కాననభట్ట కార్యక్రమమును ఆత్మలకు చేయవలయునని తీర్మానమువై చర్చజరుగునపుడు తీర్మానమువై సమ్యక్తులనిచ్చుటకు వీలులేకపోయెను ఇప్పుడు బడ్జెటుసమయమున గూడ మా మాటలకు నుపయోగించుట అసాధ్యమైంది. మేము ఈ సభయందుండుటకు అసవసరము.

కావున ఆపోజిషను వర్తమానకు చేరిన మేమాసభను వజ్రలిపోవుచున్నాము. అధ్యక్షులకు మీరును ఇతర గౌరవ సభ్యులు మాచర్యను వేవనిధము భావించ నూడదని కోరుచున్నాను.

12 వ డిమాండు వోటుకు పెట్టినప్పుడు ఆపోజిషను వర్తమానము వానిని నిరాకరింపవచ్చునని గా. పాత్రిగారు తెలిపిరి

అతేకు ఆపోజిషను వర్తమానకు చేరిన ఇండియన్ టులు, స్వరాజ్య: కమిటీ, మహమ్మదీయులు సభను వదిలిపోయిరి.

కాననభట్ట జరుగుచున్నది. ప్రభుత్వసభ్యులు మంత్రులు మంత్రులగూర్చి చేరినవారు మాత్రమే సభియందున్నాడు.

వ్యాయామవార్తలు

ఎన్. వి. ఎ. ఎ. తెన్నిసు పంపెములు

నిన్నసాయంకాలము రెండుపంపెములు జరిగినవి. కాని అందు మొదటిది మూలమే పూర్తిగాజరిగినది. మెన్సడెబిల్లు అంత్రికంపెము. పి. రామస్వామి వెంట్రామానున స్వామిగార్లకును, కృష్ణమూర్తి రంగస్వామిగార్లకును జరిగెను. చాలసేపుకడకు తీరముగా ఆటజరిగినపిదప రామస్వామి పక్షము గెలిచిపోయెను. జిదవ కింగరవేలు సార్వభౌమరావుగార్లకు సింగిల్సు కంపెము ప్రారంభింపబడెను. మొదటిసెట్టును సార్వభౌమరావు గెలుచుకొనెను. అంతటితో వీటిపనుటకు ఆట నిలుపుజేయబడెను.

స్కౌరు వివరము

Table with 3 columns: గెలిచినవారు, అంశ్య కంపెము, ఓడినవారు. Row 1: పి. రామస్వామి, 9-7, 2-6 8-6, 6-2, రంగస్వామి. Row 2: వెంట్రామానునం

సూతనపక్ష, కార్యము

7. విధి యధికారమునందు జాతీయ గౌరవము కైన రక్ష

ప్రజాస్వామ్యోద్యమ సంఘములూ, జనసామ్యునిటీ మొదలగు
 కార్యకర్తలూ, కార్యకర్తలూ, మొదలగు అన్నింటికీ లేదనియే
 ముందు దలచుచున్నాము. గౌరవమునందును, అక్కడ కార్యకర్తలూ
 ముందు, భారతీయుల పాత్రలను గానాడుకుంటున్నందున స్థిర
 పరచుకొని యుంటున్నందున సమయముగా, ఎవరినైనా

సర్వేశ్వ బహుదూరు కృష్ణాగాలివిడు
 న్యాయమూర్తి కాకినాడది కమిటీకదితనవ్యవస్థలకు
 సర్వేశ్వ బహుదూర్ కృష్ణాగారు సాయంకాలమున వి
 నోద్దరి. కమిటీని రిడిమరకే చాలమంది సాక్షులను విచారించిరి.
 ఇంకను ముగియనిననుటచే ముగింపదని విచారితము.

రాండు రెవెన్యూ విలు

అసలు నిబంధనలలో యొక్క వర్ణనలను

రాండు రెవెన్యూ విలు

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

వ్యవసాయ భూములు

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

వ్యవసాయ భూములు

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

అమృత సరులో కొట్టాట

హిందువుల వాచ్య గేయములను పాడిరి

సెక్కులకును హిందువులకును కొట్టాట జరిగినది

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

మానికులొలా బాంబులు

అపాయకరములగు నైదు బాంబులు దొరికెను

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

బీహారు బరిస్సా దొరతనము వారి ప్రకటనము

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

డాక్టరు కిచలూగారు

జయప్రకాశ్ రెడ్డి విడుదల చేసిరి

కిచలూగారే తండ్రివారైన వంశి

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

వంగరాష్ట్ర భిలాఫతు సభ

భిలాఫతు

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

చీనా - రషియా

సోవియటుల ఆంత్యసందేశము

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

యధాప్రయత్నములు

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

ప్రాంతు - క్యాలిఫోర్నియా

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

రాండు రెవెన్యూ విలు... (Text continues with details about land revenue valuation)

ఆంధ్ర పత్రిక

1924వ సం॥ మార్చి నెల 22 వ తేది

శనివారము

సెటిల్ మెంటు చట్టము

మద్రాసు లాండువిన్యాస సెటిల్ మెంటుకు సంబంధించిన చిత్తుచట్టము ప్రచురింపబడెను. ఇట్టి చట్టమొకటి యవసరమని, బాయింటుకమిటీవారు తమరీపోర్టులో నిడివరకు సూచించియుండిరి. కాని సంస్కరణములు ప్రారంభమై మూడు సంవత్సరములు గడచినను, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి చట్టమును నిర్ణయించిరి. ప్రభుత్వమువారి తమకు దోచిననీతిని సెటిల్ మెంటుచేట్లను నిర్ణయించుచుండిరి. ప్రస్తుత సమయమున తంజావూరునందేమి, బళ్లారియందేమి, తిరుచనాపల్లియందేమి, రీ సెటిల్ మెంటు జరిగినది. హెచ్చురేట్లు విధింపబడుచున్నవి. ప్రజలందుమూలమున అసంతృప్తులుగుచున్నారు. సెటిల్ మెంటుకొక దారి తీయని గనుపించుటలేదు. రయితు కష్టపడి పనిజేసికొనుటకు సయితము ప్రోత్సాహము గలుగుటలేదు. ఎక్కుడుపంట పండే ననిజెప్పి, పన్నులను వృద్ధిజేసిన రనుభవమాలనిని పీడించుచుండును. తొమ్మిదవత్సరము లధికముగ నున్నను, పంటపండినసంవత్సరములే లెక్కకువచ్చుచున్నది. ఏకారణముచేయున నేమి, ఇంతకాలమునకు ప్రభుత్వమువారికి చిత్తుచట్టమును తయారుజేసి ప్రచురించిరి. ఈచట్టమును గాంచిన మిక్కిలి ఆశాభంగము గలుగకమానదు. సెటిల్ మెంటు కష్టములు చాలకతనముగ నున్నవనియు, అవి మార్పుజేందవలయుననియు ప్రజలుతలంచుచుండ ప్రస్తుత చట్టము పూర్వకద్ధతులనే బలపరుచుచున్నది.

మద్రాసు శాసనసభవారిదివరకు శాశ్వతపు రివిన్యూ సెటిల్ మెంటు గావలయునని గోరుచు తీర్మానించిరి. శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు ఉడుట చేతనే, బెంగలు రయితులు కొంతవరకయినను స్వస్థచిత్తులై యున్నారు. మద్రాసు రయితులులుగాక, సెటిల్ మెంటు ఉద్యోగులైన భయభ్రాంతు లగుచుండురు. వన్నులభయము వారి నెటుదిరిగినను వేధించుచుండును. శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు విషయమై, ప్రభుత్వమువారు సెటిల్ మెంటు చట్టమును నిర్ణయించునపుడు యోచించెదరని, వెనుక దెలుపబడెను. ఇకపాడసంగతిని ప్రభుత్వమువారు మరచినటుల దోచును. లేనియెడల, ఏమి శాసనసభ తీర్మానము నేల గారవింపగూడదు? శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు సూత్రముల నేల పొందు పరుపగూడదు? మద్రాసు రాజధాని రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించినపిదప, ప్రస్తుతము నిర్ణయపడుచున్న సెటిల్ మెంటుచట్టమును రద్దుజేసి, శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటును ప్రవేశపెట్టకమానదు. చిత్తుచట్టపు ఉద్దేశ్యములగాంచిన, సెటిల్ మెంటు రీ సెటిల్ మెంటు మాన్యయల్పలోని నిబంధనలనే దీనియందు మరిల పొందుపరచినటుల తేట తెల్లముగును. సెటిల్ మెంటుచట్టమును క్రొత్తగ నిర్ణయించునపుడు, ప్రజాభిప్రాయమును గమనించి, అదను గణ్యముగు నియమముల గావించుట లాభకరముగాని, నిరంకుశ సూచనలను చట్టములో నిర్ణయించిన నేమి ప్రయోజనముండును?

సెటిల్ మెంటు చట్టమును నిర్ణయపరచునని గోరినయద్దేశ్య ము ది గాదు. సెటిల్ మెంటుగాని

రీ సెటిల్ మెంటుగాని, సామాన్యముగ ముక్కుది సంవత్సరముల మలులోనుండునని, 20 క్లాజు దెలుపుచున్నది. ఇంతకన్న ను యధికముగగాని, తక్కువుగగాని, పరిమితిని నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వమువారికి అధికారముండుట, అపాయకరమనుటకు సందియములేదు. భూమిని వ్యవసాయపు కనులకేగాక, తదితరములకు పనులకుపయోగించినను, శిస్తు విధింపవచ్చును. ప్రభుత్వపు భూమియంతయు భూమినిస్తుకు లోనగునని, కింకలాజు దెలుపుచున్నది. దీనిననుసరించి, భూమియంతయు ప్రభుత్వమునకు జేరినటుల ప్రకటితమగుచున్నది. భూమి ప్రభుత్వమునకు జేరినదా, లేక భూస్వామికిజేందేనా, భూమినిస్తు : న్నా లేక అద్దెయా, అనుకత్నలు చాలకాలమునుండియు చర్చింపబడుచుండెను. భూమినిస్తు కన్నుగాని అద్దెగాదని, హైందవ క్రముఖులు తేటకరచియుండిరి. ప్రాచీన హైందవ సాంప్రదాయములును, చరిత్రాంశములును ఇందు కనకూలముగ నుండెను. భూస్వామ్యము ప్రజలజేయని హిందూరాజులును మహమ్మదీయరాజులును అంగీకరించు విషయమేగాని వేరుగాదు. తాజు తనభూమిలను రక్షించి కాపాడినందులకు, భూస్వామి కొంతపాలును రాజు కిచ్చుచున్నటుల భావించబడెను.

బ్రిటీషుపరిపాలకులు ప్రాచీనసిద్ధాంతమునంగీకరింపక, భూమి ప్రభుత్వమునకు జేరినదనియు, భూస్వామ్యము బాడుగనిచ్చుచుండురనియు, జెప్పి దొడంగిరి. ఇంతవరకును చట్టకేమియు లేకుండుటచే, ఈసిద్ధాంత మిదచిత్తము వెల్లడిగాలేదు. సెటిల్ మెంటు చట్టము మూలమున, ప్రభుత్వపు భూస్వామ్యత్వము బయల్పడుచున్నది. శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు జరుగుచోమాత్రము, రయితుల భూస్వామ్యత్వము నంగీరింపవలసి వచ్చును. క్రొత్త చట్టము ప్రకారము, సెటిల్ మెంటుచేట్లను ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయించెదరు. శాసనసభవారికి : ర్షయధికార మిచ్చుచో, సమంజసముగ నుండును. కార్యనిర్వాహకసభ్యుల నిరంకుశత్వ గూడదని ప్రజలు మొరలిడుచున్నారు. కాని సెటిల్ మెంటు చట్టము, వెనుకటి స్థితినే ఇకముందును కొనసాగింపగలదు. శాసనసభవారి సలహాలను స్థానిక ప్రభుత్వమువారు పరికించెదరుగాని, వారి నవలంబింపవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వమువారి కుండదు. అట్టి బాధ్యత లేనంతవరకు, సెటిల్ మెంటు నిర్ణయము ప్రజల కేమాత్రము సంతృప్తిగొలుపదు. శాసనసభవారి తీర్మానములు సలహాలుగమాత్రము బనికవచ్చును. వెనుకటివలె నికముందును, సెటిల్ మెంటు వ్యవహారములు కలవరపూరితముగ నుండుచో, నాశ్చర్యముండదు. ప్రాత నిరంకుశత్వమును కొనసాగించుటకు క్రొత్తచట్ట మక్కరకు వచ్చుచో, నిసుపంతయు ప్రయోజనముండజాలదు.

సెటిల్ మెంటును ప్రవేశపెట్టుచున్నపుడు, మాగాణిభూమిని మెట్టుకిందను, మెట్టును మాగాణి క్రిందను చేర్చుటకు సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి కధికార మొసగబడినది. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు నిర్ణయమునుండి రివిన్యూబోర్డుకు ఆప్పీలుజేయవచ్చును. రివిన్యూబోర్డువారి నిర్ణయము ఖాయముగును. రివిన్యూబోర్డువారు సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి నిర్ణయమునే సామాన్యముగ ఖాయపరచెదరు. వేరొకచోటకు బోవుటకు వీలులేదు. స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి మాత్రము సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి ఉత్తరువునుగాని, రివిన్యూబోర్డువారి ఉత్తరువునుగాని మార్పుటకు లధికారముగలదు. న్యాయస్థానములకెట్టి యధికారము

లేదు. రీ సెటిల్ మెంటును నిర్ణయించునపుడు, వెనుకటి రేట్లకన్న ను హెచ్చుదల 100 కి 18కి కన్న : ధికముగ నుండగూడదని సూచింపబడెను. ఈ నియమముబట్టి జూచిన, తంజావూరు రీ సెటిల్ మెంటు రేట్లు జాస్తిగ నున్నటుల స్పష్టముగును. ఈసంగతిని, నిన్నటిదినము గా. సర్ నాష్ గారింగీకరించిరి. కొన్ని కేసులలో రేట్లు మొత్తమునకన్న ను హెచ్చుగనన్నవనియు, కొన్నింటిలో రేట్లు సమానముగనన్నవనియు నాష్ గారు సూచించినపుడు, దానినిబట్టి రేట్ల నేలతగ్గింపగూడదో తెలియదు. ప్రస్తుత సాకార్యము, వెనుకటి ఏర్పాటులకు వర్తింపదని నాపుగారు పలుకుట జూడ, తంజావూరురేట్లను ఎంతమాత్రముతగ్గింపరని స్పష్టమయినది. క్రొత్తచట్టము నిర్ణయపడినను తంజావూరు ప్రజల కుపశాంతి గలుగదేని, వారిలో బెరిగిన తీవ్రముగు వశాంతి ఇంకను సలిశయింపక మానదు. భూముల తరగతుల విభాగమును మార్పుటకున, గ్రామములను వేరొకవిభాగముగ గ్రూపుజేయుటకును, ఇరిగేషను ఆధారముల విభాగమును మార్పుటకును, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి కధికార మిచ్చుటవలన, ఎట్టి యస్థరము వాటిల్లినను వాటిల్లవచ్చును. సెటిల్ మెంటుచట్టమునందు కొన్ని ముఖ్యాంశములు పొందుపరుపబడినను, ఆచరణ కుపయుక్తమగు నియమముల నన్నిటి గావించుటకు, స్థానిక ప్రభుత్వమునకు సర్వాధికార మొసగబడెను. ఏయే విషయముల నియమముల గావించవచ్చునో 29వ క్లాజునందు పొందుపరుపబడెను. చట్టమెటులున్నను, ఎప్పటికప్పుడు ప్రభుత్వమువారు తమకనుకూలించెడి నిబంధనలను నిర్ణయించి ప్రజాభ్యుదయమునకు ప్రతికూలముగ ప్రవర్తించుట కెంతయు వీలుగలదు.

భావిరాజ్యాంగవిధానము

హైందవ రాజ్యాంగవిధానము, సంయుక్త రాష్ట్రకద్ధతిననుసరింపవలెనని సర్ ప్రెజ్డిక్టు లుగార్లు గారు లండను టైముస్ పత్రికకు వ్రాసిన వ్యాసము భావగర్భితముగనున్నది. వీరి సంపూర్ణ వ్యాసముకొరకెదురుజూచుచుండుము. భారతీయుల స్వపరిపాలనపు హక్కును గుర్తించి వారికి స్వయంనిర్ణయధికార మొసగువరకు కేవల స్వపరిపాలనా విధానములను నిర్ణయించిన ప్రయోజనముండదు. కాని, స్వపరిపాలన సంపాదన దీక్ష ప్రజల హృదయములలో నాలుకొనినపిమ్మట స్వరాజ్యసిద్ధి తప్పక గలుగకమానదు. అందుచే ఆంగ్ల దేశము నుముఖముగ నున్నను లేకున్నను, పార్లమెంటుసభవారసుగ్రహించినను అనుగ్రహింపకున్నను, ప్రజాశయములు సఫలమగుట నిశ్చయము. అందుచే లుగారుగారి యభిప్రాయముల నిండుక పరిశీలింపవచ్చును. ప్రస్తుత రాష్ట్రములను తొలగించి దేశమును భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభాగములుగ విభజించుట ముఖ్యమని, వీరి యద్దేశ్యము. ఆంగ్లలే గాక తదితర భాషాభాగములవారు గూడ యిట్టి విభాగమును కోరుచున్నారు. కాంగ్రెసుసభవారు, దేశమును భాషాప్రయుక్తముగ విభజించిరి. ఇదివరకు, అసంభవమని యనుకొనిన కార్య మిపుడు సుసాధ్యమయినది. ప్రజాప్రబోధమును గలిగించుట కీ ప్రబోధమెంతయు తోడ్పడుచున్నది. స్వరాజ్యము లభించినపిమ్మట, ప్రతిభాగమునందును పరిపాలన మాయాదేశ భాషలలో జరుగును. ప్రజలుకోర్కెలు త్వరితముగ సఫలమగుటకును, వారు అన్నివిషయములలో సుసత్వరాభివృద్ధి గాంచుటకును చక్కయవకాశమేర్పడగలదు. అందుచే స్వాధీనభారత వర్షమునందు, లుగార్లుగారు జెప్పినరీతిని రాష్ట్రములు

నిర్మించబడునట్లుకు సందియములేదు. లూగార్డు గారు దెలిసినరీతిని ప్రతిరాష్ట్రమును తన యభిప్రాయములనుసరించియు, తన సాంప్రదాయములనుసరించియు, అభివృద్ధిమొదలగలదు. ఈరీతిని సంయుక్త రాష్ట్రీయ సమాఖ్య ఏర్పడును. కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు, స్వతంత్రరాష్ట్రములు తమ తమ ప్రతినిధులబంపును. వీరు విదేశ వ్యవహారములను పరిపాలించుచుందురు. స్వదేశసంస్థానములు గూడ యీ విభాగములలో చేరుటకు వీలగునని, లూగార్డుగారి యుద్దేశము. హిందూదేశమంతయు నొక్క పరిపాలనక్రేడకు రావలయునను తలంపు వ్యర్థము. జాత్యభిమానము, సంఘాభిమానము, భాషాభిమానము, ప్రజలలో బలముగ నాటుకొని యున్నవి. వీనిని దీసివేయవలయునని జేసిన ప్రయత్న మింతవరకు వ్యర్థమయ్యెను. ఇట్టి సహజ విభాగములను గుర్తించి, వానిని భారత జాత్యభివృద్ధి కార్యముగ జేయుటయే లాభకరము అమెరికాలోనేమి, అధినివేశ రాజ్యములలోనేమి, సంయుక్త జాతీయతయే సాధ్యమయ్యెను. హైదరాబాద్ సరిహద్దులలోని గ్రహించుట వివేకము. కొందరు నాయకులు దలచునట్లు, భేదములనన్నిటిని నశింపజేసి, ఏకజాతిగమార్చుట ఎఱిగిరి సాధ్యముగానెరడు. భిన్నత్వమునందే ఏకత్వము గనుగొనుట సుకరము. గాంధీమహాత్ముడి సంగతిని గుర్తించియే, కాంగ్రెసు రాష్ట్రములను భాషా ప్రయుక్తములుగా నిర్మించుటకు తోడ్పడెను. కాంగ్రెసురాష్ట్రములే భావిరాష్ట్రములుగా నిలిచి యుండగలవు. ఇప్పటి పునాదులపైననే, స్వరాజ్యభవనమును నిర్మించుట సుకరము. అట్టి ప్రయత్నము త్వరలో నెఱవేరుగాక!

డాక్టరు గవరుగారిచట్టము : స్త్రీల వయఃపరిమితి ఈచట్టమునుగూర్చి విచారించుట కేర్పడిన సెలెక్టుకమిటీ వారి రిపోర్టు ప్రచురింపబడెను. ఆధి సంఖ్యాకులగు సభ్యులు పదునాల్గు సంవత్సరముల వరకు వయఃపరిమితి యుండవలయునని నిర్ణయించిరి. పదునాల్గుసంవత్సరములలోపల జరిగెడి సంగమమునకు స్త్రీ యంగీకార మొసగినను చెల్లదు. పీనలు కోడ్డునందు వయఃపరిమితిని నిర్ణయింపవలెనని వెనుక చట్టమును ప్రవేశ పెట్టినపుడు, దేశమంతయు కలవర పూరితమయ్యెను. ఇప్పుడు ప్రజాభిప్రాయము మారినదనుటకు సందియములేదు. సెలెక్టుకమిటీ రిపోర్టు ప్రకారము చయోనియమును పర స్త్రీ పురుషులకేగాక, భార్యాభర్తలకుగూడ వర్తించును. ఋతుమతియగులోపల, వినాహము జేయవలయునను విధి ఉత్తరాతి హిందువులలో నున్నను, గర్భాధానము జరుగుకాలముగూర్చి ఎట్టి విధియు ఆచరణలో లేకున్నది. అందుచే పదునాల్గు సంవత్సరములలోపల, గర్భాధానము జరుగికున్న హిందూసంఘమున నాక్షేపణ కవళ ముండదు. సెలెక్టుకమిటీయందలి పదునార్గురు సభ్యులలోను, ఆరురుమాత్రము భిన్నాభిప్రాయమును సూచించిరి. 13 సంవత్సరముల పరిమితి చాలునని, వీరిలో కొందరు సూచించిరి. మఁకొందరు, భార్యాభర్తలు గానివారి విషయమున వయఃపరిమితిని 14 సంవత్సరము లుంచినను, భార్యాభర్తల విషయమున మాత్రము 13 సంవత్సరములుగాని 12 సంవత్సరములుగాని నిర్ణయించుట మంచిదని, భావించిరి. హెయిలీగారు 13 సంవత్సరములనుమాత్రము నిర్ణయింపవలెనని చెలుపుచు, హైందవ సభ్యులకన్నను వెనుదగ్గిరి. పర్షియను గారు హెయిలీగారితో నేకీభవించిరి. భార్యాభర్తల విషయమున, వయస్సును పెంచుట

వలన లాభముండదని, వీరి యుద్దేశము. పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, రామయ్యగార్లు వయస్సును పదునాల్గు సంవత్సరములవరకు పెంచుట కిష్టపడినను, వివాహముయినవారి విషయములో మాత్రము వయఃపరిమితిని 12 సంవత్సరములవరకు నిలిపియుంచిన చాలునని అభిప్రాయపడుచున్నారు. మరి యిరువురు, మార్పు అసలే వలదనుచున్నారు. అధిక సంఖ్యాకుల నిర్ణయము ప్రస్తుత కాలమున కనుగుణ్యముగ నున్నది. తీవ్రమగుచూర్పును సూచింప కున్నది. అందుచే హైందవ శాసనసభలో 14 సంవత్సరము పరిమితి సంగీకరించెదరని యూహింపవచ్చును. అకాల సంఘమువలన గలుగునష్టములు వ్యక్తమగుచునే యున్నవి. డాక్టరు గవరుగారి చట్టము పూర్వాచారప్రియుల విశ్వాసముల నయినను భంగపడునవలదు.

మూడవ అకాలీజత మూడవ అకాలీజత ఏప్రిలు పదియవ తేదీన జయితోకు జేరునట్లు ఏర్పాటు జేయబడెను. ఈ మారు వేయిమంది అకాలీతో జత బయలుదేర గలదు. రెండవజత సత్యాగ్రహవ్రతమును నిష్క్రమింపవలంబించుచుండుటకు గాంధీమహాత్ముడెరియు సంతసించెను. అకాలీపయనము సభికారులు నిరోధింపగనే లొంగిపోవుట, అహింసా వ్రతనిష్ఠ కనుకూలముగనున్నదని మహాత్ముని యుద్దేశము. అట్టి సమయములలో నేమాత్రము ప్రతినిరోధము సూచింప, అయ్యది హింసలోనే జేరుచున్నదని, మహాత్ముడు చెలిపినవిషయ మమూల్యమయిన దనుటకు సందియములేదు. మతవిధులను నిర్వహించుటకు అకాలీలు నాభారాజ్యమున బ్రవేశించుట మిగుల సమంజసమనియే, మహాత్ముని తలంపు. అకాలీలు తమ విధిని జయప్రదముగ నిర్వహించినందులకు గాంధీ మహాత్ముడు అకాలీల సంతయు గొనియాడుచు న్నాడు. మహాత్మునితో బాటు దేశమంతయు వీరి నభినందింపక మానదు. ఇకముందు గూడ అహింసావ్రతమును నిష్క్రమింపవలంబించుచో, అకాలీలు తమ గమ్యస్థానము తక్కువ జేరెదరని, మహాత్ముడేశ్వరదించుచున్నాడు. అకాలీలు స్వమతరక్షణకొరకు సత్యాగ్రహవ్రతము నవలంబించుచున్నను, హిందూదేశమునకేగాక ప్రపంచమున కంతకును మార్గదర్శకులగుచున్నారు. మహాత్ముని సిద్ధాంతములు ఆచరణ యోగ్యములగు నాగావా యను సందేహమున్నవారికి, అకాలీల ధీరచర్యలు సందియముల నన్నిటిని నివారించక మానవు. మోటుబలముకన్న, ఆత్మశక్తి అనేక మడుగు అధికమని తెలియకపోదు. ఈమారు వెడలెడి జతతో రెండువేలమంది అకాలీలు ఆత్మయజ్ఞము జేసినవారగుదురు. ఇంకను ఎన్నిజతలయినను ఇటులనే బయల్పడలక మానవు. అకాలీల నిదర్శనముగాంచిన, భారతదేశపు భావిస్థితిగూర్చి అద్భుత ముండనరదు.

డాక్టరు కిచ్చాగారి విడుదల డాక్టరు కిచ్చాగారు నిర్బంధ విముక్తులయిరి వినుట కెంతయు సంతసించెదము. కిచ్చాగారు మహమ్మదీయ ప్రమాఖులయినను, హిందువులపట్ల నేమి, సిక్కులపట్లనేమి సాదరప్రేమను వాపుచున్నారు. అకాలీలకొరకు, వీరు ఆత్మసమర్పణము గావించిరి. దేశనాయకులలో నిట్టివారురుండునపుడు, భావ్యభివృద్ధిగూర్చి విచారించ నవసరములేదు. కిచ్చాగారిని సత్వర స్వరాజ్యాభిలాష ఆపహించి యున్నది. వీరు సుప్రసిద్ధులగు వక్తలు. లజపతి రాయగారికి పిమ్మట, పంజాబునందు వీరి కెక్కును

వలకుబడి గలదనుటకు సందియములేదు. వీరిరాక వలన, అకాలీ యుద్వమమునకును అసహాయోద్యమమునకును మిక్కిలి ప్రోత్సాహము గలుగగలదు. మహమ్మదీయులకు గలిగిన దుఃఖమును నివారించుటకు మహమ్మదాలీగారికి వీరెంతయు తోడ్పడగలరు. కిచ్చాగారితోపాటు మిగిలిన నిర్బంధితులును విడుదల గాకమానరు. సత్యాగ్రహము విజయము గాంచకమానదు.

స్థానిక వార్తలు

రాకపోకలు:— సి. ఎం. వారాహణ శిల్పాద్రి పాడు ఎం. ఎల్. సి. గారు నేటి ఉదయం మదరాసుకువచ్చి, కచ్చన పాడుస్టేజి, (వెనెన్సీ పోర్టాఫీసుగారు నిష్క్రమింప) కాలిలు బోయిరి.

సుగుణవిలాససభ:— ఈసభవారి ఆది వారము సాక్షుంకాలము 5-30 గ వక్టోరియా బిల్డింగులో రా. సా. పి. సంబంధం ముదలియారు గారిచే నిర్వహించిన "సంగీత పండుగ" యను వాచకమున తమిళభాషలో ప్రదర్శించెదరు.

అగ్నిభయము:— నేడు మధ్యాహ్నము ఒంటిగంట క్షుడు మా కార్యాలయమున కదురు కైపువచ్చి భయపడెను. పండు పెంటగదిలో నిద్రించుకొనిగా ప్రేరయించుకొని పీల్చు లి యేమియును యెక్కుకాకుండ వార్చవలెను. పో. మా. క్ర. ము వస్తూ నిద్రించుచున్న కార్మిక పోవుచేర నిర్జను నో: పే తిరు. చిమ్మలపిరిచ్చె.

సగరమునందు ప్రారంభించిరివిద్య:— మదరాసు సగరమున బాలికలకు, బాలికలకు నిర్బంధ ప్రారంభించిరివిద్య కలపు విషయమై యాజుంబుటకు రాగల పోదు వారము 24 వ తేది సాక్షుంకాలము 5-15 గంటలకు కార్మిక వన ప్రత్యేకసమావేశము జరుగెను.

ఉపన్యాసము:— వెంబూరు బారత్స్ సమీపమున నన్ను కడనవిధించు "క్రి. క. నేక వైద్యమండలి పాదు సంఘమువారి ఉపన్యాసము, (11-8-24) మంగళవారము రాత్రి 7 గంటలకు శ్రీ. మ. క. బిల్డింగు లోని "కె. కె. ల్యూ. న" 18-8-24 రాత్రి 7 గంటలకు శ్రీ. మ. క. ఉత్పం. పాలముని గారివలన "ఆంధ్రోప నివృత్తి" ఉపన్యాసించెదరు.

రైలుక్రిందబడి మరణించుట:— బుధవారమునా యంత్రము (19-8-24) 5 గంటలకు వెంబూరునుండి, వెంబూరు స్టేషనుకుపోవుచున్న మెన్లో: యందు దొర్నాన్సుకాల గు యంత్రములో చిక్కిని వెంటనే మరణించెను. కలెక్షనయూ మధ్యాహ్నము 12 గంటలవరకును మరణించిన పో: యందు (మాది: పాశ్చాత్యము సమీపము) కడలింబుటకు బాధ్యు లెవ్వరలేక పో: వారి. రైల్వేలోపల యంత్రములకు, గాంధీమాలీలచే కలెక్షను పోలిపెట్టుటకు (పరిశీలనలు జరుపునది, మరణించిన స్త్రీ) వెనిమిటియూ, కలి మెదలలవాడు వచ్చిరి. కాశ్వాస్తీ వారిశ్చ. గామనయ, చీపురు: టై. మి. వీరింబుటకు మర్రాను కచ్చిందియు, చిన్నవారికి: బిడ్డ యున్నదయిన తెలిశు వచ్చెదని.

శర్వసోదరులు - ఆంధ్రబాల

గాయకులు

గోకేహాలో పాటకచేరి

రేపు (23వ తేది ఆదివారం) సాయంకాలము 4 గంటలకు న్యాయమూర్తి హాసరబులు ముత్రా వెంకటసుబ్బారావు గారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగుదు.

సుప్రసిద్ధ ఆంధ్రబాలగాయకులు శర్వసో: ల గానకథ కల్పసాయంకాలము 4 గంటలకు బిల్డింగులకు అంగీకరించుచున్న గోకేహాలో న్యాయమూర్తి హాసరబులు ము: ముద్దారావు గారి అధ్యక్షత క్రింద జరుగెను.

ఆంధ్రుల
గాంధీ మహాత్మని పూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివరకు	చందాలు
9069-5-1	
(అమలాపురము తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘముద్వారా)	
దువ్వూరి రామసోమయాజులుగారు	100-0-0
బెలవలి వీరశంకరంగారు	10-0-0
సిద్దుగు నూర్యనారాయణగారు	10-0-0
జేశభక్తుడు	40-0-0
రవణం మల్లయ్యగారు	25-0-0
వేరూరి వైద్యనాథంగారు	20-0-0
చెన్నా సత్యనారాయణగారు	10-0-0
శ్రీ నడింపల్లి సుబ్బరాజుగారు	115-0-0
అయ్య నూర్యనారాయణగారు	10-0-0
వేరూరు, గాంధీభక్తుడు	116-0-0
ఆంధ్రజాతీయల వీరసాహసం గురించి, బెజవాడ	50-0-0

మొత్తం 9576-5-1

కోశాధిపతి కాశీనాథుని వాగ్దేవరావు	పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు
4325-4-9	
డి. వెంకటనాగిరెడ్డిగారు, కోరు, గుంటపల్లి,	
పులివెందుల తాలూకా	100-0-0
కుందుర్తి వెంకటసత్యయ్యగారు, పొన్నూరు,	
గుంటూరుజిల్లా	1-0-0
చెన్నారెడ్డి కృష్ణమూర్తిగారు, పేరుపాలెం	5-0-0
చక్రాంతి మహాశక్త్యశర్మగారు, ముత్యాలపల్లి	1-0-0
పన్నాల సుబ్బారాయశర్మగారు, ,,	1-0-0
కొపనాటి దాసయ్యగారు, ,,	1-0-0
అభిమాని ,,	1-0-0
ద. మంగరాజుగారు ,,	0-8-0
చ. నందరరామమూర్తిగారు ,,	0-8-0
కొపనాటి వెంకటరత్నంగారు ,,	0-8-0
పాదవాల వెంకన్నగారు ,,	0-8-0
వే. నూర్యనారాయణగారు ,,	0-4-0
ప. ముత్యాలయ్యగారు ,,	0-4-0
(గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘముద్వారా)	
తాళ్లూరి రామమూర్తిగారు, పొంచాలవరం	2-0-0
వెనుగొండ వెంకటరత్నంగారు, ఈడుపల్లి	1-0-0
ఒక అభిమాని	1-0-0
అరవల్లిలో తిరునాళ్ల వసూళ్లు	27-0-0
దాసరి రామయ్యగారు	0-8-0
ఒక హిందీ ప్రచారకుడు	0-4-0
ఒక అభిమాని, గుంటూరు	1-0-0
మాదిరాజు వెంకటేశ్వరరావుగారు, మునిపల్లి	2-0-0
మక్కపాటి కృష్ణయ్యగారు, చిర్రాపూరు	1-0-0
ప్రభల కృష్ణమూర్తిగారు, ముట్లూరు	2-0-0

మొత్తం 4475-8-9

మాడుగుల చిన్నప్పయ్యగారు	0.4-0
మాడుగుల వీరన్నగారు	0.4-0
సాధు సన్యాసప్పయ్యగారు	0.4-0
సాధుసీతారామన్నగారు	0.2-0
అట్ల పాపారావుగారు	0.2-0
అన్నపెల్లి నరసింహులుగారు	0.4-0
దాసరి గురివయ్యగారు (పంచముడు)	0.2 0
మాడుగుల వీరభద్రసీతారామారావుగారు	5-0-0
కోరుకోండ జానకిరామారావుగారు	1-0-0
మాడుగుల నూర్యప్రకాశరావుగారు	6-0-0
పాలిశెట్టి ధీరేంద్రగారు	0-1-0

24.8-6

పా. వసంతరావు,

కార్యదర్శి.

* * *	
గుడివాడ	
రాజాకమదనవేంకట సానుమంత జగన్నాథరావుగారు	50-0-0
ఎలకుట్టు	
కాశీనాథుని వీరమల్లయ్యగారు	5-0-0
1, గు. నిరుత్తిరస్వరాజ్యనిధితాలూకునిల్వపున్న మొత్తం	20 0-0
తాతిశేరి రామయ్యగారు	5-0-0
కాశీనాథుని పాదపాల విద్యార్థులు శివరాత్రినాడు } జేరిన వసూలు }	1-12-7
కాశీనాథుని అల్లం అయ్యయ్యగారు	20-0-0
వల్లంపల్లి బ్రహ్మానందంగారు	5-0-0
కోడే గోపాలకృష్ణయ్యగారు	5-0-0
కనకమేడల కోటయ్యగారు	5-0-0
బుద్ధురపు తురంగేశ్వరరావుగారు	2-0-0
కాశీనాథుని బ్రహ్మయ్యగారు	2-0-0
వల్లంపల్లి మల్లిఖార్జునశాస్త్రిగారు	1-0-0
కనకమేడల రత్నయ్యగారు	1-0-0
ఈయనజిల్లాగారు	0.4-0
కాశీనాథుని సాంబశివరావుగారు	10-0-0
కనకమేడల బ్రహ్మయ్యగారు	1-0-0
పెయ్యేరు	
దుక్కపాటి ప్రసాదరావుగారు	4-0-0
హనుమంత నాగన్నగారు	116-0-0
ముడుకేపల్లి	
పెయ్యేటి గోపాలయ్యగారు	5-0-0
పల్లంపాటి గంగయ్యగారు	5-0-0
పెద్దిబోయిన చినసుబ్బయ్యగారు	5-0-0
కాజ్జిబాపయ్యగారు	10-0-0
గారపాటి అన్నయ్యగారు	15-0-0
చింతపల్లి నాగయ్యగారు	10-0-0

మొ. రు. 804-0-7

వరాహ-ఈ మొత్తము తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు
అధినులో నిల్వయున్నది.

బందరు } చె. వేం. నరసింహయ్య,
16-8-24, } కార్యదర్శి.

* * *	
గంజాం జిల్లా	
జి.వి.వంశీ ప్రకటించిన మొత్తము	567-13-0
సోతాపరగడ వెంకట శ్రీనివాసరావుగారు	1-0-0
యడకల్లి హనుమంతరావుగారు	1-0-0
నాగపతి నరసింహస్వామిగారు	0-8-0
నాగపతి రామచంద్రరావుగారు	1-0-0
నాటి రామకృష్ణరావుగారు	1-0-0
ఒక అభిమాని (వే. కో)	5-0-0
ఒక అభిమాని (కం. నూ)	2-0-0
ఒక అభిమాని (నం. నా)	0-8-0
ముదా సీతారామమూర్తిగారు	0-4-0
దామెర్ల వీరప్రతాప్ గారు	2-0-0
దామెర్ల సీతారామారావు గారు	1-0-0
గంజాం గురునాథరావు గారు	1-0-0
(For Jesus Sake) ప్రభువగు విశ్వక్రీస్తుకొరకు	10-0-0
శ్రీవతి దామెర్ల శ్రీమరాంబగారు	6-0-0

600-1-0

దిగుమర్తి వెంకట్రామస్వామి,

కార్యదర్శి.

పూజానిధి చందాలు

బొంబాయికోశాధిపతి గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘము	
బడిగి యెరన్నగారు	0.4-0
మలిపెట్టి చిన్న వెంకన్నగారు	0.2-0
బెటూరు వీరభద్రయ్యగారు	0.4-0
బెటూరు నూర్యనారాయణగారు	0.2-0
మాడుగుల కూర్మయ్యగారు	0.2-0
బడిగి అప్పారావుగారు	0.4-0
దుంపా నూరప్పయ్యగారు	0.4-0
తిరుతి శివారామస్వామిగారు	0.8-0
తిరుతి వెంకటరమణగారు	0.8-0
అల్లంశెట్టి చిన్నప్పయ్యగారు	0.2-0
కోరుకోండ వీరభద్రస్వామిగారు	0.8-0
బందారు రామారావుగారు	0.4-0
పాలిశెట్టి వెంకటేశ్వర్లుగారు	0.2-0
బత్తుం జియ్యయ్యగారు	1-0-0
పాలిశెట్టి చిదంబరయ్యగారు	0.4-0
కోరుకోండ వెంకన్నగారు	0.2-0
కోరుకోండ గణపతి గారు	0.4-0
పాలిశెట్టి నారాయణరావుగారు	0.4-0
బడిగి వెంకట నూర్యనారాయణగారు	1-0-0
అల్లంశెట్టి వెంకయ్యగారు	0.4-0
అల్లంశెట్టి శివారామస్వామిగారు	0.2-0
అల్లంశెట్టి సాంబన్నగారు	0.2-0
బోలూ యాశ్వరప్పయ్యగారు	0.2-0

పొడిలాపు గురప్పగారు	0.2-0
జలిపెట్టి కన్నప్పయ్యగారు	0.4-0
మాడుగుల అప్పన్నగారు	0.4-0
కోరుకోండ వీరభద్రయ్యగారు	0.2-0
జలిపెట్టి బుచ్చయ్యగారు	0.4-0
మాడుగుల శివన్నగారు	0.2-0
మాడుగుల కన్నయ్యగారు	0.2-0
పాలిశెట్టి దక్షిణమూర్తిగారు	0.4-0
కోరుకోండ నూరప్పయ్యగారు	0.2-0
గుంటూరు వెంకటప్పయ్యగారు	0-8-0
సాధు లక్ష్మప్పయ్యగారు	0-2-0
మాడుగుల నూరప్పయ్యగారు	0-2-0
మాడుగుల వల్లికాపురగారు	0-2-0
కోరుకోండ రామమూర్తిగారు	0-2-0
చందురు నూర్యంగారు	0-4-0
అల్లంశెట్టి బుచ్చప్పయ్యగారు	0.2-0
అల్లంశెట్టి శివారామస్వామిగారు	0.2-0
అల్లంశెట్టి మణినాగయ్యగారు	0.2-0
బోలూ జగన్నాథంగారు	0.2-0
దుబావుల నూర్యనారాయణగారు	0.2-0
చందురు నూరప్పయ్యగారు	0.2-0
దండా వెంకన్నగారు	0.2-0
దుంపా పాపారావుగారు	0.4-0
మాడుగుల లక్ష్మప్పయ్యగారు	0.2-0
దువ్వూరి శివప్పయ్యగారు	0.2-0

విదేశ వార్తలు

సింగపూరు నౌకాశయము

సామాన్యమునకు లాభకరము

ఆస్ట్రేలియావారి యభిప్రాయము

మెల్బోర్న్, మార్చి 19:—సింగపూరు నౌకాశయము అవసరమని భూమిగారు ముగ్ధులగుటతో కృతకరించిరి. అది తేనివో సామాన్యకృతివగు సామాన్యమునకు ఉపద్రవముగలుగును. సామాన్యపథ్యమువారి తీర్మానము సామాన్యమునకు అపాయకమని ఆస్ట్రేలియా కానుకలగుట యభిప్రాయము. బాతినమితి తిలోదగము లిడును. ఈ నౌకాశయము లేనిదే బ్రిటన్ తనవలె పెద్దనౌకను వాషింగ్టన్ ఒకంబడిక ప్రకారము ఏర్పాటుజేయుటకు వీలుండదు. కాన ఈవిషయమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారు తమ తీర్మానమును ఇంకొకసారి ఆలోచించి అట్లు చేయుట యుక్తమని ఆలోచించవలె నని బ్రూనుగారు తెలియజేసిరి.

నౌకాశయనిర్మాణము నిమిత్త మగు ఖర్చులో చాల భాగమును ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమువారిచేయవలె ఆస్ట్రేలియా పార్లమెంటువారితో జేమైనది.

నౌకానిర్మాణ తగవు

లండన్, మార్చి 20:—సప్రతాప్తక సమ్మేదనములు జూరకుల నలహా ననుసరించి పనిలో ప్రవేశించుటకు నిరాకరించిరి.

జనవారమువారు యజమానులు నౌకానిర్మాణ కార్యాలయమును మూసివేసి 1,00,000 పనివాంఛను పనిలోనికి రాకుండ జేసెదవన కోరుచున్నారు.

రోడిషియా

క్రొత్తరాజ్యాంగనిర్మాణము

లండన్, మార్చి 20:—నిరుసుకత్యరమునుండి రోడిషియాలో కలెక్టర్ పాలనను అంతమొందించి, ఏనుగు మొదటిదేదీనుండి క్రొత్త రాజ్యాంగనిర్మాణ మేల్పడును. ఇది ప్రస్తుతమును అధినితే సంతక రాష్ట్రములందున్న రాజ్యాంగ పద్ధతినే అనుసరించుచుండును. ఒక గవర్నర్, సర్వసేవాధికారి కార్యనిర్వాహక భావనగల యుండును. ఇందులో సభ్యులు అధికారులు అసభికారులు యుండును. ప్రస్తుతము దున్న అసభికారసభ్యులను ప్రజాభిప్రాయమున కనుగుణమున ఎన్నుకొనకు. ముందు ఎన్నిక ఏర్పాటులను గూర్చి ప్రజాభిప్రాయమును తెలిసి కొనవలెను. పోర్చుగల్ స్వాతంత్ర్యము మొదటి గవర్నరుగ నుండును.

ఐరిషు విప్లవకారులు

పైనిక క్రమశిక్ష అంతరించుట

లండన్, మార్చి 20:—కార్యనిర్వాహక సభవారు దేశములో గొప్ప ఉపద్రవముగ నున్నదనుకొనుచున్నారని జేషుమంత్రి ఒకతేనీసాని తెలియజేసెను. మామూలుగ సుక్రమశిక్షల వైఖ్యమును ఎన్నడుమీ విశ్వాభిప్రాయములు కలతలు తగిలాలను బంబులదేరెను. వైఖ్యభింతులకు తమ ఉనికి తెలియజేసివో కార్యనిర్వాహక సభవారి కేమయు నచ్చలేదు. ఒకదేగాడు క్రమశిక్షను అమలుగ జేయెనను.

ప్రభుత్వమువారే ఈసభను అంతరింపజేయుచున్నారని మల్కాహా నీసాని తెలుపుచున్నాడు.

అల్లరులను కలుగజేయుటకే గత రాత్రి జరిగిన కొమ్మిరు జరుపవలెనని ఆజ్ఞాపించి రిండుచున్నారు.

భిన్నవిధానము

వైఖ్యములో తిరుగుబాటునర్పనవారలకు 20 తేదీరకు తాము ఒట్టుపబోయినఅయిదులను తిరిగి అప్పగించుటకు వ్యవధినిచ్చుటచే దట్టినప్రభుత్వమువారు మంగులు రాజేశానులను జూరింట.

వెన్ను యువరాజు ఆర్జునరామమండి. లండన్ కేగెను.

పాదురాజుగారు

ఖలీఫా

కయోరో, మార్చి 21:—ఇస్లాము మహాసభను కయోరోలో గాదింపవలెనని ఈజిప్టు రాజుకు విజ్ఞప్తిపంపిరి. ముసేను రాజుగారు ఖలీఫాగా నుండుటకు ఈ జిప్టు ప్రజలకు ఇచ్చినట్లు. చాల మంది అబ్దుల్ మజీదు గారుండవలెననుచున్నారు. పెద్దఅధికారులందరను పాదురాజుగారిని ఖలీఫాగాండ గొరుచున్నాడు. ఈజిప్టులో మసీదులన్నిటి యందును కుక్రవారమువారు ప్రారభిపా చేయవలెను పాదురాజుగారి కేరును సంస్కరింపవలె ననుచున్నారు. ఏర్పాటు జరుగుచున్నది.

కాయున్సుసభలో కలకలము

లిబర్లస్ క్రొత్తమొముజరులను నిర్మించరాదనుటచే బ్రిటిషు శాసనములను జపానీ నులతో పోరాడక క్రితక చనిపోవలెనని చూసిన బర్మానేషాని నుడివెను. బ్రిటిషు శాసనములను జపానీ వారు దురునిరి. అప్రయోగము అకభ్యమని కార్మికసభ్యులు తెలియజేయ బట్టి గారు తమ ప్రయోగము నుకసంపాదించుకొనిరి. జపాను ఒక ఒకటి అంటుకొనెను. నిబ్బందిలో ర గురు చనిపోయిరి.

సామాన్యనౌకాదళరక్షణము

దొంగినియనులవంతు

ఆస్ట్రేలియా వాగ్దత్తము

మెల్బోర్న్, మార్చి 20:—సామాన్యనౌకాదళ రక్షణమున తమబాధ్యతను గుర్తించుకొని బ్రూనుగారు తెలియజేసిరి. సమాధిము చేసెదమనిరి. ఇందులకు తాము ఆస్ట్రేలియా నౌకాదళమును తయారు చేయవలెననిరి. కాంతినయమున అయ్యది పూర్తిగ కృత్యముగ నుండవలెను. యుద్ధసమయమున సామాన్యనౌకాదళమున ఒకటికొక పోయేయలెననిరి. ఆస్ట్రేలియానులు చాల మంది సింగపూరునౌకాశయ విధానమును విడచివండులకు విచారించుచున్నాడు. ప్రపంచమున కాంతిన సమకూర్చుటకును, యుద్ధసామగ్రిని స్థించుటకు సామాన్యప్రభుత్వములో బాటు ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమువారుగూడ సర్వసభ్యులతోద్బుదదర్ప బ్రూనుగారు నిరి.

వర్తకయ్యములకు గాపాడుటకు పయోగించెడు మ్రాయి జరులను తయారుచేయవలె ఆస్ట్రేలియానులకు హితవొంగెను. బలమైన బ్రిటిషు వైఖ్యముల వచ్చువరకు క్రతువును ఆపుకేను కల జపాంకర్ల ములను తయారు చేయవలెననిరి. ఆస్ట్రేలియాకు గా కలసి న నౌకాశయమును తమతీరముననే ఏర్పాటు జేసికొనవలెననిరి. మాఖ్యముగ వాణిజ్యభాగమును జేర్పాటు జేసికొనవలెననిరి. దార్మికరేవు ఎంతయు లాభకరముగ నుండుననిరి.

మెంచి ఎన్నికలు

మే 11 తేదీర జరుగును. ఆవారు ప్రభుత్వమువారును, ప్రభుత్వ ప్రతికర్తులును ప్రజల జేకధక్తికి ఆధారముగని విషయమును నైకొనుటకు ప్రతిష్ఠించి పరుకట్టిరి.

పోయింకేరు గారే విజయము చేసినాడు. టులున్నది. ప్రజలు ఆయనజేసిన బాపములను వరచిపోయి వాటిని అంతగ వాటిండుట మానివేరి.

కథానామ కున్సుకే సహాయము చేయుదనుచున్నాడు.

పోయింకేరు గారు దేశమునకు అధికారప్రవేశముజేసిందే జేసినను చున్నారు. ఇట్లు సాగినవో ఆయన ప్రతికర్తులకు అవకాశముండదు. తాము జయించెదమను నమ్మకంతో ఎన్నిక సంబంధమున పోయింకేరు గారు జేకేయ్యవహానములను గూర్చి యే ప్రస్తావించుచున్నాడు.

మెంచిమాంకమును నిలబెట్టుటకు ఇచ్చిన అప్పనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారితో యోచించియే ఇచ్చితిరానిని ముగతానించిన సవరములేదనియు అవారినుండి లండన్ మామ్రయలలో అందరును అప్పదీసికొన వచ్చుననియు అందుచే ఈప్రభుత్వము గానికే ప్రభుత్వముగాని పోకము కలుగజేసికొన సక్రరలేదనిరి.

ఇండియను హోముయూలు

లండన్, మార్చి 21:—ఉదయ 12-55 మైక్రుకర్తలో సర్. (వెదెటరు లూగర్లు గానియు నూనించుచున్నాడు. కనకా, ఆస్ట్రేలియా, వజీరు ఆఫ్రికా యునైటెడ్ స్టేటులకుతే స్వాతంత్ర్య రాజ్యములన్నిటిని ఇండియాలో ఒకసంఘముగ జేర్పవలెనని ఇండియాకు హోముయూలు నిచ్చుటకు తమమైనదంతి ఇండియాను ఖర్చు మార్గము. దీనికి ప్రాతిపదికముగ బాతి, మరము, భావచరిత్రమునుబట్టి కర్తేగబాతులవారిని మాఖ్యరాష్ట్రములను, జేర్పాటుజేయవలెనని ప్రస్తుతముండున్న రాష్ట్రము ఏర్పాటులపై తీవ్రములెను. దీనికి నిరంతరకభుక్త్యము అవసరములేను. భూకా. బాతిపాలముండనక్రలేను. క్రతిబాతివాతును తుదకు ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతముల ననుసరించి యే స్వాతంత్ర్యమును ఒకటి రాజ్యము నేర్పరుచుకొనవలెను. భారతజేకపాలకులకు బదులుపార్లమెంటు ప్రతిష్ఠాపనల కొన్ని సక్రమ కార్యక్రమములకు అధికారముతో నుండవలెనని కొందరు గోరెనరు. ప్రతిరాష్ట్రమును ఆచారముగ వచ్చుచున్న తనసాంప్రదాయము ననుసరించి యభివృద్ధి గాంచవలెను.

కేంద్రసామాన్య ప్రభుత్వమున క్రతిస్వాతంత్ర్య రాష్ట్రమునుండి ప్రతినిధులు ఉండవలెను. ఈ కేంద్రప్రభుత్వము వారు విదేశాంగ కృతసారములను చక్క జేట్టి కలయును. బ్రిటిషు కామక్వెలులో సభ్యుత్వమువారి భారతజేక మనైఖ్యమును పాలించవలెను. మరియొకత జొమినిముల అధికారములోనున్న ఇతరకృతసారములను పాలించవలెను. అవిధానమున ప్రస్తుతములేని స్థానము సామంతరాజ్యములకు లభించును.

చర్చిలుగారి పరాజయము

జెదవిని విరుచుట

అఖిలచర్చిలుగా రెన్నుకొనబడినది సామంతులపు పతికలు ప్రకటించినది. చర్చిలుగానై అభివంశము తుడిచినది. కాని తరువాత ఎన్నికలప్పుడు జరిగెను. సరిగాలే ఖజాద నికల్చుకారే విజయముగాంచెనని ఎన్నికాధికారి తెలియజేసెను. నికల్చుగానై అభివంశ వర్తము రింకెను. చర్చిలుగాకు కలకరబడివెనవని విడుచుకొనుచు ఇటు అటు జడియాడి ఆ ప్రజేకము నుండిపోయెను.

సహాయ వైమినికడమును తయారుచేయవలెనని ప్రభుత్వసభలో కడకేట్టెట్టబడిన చట్టమును రెండవసారి ఆమోదిందిరి.

వైమానికదళ వ్యయమందిపులు

లీఫ్ట్, అర్థరాత్రి మార్చి 20:—కాయున్సుసభలో వైమానిక రక్షణమును గూర్చి చర్చించిరి. పరిస్థితు లన్నిటిని హుమీక వృద్ధితో బాధపారండకును పనుతలు క్రతేకేట్టెట్టబడిన వైమానిక మందిపులు 2500000 పానులు ఎక్కువగ గన్నించుచున్ననంత హెచ్చుగన్నునని ఎవరుకు అవకాలరు. ఏ ప్రభుత్వమువారును, పోయింకేరుగారు తమ వైమానికదళమును జర్మనీవైకే వినియోగించెదమని అభయ మొనగినను ప్రాంతు వైమానికబలమును మరచుటకు వీలులేదు. అగ్రవర్తము గనుండుటకు వీలులేదు. యుద్ధము ముగిసినపిదక మొనలంటు మకము వైమానిక దళమును తగ్గించిరి మని నైకకగా నిరి. కాని మన మొక్కరమే తగ్గించుటలాభములేదు. అందరును తగ్గించవలెను. అందరూమిండుగను తగ్గించవలెననిరి.

దొంగినియనులతో సమాధిముగ వైమానిక దళమును యభివృద్ధి జేయవలెనని హోముగారు తెలియజేసిరి.

ప్రజలు క్రయాణము చేయుటకును, వర్తమునకును వైమానికసహాయము ఎక్కువగ కావలెనని ఒర్చిగా నిరి.

నౌకానియములను గూర్చి పూర్తిగ పరిశీలించుటకు ఏర్పాటు చేయుచున్నారని మియె ఇండియాకు తిపాలకునియూ నము. మిద గొంపోవుటకు పరిశోధనము గాదింపవలెనని ఉత్తరువుజేసిరిని విమానములను సదువులకు వైమానికులను తయారు చేయుటకు కనకా ఆస్ట్రేలియా న్యూజిలండు వారితో జేప్పిలిమి. ఇప్పుడు ఆస్ట్రేలియానుండి ఇద్దరు కనకానుండి ఇద్దరు పనిని జేర్చుకొనుచున్నాడు.

ఇండియాకు విమానములను బంపుటకు త్వరలో ప్రభుత్వములను జేసి ఏర్పాటు గాదింపవలెనని కెన్వర్చి గారు కోరిరి.

సర్. మాల్ కాం హైలీగారిని ప్రశంసించుట

హైందవ కాసనసభా సభ్యులలో 9 గురు యూరపియనులు విం దోనర్పుట 7 గురు ఉపసభ్యులను

ధర్మి, మార్చి 21:— సర్ మాల్ కాం హైలీగారి గౌరవార్థము కాసనసభా సభ్యులలో 9 గురు యూరపియనులు ఒకటి నోటితో, ఆసనమును హైలీగారు రాజకీయవేత్త యనియు పరిపాలకునియు, వక్తరునియు, పార్లమెంటు శక్తులను చక్కగ గుర్తించినవాడనియు 7 గురు ఉపసభ్యులను హైలీగారికి పొగడిరి. ఈమీదను 106 గురు అభ్యుదయపక్షి, సభలో ఉపాధ్యక్షులు ఎన్.బి.కొన్నింటి, హైందవకాసనసభా సభ్యులును కొంతమంది బాలియనుకుమారులు కూడ ఉద్బుధులైరి.

అభ్యుదయము

అభ్యుదయ పక్షానికి సర్ కాంపుడెన్ రోడ్డుగారు, హిందూజాత చరిత్రలో యాదవకాలమును గురించి వ్రాయు అభ్యుదయమునందు ప్రాముఖ్యత హిందూ ఒకటిరెండు పేరులలో హైలీగారి కాదు మొకటియై యుండునని చెప్పెను. (చవట్టు) ఇట్టి ప్రకటన స్వాభావికమగు మనోదాగ్ధ్యము సర్ మాల్ కాం హైలీగారికి కలదనియు, భారతీయు లీయకాళమును తీసికొని వికారరూపమును గాల్చిన సంస్కరణములను సాకార మగుచున్నదిగా జేయుకలెననియు తెప్పెను.

రాలీన్ సను ప్రభువు

నీటిపైలులను కనబడుచున్న తుపానువచ్చునని భేదము కనపడలేదు. సర్ మాల్ కాం హైలీగారికి ఒక కాయము లుగా నున్నప్పుడు ఒకడురక్షితముగా అడ్డంకి చేసెను. రాలీన్ కనుప్రభువు చెప్పెను. (చవట్టు) తనయొక్క మనోనిశ్చయము లోను సావధానమున హైలీగారు పంజాబు గవర్నరుగా నుండి జనులను పొందుదురని తాను నమ్ముచునని చెప్పెను.

హైలీగారి జవాబు

సర్ మాల్ కాం హైలీగారు జవాబు చెప్పెను 1917 ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నీ ధాంకితమును ఒక్కొక్కరిన ఆంగ్లేయుడు తమి చెప్పెను. కాని, సంస్కరణములు ప్రారంభించిన మొదటి రెండు సంవత్సరములలో పాశ్చాత్య సంస్థల నడ్డగించు ఒక యుద్ధముకాదే తెలుస్తొనబడినది. అందును అట్టి స్థితి లోనికి చేరి విషయములగున భయపడటలనీ వచ్చినను, ఆంగ్లేయులు తైర్వరులనుండి హిందూజాతమును అక్రమ మార్గముల నుడతడ కాపాడెనని. మరియు ఒక్కమాటగా హిందూజాతమున కభ్యుద్ధి నొసంగుటకు నిరాకరింపకూడదు. ఆంగ్లేయులు ప్రేమించి అనుభవించు నట్టి స్వాతంత్ర్యమును హిందూజాతమున కిచ్చుటకు కూడ తన దీ య కూడదు. అని హైలీగారు చెప్పిరి. (చాల వేపు చవట్టు) రెండవ కాసనసభలో కొంత ద్వేషభావము కనబడినను భావకాలమును గురించి నిరాశ తెడ లేదనియు తాను ప్రోత్సహింప తనను వట్టిపెట్టుటకు వల్లేము పండితులను తేరని హైలీగారు తెప్పిరి. (తిరిగి చాలవేపు చవట్టు)

అత్యంతమగు మద్దతుగాన ప్రశంసలో పాల్గొని, రాజకీయములను గురించి మాట్లాడుట కీయ మునోసెన. తాను కాంతిపురుషుడ ననియును కాంతియే కోరుచుండు నని యును, కాంతిలేనప్పుడు మౌనము యధము కావలసినప్పు ననియును వీర చెప్పిరి. (వేపు)

సర్ థెడెట్టుకై టుగారు హైందవ కాసనసభకు నాయకత్వమున కిష్టము కదనియు, సర్ విలియం ఎన్.సెంటు సర్ మాల్ కాం హైలీగారి తమిధిని నిర్వహించినభము చూచిన పిమ్మట హిందూజాతమున క్యవతిపాలనము వచ్చినపుడు గడచిన కాలము సంవత్సరముల నుండి కాంతియుగా నున్నటువంటి కాంతి హైందవ కాసనసభకు నాయకత్వమును వహింపవలెనని తాను కోరుచున్నానని చెప్పిరి.

సర్ జిన్.పాచా, సర్ శివస్వామి అయ్యగారు, నిరంకుశాధికారుల జేతమునందు సర్ మాల్ కాం హైలీగారి కత్తము పార్లమెంటు మనుజుడును సత్పురుషుడును యెట్లు భట్టగారికాని అభ్యుదయముంటి మని చెప్పిరి. ఈమీదను అన్నియు ఆతనితో జనింపినవే యెదుండవలయును. సర్ మాల్ కాం హైలీగారిని ప్రశంసించుటకు భారతీయులకు గూడ అవకాశ మొసంగిండుటకు యూరపియను సభ్యులకు నాను తలపడెను అనిరి.

సర్ హాసెలు ట్టాటుగారుకూడ మాట్లాడిరి. (అ. తె.)

స్త్రీలయ క్షవయస్సు చట్టము

ఉపసంఘమువారి నివేదిక

“మతవిషయక అభ్యంతరములులేవు”

ధర్మి:—డాక్టరు కొరుగారు కన్యకల యుక్తవయస్సు నిర్ణయించుటకు, భారత కాసనసభలో ప్ర వేశ పెట్టిన చట్ట మును గురించి విచారించుట. కేర్నరుపబడిన కాసనసభాసంఘ మువారి నివేదికము ప్రకటింపబడెను. ఈసంఘములోని 18 గురు సభ్యులలో నార్గురు సభ్యులు ప్రత్యేకాభి ప్రాయముల చెలిసిరి. ఆ నివేదికయొద్దీకొంది విషములు గలవు.

“ఈ చట్టమును కాసనముగా నొనర్చుటవలన, పూర్వా చారములను గాని, మతవిషయములను గాని యుల్లంఘింపవల సినప్పునా యను విషయముల విచారించెడిమి. భార్య యౌవన దశను ప్రాప్తించినంతనే వివాహము నాచరణలోనికి దేవలెన ను నభిప్రాయము కొన్ని ప్రదేశములం దింకను వ్యాపించియున్నది. కాని ఈ యభిప్రాయము త్వరితముగ అదృశ్యమగుచున్న దనియు, ఈమనియనుచు ననుసరించుటకంటె, ఉల్లంఘించుట యే యెక్కువగు జరుగుచున్నదనియు మేముగనుగొంటిమి భార్య యౌవనమును ప్రాప్తించిన పునస్సంధానముజరుగనియెడల నది మతవిషయముల ప్రకారము దోషముగ పరిగణింపబడదనను విష యమునుగూడ మేము స్థిరపరుచుకొంటిమి. అందుచే నీచట్టమున కట్టిఅభ్యంతరములను లేవని మేమభిప్రాయ పడుచున్నాము. కాని, మానివేదికవైనను, మాచేసవరింపబడిన బిల్లువైనను ప్రభా భిప్రాయమును గనుగొనువంతరకు, ఈబిల్లుపై చర్యను నిలిపి యుంచవలెనని గోరుచున్నాము.

యుక్తవయస్సు నిర్ణయమున భేదాభిప్రాయము

బిల్లులో రెండవకాజాను మేము జాగ్రత్తగా విచారించి తిమి. మాలో కొందరిమందిమాత్రము, ఈవిషయమున చాలజాగ్ర త్తగా ముందుకు జనవలెననియు, వివాహితుల సందర్భమునన్ని, అలివాహితుల సందర్భముననుగూడ స్త్రీల యుక్తవయస్సును 18 వత్సరములుగనిర్ణయింపవలెననియునభిప్రాయపడుచున్నారు. మరికొందరిల్లుసంఖ్యాకులు, యుక్తవయస్సును అలివాహితుల సందర్భమున 14 సం॥లుగ నిర్ణయింపవచ్చుననియు, వివాహితుల సందర్భమునమాత్ర మివిషయమును 18 వత్సరములుగ నియమించుట లేక 12 వత్సరములుగ నేవదలివేయుటో జేయవలెనని యెంచుచున్నారు. కాని మాలో సభిక సంఖ్యాకులు బిల్లులో గావింపబడిన నిర్ణయమునే అంగీకరించుచున్నాము. అందుచే 22 వ క్లాజులో

సెక్యుల మార్పులనొనర్చులేదు.

శిక్షలు

వివాహితుల సందర్భమున యుక్తవయస్సు 18 వత్సరము లుగ నిర్ణయింపవలెనని గోరినవారు, వారి యభిప్రాయము నెగ్గి నయెడల, బిల్లులోని శిక్షలలో మార్పును గోరెనువారు గారు వివాహితుల సందర్భమునను, అలివాహితుల సందర్భమునను గూడ యుక్తవయస్సును 14 వత్సరములుగ నిర్ణయించునెడల, ఈ నింకనను భంగ మొనర్చిన వివాహితుల సందర్భమున మాత్రము గర్హితులయొక్క పరిమితిని తగ్గింపవలెనని మేమందర మును ఏకగ్రీవముగ నెంచుచున్నాము. భార్య 12.14 సం॥ వ యస్సుల నున్నప్పుడే ఈ తగ్గింపులొనపవలెను. ఇట్టివారి సంద ర్భమున రెండువత్సరముల శిక్ష లేక జరిమానా లేక రెంటిని జరింపవచ్చును. ఇంకొకడుగాను వి. పి. సి. 378 సెక్షనునందును, 1898 సం. క్రి. ప్రా. కోడు 2వ పేదవ్యాలు 2,4 క్లాజులందు అనసరగుగు మార్పుల నొనర్చుట కీబిల్లులో నూచలనొనర్చితిమి. ఇట్లు (సంతకములు)డబ్బు, ఎం. హెయిల్ జె ప్రెసియను, కర్న లుగిచ్చే, ఎం. రామచంద్రరావు, ఎం.ఎన్.జిన్నా, సులావ్ సింగు ఎన్. ఎం. జోషి, మహమ్మదు యాకూబ్, మదనమోహన ముఖర్జీ, కె. రామఅయ్యంగారు, వి. ఎన్. ముటలికు, వి. సి. ఆల్లెను, బిషిన్ చంద్రపాలు, డార్నెలిండ్స్, ఎన్. సి. గో షా.”

అల్పసంఖ్యాకుల యభిప్రాయము

ప్రత్యేకాభిప్రాయముల చెలిపిన ఆరులో, సర్ మా. హెయిల్ గారు యుక్తవయస్సును 18 సం॥ వరకుమాత్రమే హెచ్చింప వలెననిగోరిరి. సర్. హెచ్చి స్థిరీయనుగారు, సర్. మా. హెయిల్ గారి యభిప్రాయమును బలపరచుచు వివాహితుల సందర్భమున నది యంత యుగయోగకరముగ నుండదని సంశయ మును చెలిపెను. పండిత ముఖర్జీ, రామ అయ్యంగారు 14

వత్సరముల నిర్ణయము సంగీకరిం చెదరు గాన వివాహితుల నింపు మినహాయింపవలెననియు, వారి సందర్భమున నీ వయస్సునిర్ణయ మును 12 వత్సరములుగ నే యుంచవలెననియు దలంచిరి. వి. ఎన్. ముటలికు ఎన్. సి. గోషాగారు ప్రస్తుత కాసనమున నెట్టి మార్పు నును అంగీకరించుటలేదు.

గాంధీమానము

ఆంధ్రజిల్లా కాంగ్రెసు కార్యదర్శులకు సర్దుకలరు

గాంధీమానం అయిపోయినది. మన నిర్మాణకార్యక్రమము మాత్రము పూర్తి కాలేదు. పూర్తి అగుటకు చాలాదినములు పట్టుననుటకు సందియములేదు అంధ్రరాష్ట్రమున ఢిల్లీవరుసల మొదలు రాష్ట్ర జేకారాధకులను నియమించి సెల గి కి షుమారు 5000 ఆరువేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టుచున్నాము మహాత్మా గాంధీపూజానిధి పంజాబుకై ప్రతి జిల్లా సంఘమునకును రసీదు పుస్తకములు పంపబడినవి. ప్రతి జిల్లాలోను ఖద్దరుబొర్డు కేర్పా టు చేసి ఖద్దరుత్పత్తివ్యాపకము నిమిత్తము జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములకు రుణము లెవ్వబడినవి. ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమువారు చేసిన ఏర్పాట్లులు ఎంతవరకు జయప్రదమగుతున్నది తరుచుగా తెలిసికొనుట బహు అవసరము. జనవరి సెల మొదలు ఫిబ్రవరి 22 వ తేదీవరకును ఢిల్లీవారి 10 వ తేదీ మొదలు మార్చి సెల 10 వ తేదీ వరకును ప్రతిజిల్లాలోను (1) ఎంతమంది కాంగ్రెసు సభ్యులుగ చేరినారు? (2) ఎన్ని గ్రామములలో కాంగ్రెసు సంఘములు పెట్టబడినవి? (3) ఎంత కిమ్యుకుగల ఖద్దరమ్మబడినది? (4) ప్రత్యే క తిలకునిధి జనరల్ తిలకునిధి ఎంత వసూలు అయినది. ఎంత వాగ్దానమైనది (5) ఎన్ని పంచమ పల్లెలను కాంగ్రెసు ప్రచార కులు దర్శించినారు. ఈ సంగతులను తెలుపుచు వేటనే జవాబు లు వ్రాయవలెనని జిల్లా కాంగ్రెసుకార్యదర్శులందరిని కోరు చున్నాను. ఇంతటినుంచి ప్రతివారమును వై విషయములను తెలుపుచు జిల్లాసంఘకార్యదర్శులు తప్పక నివేదికములనుపంప వలెనని కూడ కోరుచున్నాను.

సభ్యులలో స్త్రీలు, ముసల్యాకులు, పంచములు, క్రైస్త వులు ఎంతమంది చేరినది తావులు వ్రాయవలెను.

రెజిషాడ } అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు
20-3-24-24 } కార్యదర్శి
ఆంధ్ర రాష్ట్ర బాలియోపసంఘ కార్యధిపతి

భారతచిత్రకళాప్రదర్శనము

నేడు సాయంకాలము 4-30 గంటలకు కాకినాడలో ప్రారంభ మగును

నేడు (22 వ తేది) సాయంకాలము 4-30 గంటలకు కాకినాడలో పితాపురంరాజాగారి భవనమున భారతచిత్రకళా ప్రదర్శనము ప్రారంభమగును. ఈ ప్రదర్శనమున ప్రారంభించు టకు అంగీకరించిన డాక్టరు కళియగారు మదరాసు మెయింటలో నేడు కాకినాడకువచ్చిరి. డాక్టరుపైల్లా కార్యకర్తలు, ఎన్. మృణాలినీ, చటోపాధ్యాయ, (వీరబ్రహ్మశ్రీలు) ఎ రి ద్రనాథ చటోపాధ్యాయగారులు ము.పెక్కెమండి చిత్రకళాకావిదు లును అభ్యాసకులును గూడ వచ్చిరి. (తెంతివార్)

గోదావరీమండల రాజకీయసభ

ఆలమూరులో మేసెల మొదటివారమున జరుగును

గోదావరీమండల రాజకీయసభ రామచంద్రపురము తాలూకా ఆలమూరులో మేసెల మొదటివారమున జరుగెను. ఈసభ కధ్యక్షత వహించుటకు డాక్టరు వరదరాజులు నాయకుగారు సేలంద అతో సంగీకరించిరి. న్యాయసంఘమువారు భవనమునకు బాధ్యులున్నార. ఖద్దరు ప్రదర్శనమునూడ జరుపుటకు ఖద్దరు బొర్డు నేర్పించిరి. 100 మంది కలంకీతులగుల గల కలంకీతు దళము నేర్పరుచుటకు న్యాయసంఘమువారు శ్రీయంత ఎర్ర మిల్లి కర్నకాశ్రీ గారిని కోరిరి” అని న్యాయసంఘకార్యదర్శి శ్రీయంతి రెవినా తేతర కర్మకారాదులగు ముఖ తంతి జార్జి ఎంకెరి.

ధర్మి

20 మార్చి:—కాలూకు పోలవరమును తుపానులు కిరంకులు ముందుకును సామానులు యిదిగవకు బొంబాయిలో నిజుకబేయబడినవి. యిప్పుడు కాలూలు గంపొవకుటకు సార్వభౌముని ప్రభుత్వము అనభ్య యిచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. ధర్మి కచ్చియన్న కలంకీ హుగ్గిను అను విశిష్యునియి. కేటిరాత్రి అధ్యగనిసానమునకు పోవున. (అ. తె.)

తాడిపత్రి మ్యూనిసిపాలిటీ

చైర్మనుగారు రాజీనామా నివృత్తు

మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలరు టాకూజీరావుగారి

ప్రత్యుత్తరము

చైర్మను లేఖ

తాడిపత్రి మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు కార్యదర్శి:—నే ని.రు.ము.ల కమిషన్ చైర్మను పదవికి రాజీనామా నివృత్తుచున్నాను. అట్లు చేయుచు అందులకు కారణములను గ్రంథము చేయగోరుచున్నాను.

ఒట్లు ప్రత్యుత్తరము కడలి యిచ్చుచున్న చట్టముల కనుకూలముగ లేదు. ఎన్నికల చట్టములను యిదివరకున్న మానెషరు గారు యొప్పటికప్పుడు సవరణలను చేయుచు కేంద్రము నుంచుటం దను, మ్యూనిసిపల్ అఫీసరులకు సభలో తప్పుచూపి పీయిటయొక విచారమున విషయము.

సరైన విధానమును ప్రకటించుటకు టాకూజీరావు గారు బుద్ధిపూర్వకముగ అనుమతితో ప్రవర్తించినందున పో తుముగ నైనను తప్పుచూపి దీసిరి. ఆయన తనచర్యనే అవకాశ ముగ నైకొని పనిచేయుట కోరవలయును. ఈ విషయమును గ్రంథము చేయగోరుచున్నాను. ఆయన ఎత్తైన పిటిషను ప్రజ్ఞాపించుటకు నేను రాజీనామా నివృత్తుచున్నాను ఎన్నికలందు ఆయన చర్యయూ, ఆయనపోటీ అభ్యర్థిగ కాకపోవుటయూ, మరియొక అభ్యర్థి అంగీకరించుటయూ, సరిగా యెన్నికలు జరు గుటయూ, ఇతర మ్యూనిసిపాలిటీలలో యిప్పుడు జరుగుచున్న విధానమును బట్టియు జూచిన అయిన పిటిషను ముఖ్యముగ నే కొట్టివేయుటకును. మొదటిసారి చైర్మను నెన్నుకొనినపుడు జరిగిన విధానమును గూర్చి అవకాశములను నిందల వాదనా పించుట మాత్రము నేను సమ్మతించును. జాబితామై ఆయనను మెరుగి నుండరాదు. ఇప్పు యెన్నుకొన్న చారికి యీ అక్షేపణలు నిరాధారములను స్వల్పములని దెలియజేయుచును.

కావునాయా రాజీనామాను కౌన్సిల్ సంగీకరింప వలయునని కోరుచున్నాను.

(సం) ఎం. పి. రంగప్ప,

16-2-24.

టాకూజీరావుగారి ప్రత్యుత్తరము

తాడిపత్రి మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు కార్యదర్శి:—

అయ్యలారా,

తాడిపత్రి మ్యూనిసిపల్ చైర్మను ఎం. పి. రంగప్పగారు తమ యొద్దొక్కముసటి రాజీనామానివృత్తుచు దెలిపిన విషయము లను సభవారికి దెలుపగోరుచున్నాను.

ఇప్పటికైనను ఎం. పి. రంగప్పగారు, వోట్లు ప్రత్యుత్తరము కడలి యిచ్చుటచేయుటకు సమ్మతముగ లేదని గుర్తించి నందులకు సంతోషపడుచున్నది. ఎత్తైన పిటిషనులను సరిచేయు నందుకు విచారమును దెలుపిచున్న యెన్నికలలో ననుసరించిన తప్పు విధానమునకును, దానివలన గల్గిన అసక్త్యభ్యంతరములకును ఆయన విచారమును దెలుపలేదు. సంస్కరించు నిబంధనలు 1922 లో ప్రకటించబడి యుండు చేతన. అప్పుడు, ఆ ఎత్తు మ్యూనిసిపల్ మ్యూనిసిపల్ అఫీసు పనిలో లేదు. కావున ఆ చట్టములను సరిచేయవలయును ఆయన బాధ్యుడుగా దనియే నానవ్యుక్తము. మ్యూనిసిపల్ పరిపాలనమునకు నిర్వహించు అధికారిని యనవలెనుగాని అప్పుడు మ్యూనిసిపల్ అఫీసు యొక్క మానేజరు నన నక్కరలేదు.

నేను సరైన విధానమును ప్రకటించ లేదనియు, ఆ యుక్త అనుమతి కారణమనియు ఎం. రంగప్పగారు నేరమును నాచి మోపుచున్నారు. నాసోదరుడు జే. నాగజీరావుగారు కౌన్సిలరులలో నీయనసంబంధవిధానము తప్పున చెప్పుచున్న నంగతి సభవారందరకును లోకమునకును గూడ దెలియును. మేము జెప్పిన మీదట నే కొందరు కౌన్సిలరులు మాజీ, బాబయ్య, వెంకటసుబ్బయ్యగారిలూ మున్నగువారు సభజరుగుటకు ముందు అప్పుడే మ్యూనిసిపల్ గారిని చైర్మనుగారిని, ఈ విషయమై యీమధ్య జేసిన చట్టములేమైన అవా యని యెదుగ గా యేమియును లేదనియు, మీటింగులో చదివిన చట్టములే కొత్త వనియు దెలిసిరి. రంగప్పగారును వారి యనుచరులను చట్టములు దెలియకున్న దెలియవని యొప్పుకొనుట పరువుతప్పుచునని తెలుచితి కావలెను. ఇతరుల మాటచెప్పిన పెదచెవిని బట్టి ఆసభలో గెన్నికలనుగా నిచ్చిరి. నేను నా అక్షేపణను ప్రాతిపదికగా

మీరకు సభ్యులకును బంపితిని. ఆయన దాని సంగీకరించుటలు దెలిపెను. పరిశీలుతూను సంగతిసందర్భము లెట్లుండవలె విషయము లన్నియును చాచి యుంచి రాజీనామా లేఖలో లేని పోని నిందలను మోపుట కోరవలయును. ఆ సంతృప్తి సంజ్ఞలపట్టి ఆయన యొక్క స్వాధీనమయ్యెను గాదని యొక్కద కొట్టివేయుట అత ధియముతో ఎం. పి. రంగప్పగారు రాజీనామా నివృత్తుచు నేను ఆయనకును యితరులకును గూడ దెలుపగోరుచున్నాను. ఈ లోపల వ్యవధిలో ఇంకొక విషయము ఉద్ఘాటించుచు లేవండ జేసెదలేమో యను ధియము గూడ ఆయనకు గల్గును.

నేను ఎన్నికలలో పోటీనధ్యర్థిగ లేవండియో యాకప్పు విధానమును బయటపెట్టునపుడు నాచిత్తునదెలియగలదు. ఈ సంకల్పమును కోర్టుకొట్టడమే నా అక్షేపణచటనే దెలిపి తిని. ఎం. పి. రంగప్పగారికి తన యొక్క స్వాధీనమయ్యెను గాదని తెలిసియు, ఒకసారి యూరకుండి, మరి యొక ప్రత్యామ్నాయ మేమియును లేక పోవుట చేత జిల్లా జడ్జి కొట్టివేయు నను ధియముతో రాజీనామాను తుదకిచ్చెను. ఆయనవిషయమును తెలిపి ఆయననుగాని పదే ఎక్కరలేదని గాని చిత్తునదెలిపియున్నాగాని సమ్మతనని కోరుకొనెదల ఎన్నికలు కాగానే రాజీనామా నివృత్తుచుండవలసినది. పోని ఆయనచై చాచాయెన్నికలైన పదవ వారమునకు చాఖలుజేయుటకు ప్రార్థన మైన రాజీనామా నివృత్తుచుండవలసినది. ఆయన కావలెనియూర కుండెను. అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు గూడ కౌన్సిలరులను పిలిచియున్నా చూచుటగా నేను జిల్లాకోర్టులో చావాణవలసి వచ్చెను.

ఉద్దేశమేమో స్పష్టముగ దెలియుచున్నది. నన్ను అనవర ముగియించుటకు లక్షలు లక్షలు నేను చేయ కోరెను. నేను చానింగుగ లక్షలుజేసెను. కాని నేను ముఖ్యముగ ఆక్షేపణ దెలుపగోరుచున్నాను మేముగా ఆయనయు ఆయన అనుసరణను యిట్టివ్యవహారము లక్షలములలో యిచ్చుచు వచ్చియున్నా మ్యూనిసిపల్ డెబ్బును నిష్కారముగ కట్టుచును జేయుచుండును. ఆయనగాని మరెవరుగాని యిట్టి దుష్కృత్యములను జేసినపుడు ఆఖర్చుల ను సభవారు అంగీకరింపవలదని నేను గోరుచున్నాను.

ఆయిం. పి. రంగప్పగారి విషయమున యేమియును అను మానపదే ఎక్కరలేదు, వారెంత స్వాధీనముతో వచ్చునాత బుద్ధితో యెట్లు యిప్పి సంకల్పములను సరిచేయు మ్యూనిసిపల్ పరి పాలనమును జరుపుచుండినో తాడిపత్రి పౌరులకును యిదియుట గూడ దెలియును. ఈ విషయమై నేనెక్కువగ జెప్పనక్కరలేదు స్వాధీన స్వాధీనములను ప్రకటింపవలయును!

ఇట్లు మీ విధేయుడు,

(సం) జే. టాకూజీరావు,

19-2-24 మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలరు.

బెయిల్ స్మార్క నిధి

పాట్నా, మార్చి 19:—కాన్స్టేబుల్ నిధి భర్త కర్రల పాట్నా విశ్వవిద్యాలయం (జిల్లా) కు 50 వేల రూపాయల సేవలక్షణము యిచ్చియున్నాడు. దీనిలో 50 వేల ప్రభుత్వ మునుండియు లెక్కించి కమిటీలకునైయున్నది. ప్రజలకు ఉప యోగపడునట్లు బెయిల్ స్మార్క నిధిని స్థాపించుటయొక్క యొద్దో పుడిదినీ పాట్నా విశ్వవిద్యాలయమున కిచ్చియున్నాడు (ఆ. వె)

సివిల్ జస్టిసు కమిటీ

అల్లాబాదు, మార్చి 20:—కాన్స్టేబుల్ అగ్రానా సా త్యముచేయుచు జూనియరు సభ్యులకు సీనియరు సభ్యులనుండి యెట్టి ప్రోత్సాహమును కలుగుటలేదని చెప్పెను. కోర్టులలోనుం డే బంధువులకును గుమాస్తాలకును ప్రతిపది పార్టీ ల్వేద్యుల వలెనని చెప్పెను.

బారులైబరీ తెలుపుచున్నటువంటి ఓకానరు వాణిజ్య విషయములకు సంబంధించిన నేరములు క్రిమినోల్లలో సుప్రీ మ్ కిరీముగా పరిష్కరించుటకు లేదనియు; కామ్యూరు మొదల గువర్తక ప్రతిపదిలో శ్రేష్ఠ జడ్జిలను నియోగింప వలె ననియు చెప్పెను. (ఆ. వె)

రక్షకమంత్రి

లండన్, మార్చి 20:—అధ్యక్షులైన కాన్ఫ్రీపుగాకే సంరక్షకమంత్రి పదవిని నిర్వహించుచున్నారట.

సర్ జార్జులు కాంగ్రీపుగాకే సార్వభౌమునికి అంగరక్ష కుడుగా నియోగింపబడెను.

బమ్మెరపోతరాజుగారిచిత్తరువు

ఈచిత్రపునందు పోతరాజుగారు వర్ణననాసీనుడై తాళపత్రగ్రంథములను కొన్నిటిని ఒక చిన్నపీటపై నుంచుకొని కూర్చుండియున్నారని, దుఃఖార్తయైన కారణా చేపవలించు లముల కన్నుల కద్దుకొనుచు విక్రమశక్తియై అగోపితముగయు సాక్షాత్కరించెట్లును తెలుపనే పోతరాజుగారు లేచి నిలువ బడి నట్లును చిత్రింపబడినది. ఈచిత్రముక్రింద వ్రాయబడిన “కాటుక కంటిని....” అనుపద్యమును బట్టి చూడే భిక్షువులకును లగు నిరర్థపులకు వలె పోతరాజుగారు గృహద తనగ్రంథములను మానవుల కంకిరము జేయనేమో యని కరుణాసనునిరాలి కన్నీరు గారుచుండ తాటిపాపమున కొడి గట్టువాడను గానని యోచార్చు చందము స్ఫురించుచున్నది. పోత న మూర్తి స హ జ బ్ర హ్మ తే జో విరా జిత మై ద ర్శ నీ య మ గ ను న్న ది. ఆ రు తరుదాతుమాల, తెల్లని జన్మిదము, హస్తమాలమున తాపత్ర గ్రంథము, మోకాళ్లవరకు చుంగులువారకట్టిన కటికస్త్రము, లలాటమున త్రిపుండ్రములు, నెరసిన బవరిగడ్డలు, కత్తెరమీసము, ప్రపుల్లలేజోవిరాజితమును శీతములు ఒప్పార వాటిగను బక్ర పతచగుండునటుల యీ కవిపుంగవుడిందు చిత్రింపబడినది.

మూమునందొక వర్ణితయర్థము వై: తెల్లని జెండా ఎగురు చుండెను. దానికి దిగువ పోడేవాలము శిఖరము గోచరించు చుండెను. వానికివలెగాచ పరిసరారణ్య సీమ, అంతకు కొంత చేరువను సాగుబడిభూమి, నాగలిలాగు చున్నయెడలభర, నేల నుంచబడిన మరియొక నాగలి దానిచింత వచ్చివేయుచున్న యొక వృక్షభరాజముగూడ నిందు చిత్రింపబడినది. పోతరాజు నకు వెంకటాద్రిగమన కనుబడియు కనుబడివలెనట్లు కత్తుల యెల్లుగలదు.

ఈ చిత్రపున బడెయగోరువారు 62 అక్టోబరున వీధి, నార్జిటెను, చెన్నపురిలో నున్న చూడరసఅర్చనాశిరోమూర్తికి ప్రాసాదీకరింపవలయును. కల 1-0-0.

అగోగ్య ప్రదర్శనము

రంగూను, మార్చి 20:—రంగూను జూబిలీహాల్లో యీ ప్రదర్శనము గవర్నరుచే తెరవబడినది. అట్లుచేయుచు అగో గ్యకాంము చాల ముఖ్యమైనదనియు, అంతంత పనినె నను చేయ వచ్చు ననియును గవర్నరు చెప్పెను. రాష్ట్రముయొక్క అభి వృద్ధిని కోరువారందరను యీనాటికి నేరలో పాల్గొనవలెనని గవర్నరు సలహా చెప్పెను.

శిశువదర్శక సమయమున నిన్నునిచ్చి బహుమానములు పునునై జే. నిన్ను జెప్పినట్లు 20 కాకు.

సానేటువారంగీకరించిన ప్రెంచి ఆర్థికచట్టమును ఆర్థిక సంఘమువారు కొంచెము మార్పుగావించిరి.

ప్రెంచిలోకము అభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఎగురుతులు దిగువుతులు పెచ్చినవి. నితటింపై విస్తారముగనున్నది.

మొన్నను ఉత్తర విర్లెడు ప్రభుత్వమువారిచే విడుదల జేయబడిన కాపీరు హీలేగాదు కామన్వెథలో తనస్థానము వలంకరించిరి. మంత్రివర్గమువారును వారి యనుచరులను వార్షిక స్థలను గావించిరి.

“Apexior” Boiler Compound

ఎ వె క్సి య ర్

బాయిలరు

కాంపౌండు

స్తీముబాయిలరులలో పరిభాగమునకు యీ కాంపౌండు బాగుగ పూసినయడల బాయిలరుకు యేవిధమైన అపాయమును లేకుండా కాపాడును ఖర్చుచాలా తక్కువలపును.

Apply to:—డి. యల్. కాన్ఫ్రీ ఆండు కో.,

12. రంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు

క్లాసు విరియాల బిల్లు

స్టేటు కౌన్సిలులో తీర్మాన మంగీకరింపబడుట

ప్రభుత్వ పరామర్శము

ఫిబ్రవరి 20 తేదీ:—భారతీయులైన దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు నిర్వహించుచున్న గావించుచున్న ప్రభుత్వములపై బలపరుచుకొనవలసిన పట్టణముగాను పరిగణించిన తీర్మానమునైన నీవనమున గూడ స్టేటు కౌన్సిలునందు చర్చయి గెను. చర్చముగినిన తరువాత తీర్మానము వోటునకు తెట్టగానభిజాతన జాతాదంబుడెను. తిరిగి ఈసభవారు సోమవారమున నమావేశమై చర్చనచట్టమున చర్చించెదరు. సోమవారములో స్టేటు కౌన్సిలువారి ప్రస్తుత సమావేశము ముగియునని తెలియుచున్నది.

రజా ఆలీగారు

అలీగారు, తీర్మానములై నువ్వనింపుచు నిన్న కాశ్మీరాన తెలిపిన యభిప్రాయముల గురించి నడుపుచు, ఈవిషయమున ప్రజాభిప్రాయమున నాయుపన్యాసము లాడుగ వ్యక్తికరించుచున్నది నుడివెను. కొంచెము తెలివితలులవా రెవ్వరును, మిత్రవాదులలో మిత్రవాదియైనను - సార్వభౌముని పాటులలో భాగ తోగవా కొనర్చు అవమానముల నుండి భారతీయులను రక్షించుటయే యెడల ప్రభుత్వము వారు రాజీనామా నొసగ వలెనని, కాశ్మీరాన నుడివిన వాక్యముల జాతీయంబు నెంచరు. సర్ దాదాభాయిగారు కాశ్మీరాని వాక్యముల నిరసించినపుడు చాల భయభక్తిభావమున గనుపరచెను. తాము పాదుష్యముగా వినుట కలవాలు వడియించెనని నూచనలను వినిన యిప్పుడు కొంతమంది పాదుష్యముగా భయపడుచుండురు.

సర్. మా. దాదాభాయి:—అట్టివానికి మిగిలిన వేరే ఎవ్వరైన లలవాలు పడెయ్యవచ్చును.

ఒకరు:—అవును. మీరు మధ్యపరగజాలరు చెందిన వారగుటచేత.

రజా అలీగారు:—ఈ కౌన్సిలులో వెలుగుల సర్ మాజీ క్లీర్ దాదాభాయిగారికి వివిధముగ రాజకీయములను తెలియదని వాడు తెలియును. కాశ్మీరాని రాజకీయములను ఆరని యువశ్యాసము భారతీయ ప్రజాభిప్రాయమున విశ్వాస పాత్రముగ వ్యక్తీకరించు చున్నది.

కాలనీల సంఘము

తరువాత రజా అలీగారు కాలనీల సంఘమును గురించి నుడివెరి. భారత ప్రభుత్వమువారు, సర్ జెంబమిన్ రాబర్ట్స్ ను తుటి అంగ్లేయాధికారుల నీ సంఘమున నియమించిరి గాని ఈ సమస్య యం దెట్లు వ అనుభవము కలకొంత ముండి అధికారేతర భారతీయులను నియమించలేదు. భారత ప్రభుత్వ శాసనములలోని 2 వ క్షేపణే ఈ అంశాధికారము గారణము అందులో భారతజేత పరిపాలనకు భారత కార్యవర్గము బాధ్యముగ ప్రకటించబడెను. భారత పరిపాలన మిట్లున్నతకాలమున, భారతీయులు సంపూర్ణముగ భారత ప్రభుత్వమున బలపరుచుకలరు.

మహాలక్ష్మి అబ్దుల్ కరీమ్

అబ్దుల్ కరీముగారు తీర్మానమును బలపరుచు కాశ్మీరాన, నిన్న తెలిపిన యభిప్రాయములను వెలుపుటలో చాలావ్యాధిముగనే ప్రకటించెనని నుడివెను. సర్ మాజీ క్లీర్ దాదాభాయిగారిలాగ ఈసమస్యయందు ఎట్లు వ జోక్యము గలిగి కార్యముల నడిపించువాలో కాశ్మీరాని కలసిమెలసి దిగురు చుండురు. వారి కావిషయములు తెలియును, తండ్రివారములముగ నమ్మరుల పంపెడి కోజులు పోయినవి. కాగితము విజ్ఞాపనల కాలముగ తిరిగినది. తమవాక్కుల దాము స్థాపించు కొనవలసిన కాలమునచ్చినది. భారత ప్రభుత్వమువారు భారతీయుల గౌరవమున గాపాడరలెను.

సర్దారు యోగింద్రసింగు

యోగింద్రసింగుగారు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి చర్యలను సహించవలసియు దిగివిన భరమానముననున్న గంగత్వమును అణచివేయువలెననియు బ్రిటిషువారికి విజ్ఞప్తివోచ్చెను. దాదాభాయిగారు, కాశ్మీరాని విమర్శించి చాల బీరు స్వభావమున గన్పరచెనని విషయమున రజాఅలీగారిలో వేకేభవించెను. ఈసమస్యయందు భారత ప్రభుత్వమువారు మొదటనుండియు నిరంతరముగ గన్పరుచుచున్న కట్టుదలను కృతజ్ఞతన తెలిపెను

భారతీయుల తరపున భారత ప్రభుత్వమువారు గావించు ప్రభుత్వములలో వారిని బలపరుచుటకే ఇది యుద్దేశ్యమయినది నుడివెను.

సర్ దాదాభాయి

ఈసమస్యను సర్ దాదాభాయిగారు తేలిక జట్టు నుడివెరి. నిన్ను ఈవిషయమున జరిగిన చర్చ నంద్యమునను చాల అపార్థ మొనర్చుకొని. కాశ్మీరాని సర్ డిమిర్ నాయకు భానుగారును ఈసమస్య పరిష్కారమునకు గావించిన నూచనము నేనువిమర్శించితిని గాని తీర్మానము నెదుర్చలేదు. వోటింగు వచ్చునెడల నేను తీర్మానమున కనుకూలముగనే సమ్మతి వోసగెదను. (నినడుండుడు)

సర్ మహమ్మదు షఫీ

కాశ్మీరాని వాక్యములు, మద్రాసువారి స్వభావము నైనవ్యక్తీకరించుటలేవనియు, ఈవిషయ మెట్లున్నను తంజావూరు వారి స్వభావమును వ్యక్తీకరించుట లేదని దాని స్పష్టముగ విజ్ఞాపనయినది వ్యక్తిగారు నుడివెరి.

వాదనకొరకుగాను, భారత ప్రభుత్వమువారు తమ ఆస్థానమునకునుగాను బలపరచుచు వాదనగావించుటలకపోయెదనియే యానుకొనును. అంతమాత్రమున, భారతీయులలాభములకు బ్రస్తీయగు రాజ్యపరిధియు, ఆరని కార్యనిర్వహక సభాసభ్యులను నిరాకారకులై తమ యాయాభివృద్ధిలను పొరచేసి గూర్వొనరలెవాగ పంజాబు వారిస్వభావ ముడిగాను, కొందరి యభిప్రాయములలో, భారత ప్రభుత్వమువారు తమ ప్రజాత్వములలో విభజనైనంతమాత్రమున నేమిచూత్రము నాపదవికి రాజీనామా నీ జను. ఒకమారు వరాజులు మందినను మనము మనవాదనను సాగించుచు నే యుండి, విజేతములందున్న మనసోదకులకు విముక్తినితేకూర్చుట విధ్యుక్తమని నాకాభిప్రాయము. సరాసరి అధికారేతరకార్యాలయములలో రాజ్యవారములు జరుపుచు భారత ప్రభుత్వమువారి నుండి యుత్తరభావము కాలనీల సంఘము నిజమంబుడెను విషయము మనకు చాల లాభముగలిగెనని తెలుపుటకు నిద్యము. ఈ కవిటీవాద మనము గోచర జయమునంతకు సంపాదించుటలకపోయినను కొంతకాలమున సఫలమై మనదేశీయులకు కొంత సహాయ మొనర్చుచును. నిరాకారేతరమున పనికిరాదు. ఆకాలమున రాజకీయములందు నిజమగునలము. మనప్రభుత్వము ధర్మమైన భగవంతతరకు మన మంతమాత్రమున నిరాకార పంద నూడదని యెంచువారిలో నేనొకడును సర్వ భర్తములు తుదకు విజయించుది నీరును.

కె. వి రంగస్వామి అయ్యంగారు

ఈ ప్రభుత్వములు విఫలమగునెవల రాజ్యపరిధి యు, ఆరని కార్యనిర్వహక కర్తవ్యమువారు రాజీనామా నొసగుటకలె వేరుకర్తవ్యతరము లేదు. సర్దింజి ప్రభువైనవో అట్లే తేనెడివాడు.

సర్ ది. వా. చా.:

రంగస్వామి అయ్యంగారు:—ఆర్థికావరణమునకు భంగము కలిగినప్పుడు సర్ మాజీ గారు నూచించిన లాభనష్టముల విచారణకు తావులేదు.

సర్ ది. వా. చా.గారు కాశ్మీరానిను ఆరని స్నేహితులుగా గావించు అర్థవాదములను దాని పాల్గొనని నుడివెరి. అది ప్రజాసాహాయ్యము యెడల నుడువవలసిన వాక్యములుగాని, స్టేటు కౌన్సిలులో జరుగు గంభీరమున చర్యల నంద్యమున నుడువదగినవిగావు ఈసమస్య కాశ్మీరానికి చాల బాగాతెలియుటచే, అక్కడి విషయమున నాకుంజ యోజ్యములను నూచనల నొనర్చునని యెదురు జూచుచుంటి. కాని అతడెట్టి మానసలను గావించలేదు. ఈవిషయమున ప్రభుత్వమువారి రింతకరణానర్జిన సహాయమునకును, ఇతములు తేనున్న దానిని భారతీయులు చాల కృతజ్ఞులు. సర్. మా. మాజీగారి వాక్యములు చాల ప్రోత్సహకరముగ నున్నవి వాదాగారు నుడివెరి.

న. పే. క. ను గారు

న. పే. క. ను గారు, సర్. నరసింహకర్మగారును, వ్యక్తిగారును తెలిపిన ఆభావాలకభావములలో పాల్గొనబాలనని నుడివెను. భారతీయులు, పెద్దపెద్ద వాక్కులకొరకు పోరాడుటలేదు. స్వల్పము నేనాని వాదాం మొన్ను, పాథమికవాక్కులను మాత్రమే గోరుచున్నాడు. భారతీయుల వాక్కులకు భంగము గలిగింపకని అంశము వాదాం మొన్ను యుండెను. ప్రభుత్వకర్మ లిరువురు, ఆభావాలకభావములను పరిశంపక, వారు ఏమియు ఆశించుచుండ లేదనియు అందుచేతనే వారికి నిరాకరణుగ లేదనియు దోచుచున్నది. (వచ్చు) అందుచేత, ప్రభుత్వమువారు వెంటనే బలమగు చర్యల ప్రారంభింపరలెను. ఇటీవల స్వల్పము నేనాని ఒకపోటును

స్వసంపును, దక్షిణాఫ్రికా కర్మనానములో భారత ప్రభుత్వము వారు కోర్కెము గలిగించుకొనరాదనియుడివెను. ఇది భారత ప్రభుత్వము నరహాసపరుచుటకలె వేరగాదు. అందుచే వెంటనే చర్యవీక్షింపవలెనని న. పే. క. ను గారుగోరి.

సర్. శర్మ

సర్. నరసింహకర్మగారు చర్యలు చేసింపుచు నొక దిక్కువ్యాపకమున ప్రభుత్వచర్యలు సంగర్భించెను. ప్రభుత్వము వారే ప్రభుత్వమువారి యెడలను బీక్షింపని విధానము: వారిని వలెచుయు, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము యెదురు అడ్డువీక్షేయలేక నియును నుడివెను. దక్షిణాఫ్రికా సందర్భమున భారత ప్రభుత్వము వారి విధానమును సార్వభౌముని ప్రభుత్వము వారంగీకరించుచున్నాడు. సామాజ్యసమావేశము: పీఠ ప్రభువొసగిన యువశ్యాసమునందు, ఈ విషయము స్పష్టపరుచబడెను. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి కష్టములు దనుకు తెలియుననియు, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి కష్టములగురించిగూడ జ్ఞాపకముంచుకొనవలెననియు నాతడును డివెను అసమయమున స్వల్పముగా రుపన్యసింపుచు, క్లాసుయేరియా బిల్లుయెడల భారత ప్రభుత్వమువారు చిరస్థాయియును వైఖరి నలంబించిరిని నుడివెను. ఆకడింతకంటె అధికముగ భారత ప్రభుత్వమై ఖరిని ప్రకటించబాలము.

సార్వభౌముని భారతీయులగు రక్షించు విధానమునందీ భారత ప్రభుత్వమువారును నూత్రమైనను తొలగలేదు. దక్షిణాఫ్రికాలో గాని మరెయెచ్చు గాని భారతీయుల స్థితిమెట్లున్ను సామాజ్య ప్రభుత్వనిర్వాణము చాల సరళమై మెల్లదినయి, ఈవిషయములలో జోక్యముకలగ తేనొనుటలో సామాజ్య ప్రభుత్వమున రికి గూడ కొన్నికష్టములు గలవని గమనింపకలె. నియు కర్మగారు నూచించిరి, కాని దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు 1914 సం॥ న గావించిరి వాదాంముల భంగపరచి ను నేరమునుండియు దక్షిణాఫ్రికాకు స్వపరిపాలనా మొసగు సంకరకు సామాజ్య ప్రభుత్వమువారు నలంబించుచున్న విధానమును మార్చినను నేరమునుండియు యూనియను ప్రభుత్వమువారి నితేస్సింపకులకేదు.

భారతీయులను తిరిగి స్వదేశమునకు పంపివేయు భద్రతనిరనించి నుడువుచు భారతీయులను పూర్తిగా వేరమునండి నెడల గట్టుటకు ప్రోత్సహించు కార్యము నొనర్పరాదని కర్మగారు నుడివెరి. కాని అచ్చటి భారతీయులైనైత కను జుంకట దామే భారతజేతము తిరిగి రాగోరునెవల మరతులను సాధ్యమైనంతవరకు అనుకూలముగ నుండునటుల జూచుట తమ విధియని కర్మగారునిరి.

అనసరమగుచో రాజీనామా నిచ్చెదను

క్లాసు రేపిరియాల బిల్లుసందర్భమున ప్రతియుల ఫలికములు గలుగునెవల రాజ్యపరిధియను కార్యనిర్వహక సభ్యులను రాజీనామాలు నొసగవలెనని కాశ్మీరాని గావించిన నూచనమును రింతిక్రమగట్టుచుడివెరి. కాశ్మీరాని సహానననోక్తుల నాకాశ్మీర్యమును గలిగించుటలేదు. అందులన నాకు విచారమున లేదు. కెన్యావరెన్సుగారు ప్రకటించడివుడు వాకు బాల కష్టముగ దోచెను. ఈకాళి నా కొనకుబడివుడు కష్టములు సంభవించునని నాకు తెలియును. కాని అప్పుడు ఆరక్ష్యకాములలో రాజీనామా నియమించుటలో మంచిపని చేసెడినని ఇప్పుడెనుకొనుచున్నాను. ఉద్యోగమునందే యుండుటలను నాదేరియు లేదో యువయోగ కరమగు పని నొనర్చుకలిగితిని నీ యెంచుచున్నాను.

సర్ మా. దాదాభాయి:—అవును. చాల యువయోగ కరమగు నేన నొనర్చుచున్నాను.

సర్ శర్మ:—వాదాంములను తెలిపిన వారికిని నాపూర్వ చర్చిలను తెలిపిన వారికిని అధికారమున నాకాశ్మీర్యము లేదు లేదని బానుగ తెలియును. ఎది యెట్లున్ను నాల్గవర్సమున లీతాధికాంమున్ను తరువాత కట్టి అక్కడ మిదివరకే పోయియుండును. (వచ్చు) నేనింకను ఏదీని యువయోగకరమగు నేన యెనర్చుగలను అత నాకున్నంతవరకు రాజీనామా నొసగవలెనని మిలుపు నాకు నచ్చును. కాని నేట్లు రాజీనామా నొసగుటకులన నాదేశమున కెట్లుగ యువయోగముండునని నాకుదోచినయెడల తప్పుకుండ నట్లే యువయోగదని మిలునముగచ్చును. (నినడు. నినడు) దక్షిణాఫ్రికా వారి సీధామును మాకుకొనవలెనని కొరుకులలో తప్పువర్తతిమరి సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారు నుడివినయెడల వారి యుత్తర్యలను విరసా వహించవలసియున్నును ఈ విషయమున భారత ప్రభుత్వమువారు తమ కక్షింపను నువయోగించి పనిజేయుచున్నారని మీరు నమ్మవచ్చును.

సర్ తే సర్వాధికారి:—కాలనీల సంఘమునకు ఒక బిల్లు భారతీయులను దేవులను గురించియు దక్షిణాఫ్రికా

1. ది ఇంధనం ఇంధనం కంపెనీ లిమిటెడ్ నెం 10 యెన్ వేనేడు, ముద్రాను, 2. ఎ. రంగయ్య నాయుడు అంధు బస్సు నెం. 18. బంజువీధి ముద్రాను, 3. ఆర్. పార్థసారథి కెప్టెన్, రాధాబాబు పోస్టు ఇన్స్పెక్టరు కలెక్టరు, ముద్రాను.

పాంపాయి, మార్చి 20:—దాదర్ క్రమశిక్షణ సున్న
 విల్లులన్నియు కొద్దిమంది మనుష్యులతో నేడు పనిచేయు
 చున్నది. సమ్మేదారులు క్రమముగా పనిలోనికి లొంగి వచ్చు
 చున్నారు. మొత్తము రిగ్ విల్లులు పనిచేయుచున్నవి. సాధారణ
 ముగా అన్ని విల్లులను జనవరి మాసమున ఎట్టి గల్లంతులు జరుగ
 తుండనే యుద్ధిచేసింది. (ఆ. ప్ర.)

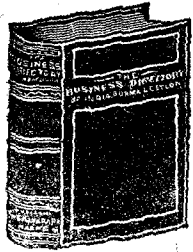
నగలవర్తకులు, 25, చై.నాబజారుబీధి, మ.దాను.

1. ది ఇంధనం ఇంధనం కంపెనీ లిమిటెడ్ నెం 10 యెన్ వేనేడు, ముద్రాను, 2. ఎ. రంగయ్య నాయుడు అంధు బస్సు నెం. 18. బంజువీధి ముద్రాను, 3. ఆర్. పార్థసారథి కెప్టెన్, రాధాబాబు పోస్టు ఇన్స్పెక్టరు కలెక్టరు, ముద్రాను.

BEST MEDIUM FOR PROGRESSIVE ADVERTISERS.

THE BUSINESS DIRECTORY

OF INDIA, BURMA & CEYLON.

Published for the mutual Benefit of the
Foreign and Indian Business Houses

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters and Importers, Firms, Factories, Manufactures Mills and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Advertisement Rates in 1924 edition.

Full Page (a copy free)	...	Rs. 150	2 inches Single Column	...	Rs. 20
Half Page	...	" 80	1 inch. Single Column	...	" 10
Quarter page	...	" 50	Name alone in Bold Types	...	" 5

1 Page in Art Paper in 2 Colour Printing Rs. 200.

Price Per copy Rs. 10 or £ 1 net.

TESTIMONIALS OF**THE BUSINESS DIRECTORY OF INDIA, BURMA & CEYLON.****The British Printer, London.**

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Jam-e-Jamshed, Bombay.

A mass of useful information relating to the chief cities of India that ought to satisfy the requirements of the most exacting business houses. The information is classified and arranged according to the cities alphabetically that relating to the Presidency towns of Bombay, Madras, Calcutta and Colombo being almost complete and authoritative. A brief but interesting introductory note precedes the information given about each town or place of commercial importance, a feature that adds considerably to the usefulness of the Directory.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Indian Review, Madras.

This is an All-India Directory of useful information for all businessmen. It contains descriptive accounts of trading and import centres in India, Burma and Ceylon, together with a list of trades and business terms in the respective cities. The Directory is amply illustrated.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras, the 1923 edition of which has just reached us. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs tariffs.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

West coast spectator, Calicut.

The Business Directory contains a fund of information which will be found of considerable use not only by businessmen in this country, but also manufacturers, merchants and exporters in foreign countries, desirous of forming or extending trade relations with the Indian Empire.

The Bombay Chronicle.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attraction of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of foreign Banks and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

The Cochin Argus, Cochin.

A mass of information of interest and service to merchants, traders, bankers, exporters and importers, commercial travellers, pressmen and others, has been brought together in a very handy form. This Business Directory is a book that should prove a useful addition to any reference library, while it is also calculated in its own way, to help forward the progress of Indian commerce and industry.

Madras Mail, Madras.

It is a well got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. Prefixed to the volume is much valuable information regarding business abbreviations, weights and measures, Indian Customs duties, etc. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Editor, The British Printer, London.

You are to be congratulated upon the success of his very substantial volume.

South Western Star, Trivandrum.

The bulk of the publication is devoted to interesting and appropriate descriptive accounts of the principal cities, ports and industrial towns all over the Indian Empire together with comprehensive details of trades, arts and industries, several of these accounts being embellished with illustrations of the principal buildings and places of interest.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China), Kobe (Japan), Singapore etc. This is a new diversion for which the Directory should be liked, by merchants at wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

The Champion, Calicut.

A business gazetteer of the chief cities, sea-ports industrial and trading towns within the Indian Empire.

Wanted Agents Every Where, Liberal Commission.

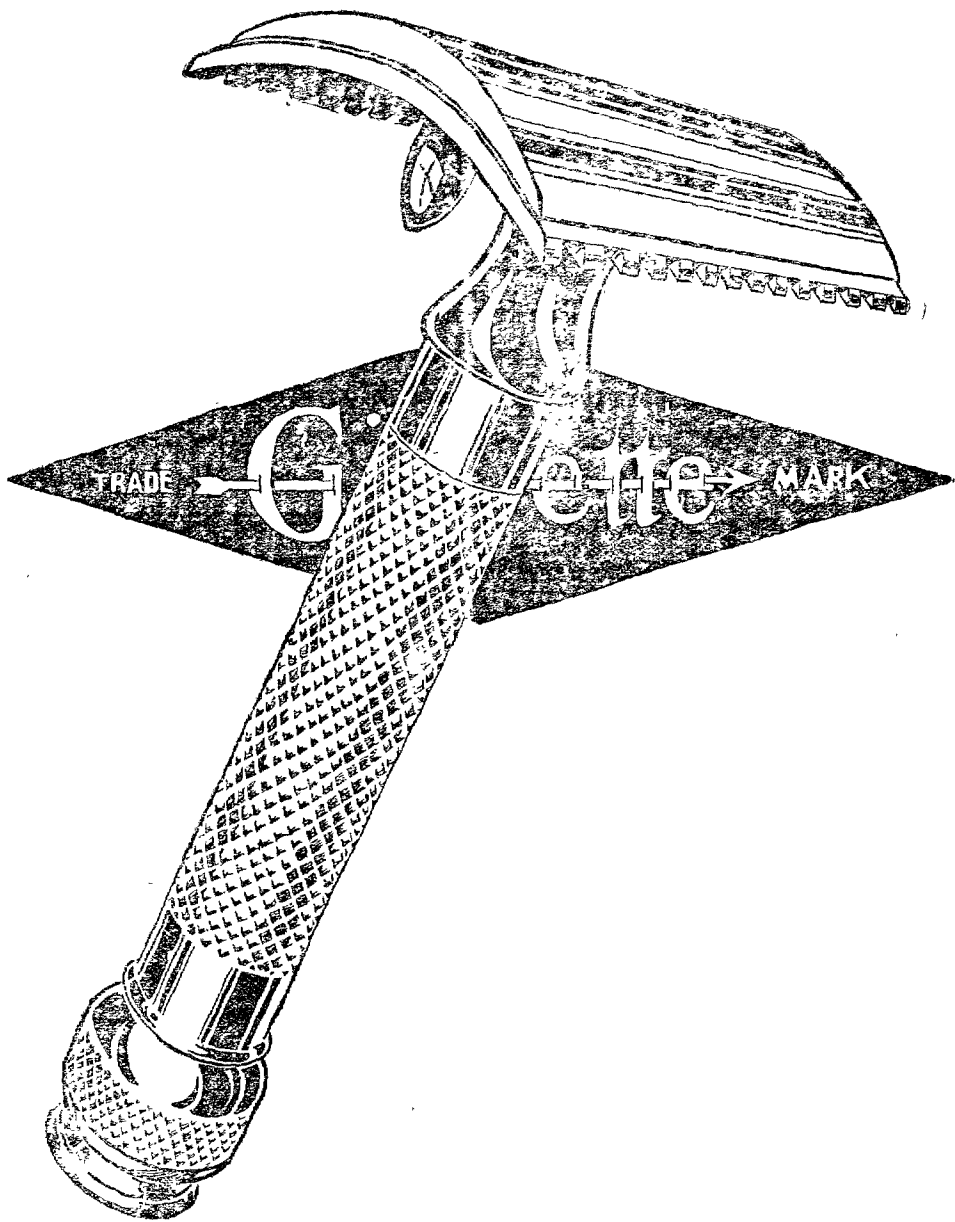
Designers, Printers & Publishers :

THE KANARA PRESS, MADRAS

Telegram : "KETHEKI"

Phone 540.

గిల్టెట్టు సేఫ్టీ రేజర్లు జగత్ప్రసిద్ధమైనవి

విలననగా ఆది చక్కగా

క్షౌరము చేయును

ప్రపంచవలసనే అనేకులు యితరవర్తక గురువులు గలవాటికంటెను వీటినే ప్రపంచమందు అంతటను వాడుచున్నారు.

గిల్టెట్టు బిరుదుగానుండు గడ్డమును మిక్కిలి శుభ్రముగా వెంట్రుకలను వదలక, మెత్తని చర్మమునకు నొప్పికలుగ నీచుక క్షౌరము చేయును.

మీవద్ద ఒక గిల్టెట్టు వ్రుండిన మీరే సులభముగాను, త్వరితముగాను, స్వల్పఖర్చుతోను క్షౌరము చేసుకొనవచ్చును.

మీరు మీదుకాణాదారుని అందమైనపెట్టెయందు ఉంచబడిన ఈ సాగనైన రేజరును చూపమని అడుగుడు. దైమందు వర్తకు గుర్తును చూచిన మీరు దానిని తెలిసికొనగలరు. దీనికి బదులు దేనిని ఇచ్చినను తీసుకొనవద్దు.

Representative: MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon

Gillette

SAFETY
RAZOR

Made in Boston U. S. A., By the Gillette Safety Razor Company.

రాజమహేంద్రవరము

(స్వకీయవిలేజురుంజీ)

వార్షికోత్సవము

ఆర్యకాలేజిలోని మెట్టాపుయ్యులవలస వాఙ్మయస్థులు వార్షికోత్సవ సందర్భమున ఈయూరిలోనున్న జిల్లా బడ్జెట్ గారగు గప్పిగా రధ్యక్షతవహించిరి. వార్షికవివేకము జరిపినపిమ్మట ప్రెసిడెంటు గారు ఎన్.ఆర్. కృష్ణయ్యగారు గతసంవత్సరములో ఈకాలేజి విద్యార్థులుగనుంచినకీర్తివిశేషములను గుర్తించివేదించిరి. ఈకాలేజి విద్యార్థులుగనుంచినకీర్తివిశేషములను గుర్తించివేదించిరి. ఈకాలేజి విద్యార్థులుగనుంచినకీర్తివిశేషములను గుర్తించివేదించిరి. ఈకాలేజి విద్యార్థులుగనుంచినకీర్తివిశేషములను గుర్తించివేదించిరి.

ఈ వార్షికోత్సవము సందర్భమున యువకుల కుపన్యాసమునిచ్చుటకు పితాపురమునుండి యరుదెంచిన మ. రా. రా. శ్రీ, రఘుపతి వెంకటరత్నమునాయుడుగారు, రవీంద్రనాథ ఠాగూరు-జాతీయత-యను విషయమునుగురించి ముఖ్యోపాధ్యక్షులు ముపన్యసించిరి.

గప్పిగారు మాత్రముగా మాటలాడినపిమ్మట సభరాత్రి గంటలకు ముగిసెను ఈసభ గత శనివారము సాయంత్రము ఆర్యకాలేజిలో జరిగెను.

హిందూసమాజము కుపన్యాసము

ఈనె 12, మొదలు 15 వ తేదీవరకు ప్రతినెల సాయంత్రము 6 గంటలకు గోదావరి హిందూసమాజములో తపస్వి మిన్నగారను అంగ్లేయుడు మతవిషయమైన యుపన్యాసములనిచ్చెను. ప్రపంచములోని మతములనుగురించినయు నిర్దుష్టగురించినయు, మైత్రేయునిరాకనుగురించి ఈయన యుపన్యాసములనిచ్చెను. వీరియుపన్యాసములకు కొద్దిమందిమాత్రము వచ్చిరి. ఈయన వ్యాసముడు కొంతకాలముక్రిందట ఆశ్రికాలో కవివాచనరు పనిచేసి గొప్పవేతనము సంపాదించినట్లును, ఈయనకు ప్రస్తుతము 63 సంవత్సరములయస్సున్నట్లును, పిన్నటనుండియే క్రైస్తవమతమునందు సమ్యక్ముతేనట్లును 10 సంవత్సరములక్రిందట సింహాశీర్వాదమునందుండగా ఈయనకు బెద్దమతమందు సమ్యక్ముగల్గినట్లును, ఆ సునయొక్క ఆధ్యాత్మికబలతనమున కప్పడు కాంతిగల్గినయు, అప్పటినుండియు ఆయన తనసర్వస్వమును యితరులకెచ్చివేసి, అచ్చుచచ్చుతిరుగాడుచుంటిననియు, ఆహిందూకాంతియు, సత్యమును ముఖ్యమైనవాలుగా పెట్టుకొన్నవో ప్రపంచములో సర్వమానవసౌభ్రాతృత్వము నీధించు ననియు జెప్పిరి. వీరుకొటప్పిల్లిలోనున్న కాంతిఆశ్రమమున కరిగి అచ్చట కొన్నిదినములుండివచ్చిరి. వీరియుపన్యాసములలో స్వీయచరిత్రచాల హెచ్చుగానుండును. వీరిఅనుభవములు కొన్ని చాలవచిత్రముగానున్నవి వీరి యుపన్యాసములవలన యితరులకు విస్తారము లాభముగలగలేదు. ఆయనకుమాత్రము గొప్ప దైవభక్తియు, యోగాభ్యాసమును గలదన్నమాట నిర్వివాదాంశము.

క్రీస్తుచరిత్ర కాలక్షేపము

ఈనె 14 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు మైసూరురాజ్యములోని చిక్క బల్లెపురవాసులగు రివలెండు, ఆర్. ప. హిక్కింగ్ వారగారు, మరియొక సహాయకునితోగలిసి యేసుక్రీస్తు జీవితచరిత్ర హరికథాపాఠముగ నెలవిచ్చిరి. హిక్కింగ్ గారు ఐరోపావాస్తవ్యులయ్యి, హిందూజాతి సంగీతశాస్త్రమునందు గొప్పపరిశ్రమచేసి కాళిలముసంపాదించిరి. వీరికాలాక్షేపము వినుటకు అనేకులు పురమందిరములోజేరి. హిందువులు హరికథలను డబ్బుచ్చుకొనిగాని జెప్పకపోవుటకు మనహరికథలేమియు ప్రజలుకు సుబోధకములుగా లభించుటలేదు. ఇట్టివో ఐరోపియనులునుకైస్తవులను ఈమార్గముద్వారా వారి ప్రచారము జేయుచున్నారు. ఇప్పుడైనను మనసంఘసంస్కర్తలు వీరిపనినుండి గుణపాతమును గ్రహించి హరికథలను విస్తారముగా ప్రచారపరచుకొనున కండుబాటులోనుండునట్లు జెప్పించెదరుగాక!

బాబికాపాఠశాల

ఈ పురమునందున్న యున్నతబాబికాపాఠశాలస్థితుణి నెల 15 వ తేదీని సబుబడ్డీగారగు అప్పారావుగారి కాలక్షేపతీర్థముక్రింద సాంవత్సరిక సమావేశము జరిగె.

బహుమానములు పంచిపెట్టబడెను. ఈసంవత్సరములో ఈపాత కాలబాటికలచేతను, త్రయినిగు ఉపాధ్యాయులచేతను తయారుచేయబడిన కట్టుపనులు ప్రదర్శింపబడెను.

మల్లాదిసోదరీమణులు

సూర్యారాశిసంవత్సరముకిందట మల్లాది వెంకటరత్నంబారి కొమార్తెలగు కనకమ్మ, బుచ్చమ్మ అనువారియైన ఆనర్వు పరీక్షయందు కృతార్థులై ఈ పురమందున్న యున్నతబాలికాపాత కాలయందు ఉపాధ్యాయులుగా ప్రవేశించిరి. వీరికి ప్రథమమున చెరియొక రూ 125 లు మీద అర్జునులుచ్చిరి. కొన్నిమాసములయినపిమ్మట వీరిజీతములు 85 రూపాయలకు తగ్గింపబడెను. వీరియొక్కపాతకాలయందలి వివిధములగు పనిపాటలలో శ్రద్ధవహించి పనిజేయుచు అందరిచేయును జూడగొనిరి. పాతకాలయందలి బాలికలకును ఈపాధ్యాయులకును అందరకును వీరియెడల గొప్పప్రేమానురాగములు జనించెను. వీరు యిప్పుడువారి యువ్యగములకు వదలి పెడలుచున్నారు. అందరునువిచారించిరి. వీరు ఈగ్రామమునుండి పోవు సందర్భమున కంచుకుర్తి రాయచం ద్రరావుగారి కుమార్తెలు. వీరి గౌరవార్థము ఓవును మూలములలో సభజేసి, యువన్యాసములనిచ్చి, నాటకములనుప్రదర్శించి ఆనందమును వారుపెడలుచున్నందులకు విచారమును వెల్లెలుచ్చిరి. ఆనాటిసభకు ఈయూరిలో శ్రీలు చాలయందే విచ్చేరి.

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!
మా స్వప్రసిద్ధమైన రెండురంగుల పెద్ద పో
రకము నోడకు తీసిలిచ్చు 1924 సంవత్సరము
కు క్యాలండరు దరఖాస్తు పంపేసాకి ఇనా
ముగా పంపబడును. 191

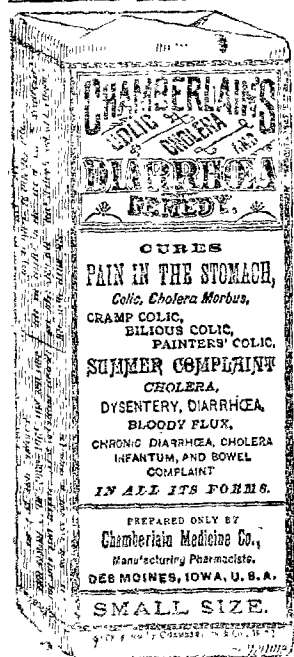
Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj
154 Harrison Road, Calcutta

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘంటును సువాసన గలవి

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అశీర్వాదము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది వైద్యమునకు పనిచేయును.

250 మాత్రల సీసాయ 0-4-0 డబ్బెయి 2-9-0 ఏ-పి ఆ 6 (వి.శి. ఏ. అంతు కంపెనీ. పెరిదేవి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

చేంబర్లెన్ గారి
కూలనొప్పి
అతిసార
నివారిణి (2)
ఈ వధమును
సేవించుటచే
కడుపునొప్పి, గ్రహణి,
అతిసారము, కూలనొప్పి,
పేగు సంబంధమైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా కుదురును.
అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. 39

వెండిక బంగారు బహుమానము

లాటరీ లేకున్న-అదృష్టమునకు మార్గము లేదు

మోసము లేదు
ఏదైనా కాకపోవుటలేదు

పగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది

ఒక రూపాయను ఖర్చుచేసి 82 ఆక. కనిగరా మార్కెటున కొనుక్కు. బలహీనులు, అశీర్వాదులు, మునుప క తీరి సంబంధమైన వ్యాధులన్నియు పూర్తియైన పోవును. దానిని ఉపయోగించువారు "వానియొక్క విజయ బంగారమునకు" సమానమని తెలుపుచున్నారు.

పూర్తి కాటలాగునది ప్రాయము.

ఆలంక నిగ్రహ బోషధశాల, 26 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

గురునాథ్ అండుకో

ఫర్నిచర్ వ్యాపారస్థులు

33- ఏ, చేములు అంగడి, బత్తవాడ, మద్రాసు

మేలైన సామానులు న్యాయమైన ధర ప్రకారము విక్రయించబడును.

బయటి వూర్లకు సామానులు చక్కగా ప్యాకుచేసి మిక్కిలి జాగ్రత్తగా వి. పి. మూలముగా పంపబడును. వి. పి. మూలముగా సామానులను తెప్పించ కోరువారు 100 కి రూ 25 రూ అడ్వాన్సుగా పంపవలెను.

Gurunath & Co., Cabinet Makers.

33 A, Rattan Bazaar Road, Madras.

OM

THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY

Life and Marriage Assurance Company Limited.

Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).

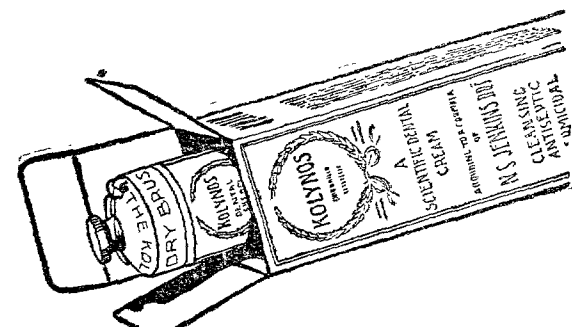
Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid up exceeds Rs. 3,00,000.
Government Securities held Rs. 1,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 15,00,000.
Annual Premium income Rs. 50,000

Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs 1,000 to Rs. 5 000. Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st July 1924. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to:-

Messrs. P. K. Rau & Sons.

Chief Agents, for Madras Presidency. 239, Thanbu Chetty Street, MADRAS.

పసుపు పచ్చని గొట్టము

పసుపు పచ్చని గొట్టములో

నుంచబడియుండును.

కొలినాసు డెంటాలు క్రిము "పసుపు పచ్చని గొట్టములోనింపబడి, ఆగొట్టములు పసుపు పచ్చని గొట్టములో" నుంచబడి పంపబడును. మీ వర్తకునియొద్ద మీరుదానినే కొనుటకు ప్రయత్నింపుడు.
కొలినాసుతో ప్రతిదినము విడువక మీదంతములను శుభ్రము చేయుటవలన మీదంతములు గట్టిగానుండుటయేగాక, ముత్యమువంటి కాంతిని గలిగియుండును. నోటియందును, కుత్తుకయందును సంబంధించున్న లెక్కలేని చిన్నపురుగులను కొలినాసు నిదానముగాను, నిశ్చయముగాను నాశనము చేయును.
అగోగ్యకరమైన కొలినాసును వాడుటకు నేడే ప్రారంభింపుడు. పసుపు పచ్చని గొట్టమును కొనుడు.
మాయాటకు మూత గట్టిగా కొలినాసు గొట్టమునకే కట్టబడి యున్నది. అదివదులు కాదు. పడిపోదు. క్రిమును చెడిపోనీ యదు. మీ ఓర్పుకు భంగము కలుగదు.

KOLYNOS

డెంటాల్ క్రిము

TEE KOLYNOS COMPANY, New Haven, Conn., U. S. A.

Representatives for India: DAYTON, PRICE & CO., Ltd.

Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon Colombo

ఆంధ్రప్రదేశ్ కౌన్సిలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

తత్సమచంద్రిక ... కం 1-0-0 | సటికా అభ్యుత్పాదకము 0-12-0
శ్రీ గురుబాధామృతము అను వేదసారగ్రంథము భక్తిపాటలు, }
శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది. } 0 4 0
పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రప్రదేశ్ కౌన్సిలయము, 7, తంటుకెట్టిపేటి, మద్రాసు.

నవలలు

నరస్వతి గ్రంథమండలి

నవలలు

రాజమహేంద్రవరము

ప్రకాశకుడు: ఆంధ్రప్రదేశ్ లక్ష్యసామి

సంపాదకుడు: తల్లావట్ల ల శివశంకరాచారి

ఇందు విశేషముగా మనోహర కథాకల్పితంబులును, భావపూరితంబులును నవనాటకంబులు నగు చాల్మిత్ర— సాంఘిక— సాంసారిక— అపరాధపరిశోధక— నవలలు, ముచ్చటైన బొమ్మలతో ముద్దలాలగు క్యాలిగ్రాఫ్ లతో డ్రెస్సింగ్ లతో రమణీయ 200 పుటలతో రెండుమాసముల కొక్కటిగ వెలువడుచుండును. వెలువడు ప్రతిగ్రంథమును పోస్టేజిగాక రు ౧-౦-౦ వెలకు జండాదారులకు బంపుచుండుము. చందాదారుగ జేరువారు ప్రచేశకుముము ముందుగ నాలుగణాలు చెల్లింపవలెను.

ఆంగ్లభాషానవలారచయితలలో నగ్గణ్యుడగు నుప్రసిద్ధరెయిన్ బాల్స్ కవివర్యునిచే రచియింపబడినదియు నాంధ్ర ప్రతిభా సహాయకసాదకు లగు శ్రీ వెనుకమాడి శేషగిరిరావుగారిచే వృద్ధయాకర్షణముగా వృద్ధులకుఁజూపెడిని నాంధ్రీక రింపబడినదియు, నీమండలినుండి పరువైదవగ్రంథముగ వెలువరింపబడునదియు నగు 'ఫాస్టు' అను నత్యద్భుత సంఘటనలచే నలరారు 370 పుటలుగల మొదటిభాగము-క్యాలిగ్రాఫ్ బయింకు నవలారాజము సిద్ధముగుచున్నది. పోస్టుఖర్చులు గాక చందాదారులకు రు ౧-౦-౦ ఇతరులకు రు ౧-౦-౦ అభ్యాగిని అను సాంఘికనవల అనుబంధగ్రంథముగ వెలువడుచున్నది. పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు ౦-౦-౦ ఇతరులకు రు ౦-౧-౦-౦.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితులుగారి లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలకై ఒకగజడిన

వేన వేలు యోగ్యతావత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

(1) మ. డాక్టరు శ్రీభాగి, ఫెలో ఆయుర్వేద యూనివర్సిటీ గాడ్బుయ్ లు. ఎన్. జె. ఇన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ యెస్సు యునైటెడ్ స్టేట్స్ అఫ్ అమెరికా వి. ఎన్. లెఫ్ డి కానిటర్ ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్ స్ట్రంట్ కెనిన్, ఎయిర్ లేన్ ౩౦. 2 భాగాలు:— మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలకు ఉపయోగించిన దానిలో క్యాంపాస్పానీకముల క్యాలిగ్రాఫ్, అక్షరము, మలబద్ధము ప్రక్కల నొప్పి, కడుపునొప్పి, జ్వరములు, నిద్రలయ్యాదులు మొదలగునవి గుణమొనరి.

(2) మ. వి. ఎన్. అయ్యలరావు, సీనియర్ టెక్నికల్ డిప్లొమా, కెమిస్ట్రీ, కెమిస్ట్రీ, మైసూరు గవర్నమెంటు, మైసూరు. మీచేతియారుచేయబడుచున్న లోకామయహారకస్తూరిమాత్రలను సేవకువయోగించియున్నావ. మిక్కిలి విజయగర్వవి

(3) మ. కే. కే. విశ్వనాథ కవిరాజ్ విష్ణు చక్ర డిప్లొమా, 9-41 వీధి బొక్లే బజారు, రంగూను, బర్మా. మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు, నాడను, నాకర్ధకు వచ్చుచున్న రోగులకును సంపూర్ణమైన

(4) మ. లాల్ బింగ్, మీర్జా, ౩వ అసిస్టెంట్ సర్జన్ సిరోహి, రాజపుటానా. తృప్తి చిక్కిరి.

మీ లోకామయహారకస్తూరిమాత్రలను సేవకువయోగించుచున్నాను. చాలాగుణముగానున్నది. తక్షణమే 12 పీసాలవంపుకు. బుడ్డి 15 ధర 0-4-0, 6 బుడ్డు 1-4-0 పోస్టుకాక వేరు.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

ఉచితముగా పంపబడును - నేడే వ్రాయుడు

సకలవిధ దంతవ్యాధులకు

కోతి మార్కు

నల్లదంత చూర్ణమును వాడుడు

మము ఉచిత ముగా పంపు పొట్టము నకు,

మాచిత్రమైన క్యాటలాగుకు నేడే వ్రాయుడు

ప్రతిచోటను ఏజెంట్లు కావలెను

అన్ని బాగాలలోను అమ్ముబడుచున్నది బుడ్డి 1 ధర రు 0-5-1

ఒకరూపాకు తక్కువగావచ్చు వి. పి. ఆర్డరులు పంపబడవు

నోగి & కో, బ్రాంచి, తపాలపెట్టె నెం 506 మద్రాసు.

రోజుకు రూ 3 లను

అనుభవము లే. నే మీద తీరికయున్నప్పుడు మీ గృహముందు 6 లేక 8 గంటలకాలము పనిచేసిన సుపాదించును.

గాక మీ దిరాజ్. శుభమునుగదా మా

దర్బార్ ఆటో నిట్టరును

ఉపయోగించి లాభమును పొందుడు.

మీరు సొమ్మును పెట్టబడి పెట్టిన తలిమ పను లన్నియు మేమే నేర్పెదము.

దీనిని ఉపయోగించిన వా రొకరు ఈ టు వాయు నున్నారు.

గెట్టెవర్ అందు కో,

కలకత్తా.

నేను మీ కద్దముడి దర్బార్ నిట్టరును తెప్పించి రదు నెలలైనవి. నా గృహకృత్యము లన్నియు నెరవేర్చుకొని రోజుకు 3 రూపాయ మేకోళ్ళకు తయారు చేయగలను. నేను నేషి ను తెప్పించుకొనినందు మీకి. తి ఫోలోపించెదను.

బాలబలిగాను, గోపాల్ గంత్

గెట్టెవర్ అందు కో, 40-వ దిబాల్తుముంటు

3, కబుర్ని యర్ కిల్లింగ్స్

కైపు వీధి, కలకత్తా.

అయ్యో, "రోజుకు రూ 3 లను గడించు" మార్గమును తెలుపు మీ ప్రాప్తుకమును కంపును. తపాలఖర్చుల నిమిత్తమై యందు నెం బ ది 1 అణా ప్లాంతుకు పది యున్నాను.

భూరి చేతు భూరి విల్లసము

మద్రాసు గవర్న మెంటు

ఇండస్ట్రియల్ యిన్ స్టిట్యూట్ లో

తయారు చేయబడిన

ప్రశస్తతముగు మంచినీరాలు దొరకు చున్న

కృషి మీరు దిగుమతిచును సిరాలు ఏలకొ నెదరు.

బ్లూ బ్లాక్ వ్రాతసిరా

బ్లూ బ్లాక్ రికార్డు వ్రాయుసిరా

బ్లూ బ్లాక్ ఫౌంటెన్ పెన్ సిరా

బ్లూ బ్లాక్ చెక్కలు వ్రాయు సిరా

ఎర్రసిరా

పచ్చసిరా

ప్రాంపులు వేయుసిరా

ఇగి పాదర్లు

ఈసిరాలన్నియు నీరుగానుండి

ధారాళముగా పారుచు శాశ్వత

మైన వ్రాతగా నేర్పగలవు.

ఇతర విషయములు ధరలు తెలిసికొనగోరు

వారు సోల్ ఏజెంట్లు.

మెన్సర్స్ టి.వి. టెయిలర్ అండ్ కో

తపాల పెట్టె నెం 51 మద్రాసు.

మానసోల్లాసినీ మూత్రము

30 మూత్రము 0-10-0 (పది అణాలు)

మెనులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణ విధిము!!

శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైత్యకాలకు ఈ మూత్రము దివ్యామృతము. అక్షర్లము, అరుచి, ఆవులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతివాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలత్యయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, కిరము, వ్రేళ్లు, అక్కులు, మొదలగునానియందు కలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి జేహమును మంచి యారోగ్యమునకు నెచ్చును.

ఈ మూత్రము మేహవాతనొప్పులను వెంటనే మాన్పును. యందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియయని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలను.

చిరునామా:—

1073 ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలమర్రు, కృష్ణా జిల్లా.

చ మ త్కార గణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, విచిత్రగణితము, వివోదగణితము, మనోగణితము, షేత్రగణిత ముగళము, చిత్రములు, అక్షుగణములు, చిత్తులు, చిత్తుశక్తిలు, యాక్తిశక్తిలు, రహస్యాలెక్కలు, గణితాధారము గలవు. మంచినీరమును, మనోబలమును, తెలివినీ కృత్తిచేయు రసవంతముగా చిత్రవిచిత్రలెక్కలు ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునల దిగమానకజ్జయో, చమత్కారమును, యాక్తియు తెలివియు కలుగును. ప్రతివానిదగ్గర నుండకలసిన పుస్తకము. వీనివల రు. 1 య. వి. పి. చార్జ్ అ రి. టి. 6 (జరుకు రు 6 టి. 6).

వలయువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు,

ఒంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా) అని ప్రాచుర్యము.

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure, absolutely safe; highest testimony. Particulars free.

L. H. SELLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no pain. Particulars free. Correspondence in English and Hindi.

HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

అమృతాంజనము

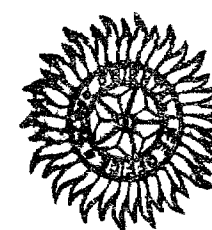

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిషాపులో దొరకును

అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుళెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

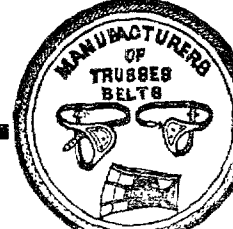
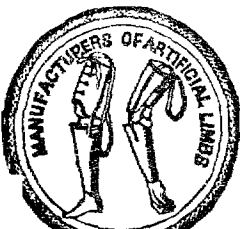
అత్యద్భుతకుష్ఠరోగనివారిణి

కేట్లాగు యినాం! కాలవిమర్శన లేకుండా బౌద్ధధర్మమును సేవింపవచ్చును కేట్లాగు యినాం!!
రూ 116-0-0 లు బహుమానము గుణములేదని రుణపుచేయువారి కియ్యబడును
ఈ దివ్యవృక్షము చిరకాల స్నేహముచే ఒక గొప్ప ఘోషా మహాత్మునివలె లభించినది. ఇది సేవించిన
ఎకపు, నలుపు, రాగిగర్భపు మచ్చలు, తెలుపు మొదలగు అష్టాదశ కుష్ఠరోగములు, కృష్ణజ్ఞానము లేకుండును ఎట్ల
బాసిన మామిడి, అరకాళ్లు, అశేతులు, విశ్వసరిగానండు చుట్టూ మొదలైనవాటిని ఖండించి కఠినతాంబూలము
జేయవచ్చును. వంకరపోయిన కేట్లు యథావ్రతకామున వచ్చును. 1 నెలకు 48 పోపు బౌద్ధధర్మ రూ 10-0-0, 2 నెలకు
రూ 10-0-0, 3 నెలకు రూ 10-0-0. మొదలగు రోగములను బహుమానము చేయుచున్నది. బాగ్రత్త! మోసపోకు!!
సహాయములే... ఈ మాత్రము మాత్రే కృష్ణధర్మముగా నిర్వహించినది. యిది 40 రోజులు సేవించిన పోతల్లు, రొడ్డు
చిట్ట రస, అశే, కొర్రకు, అంజీ, కురుపు, కాటు కొద్దుటాకి చిదప, కిక్కిమొలగు ఎటువంటి సహాయరొగము మై నా
నివారిచి, జీర్ణించిన సహాయములను. మచ్చలు, కీళ్లనొప్పులు దురదపోవు చీమకాయ, మేహరకాములను ఖండిం
చును. ఏకాగ్రమైన సత్యమే నియమం పొమ్మనాపను చేయవచ్చును. 40 రోజులకు రూ 4-0-0.
ఎమ్. సుబ్బారెడ్డి ప్రొప్రైటరు, రెడ్డి అండుకంపెనీ గోపాలపురం, కొత్తపేటపాపు గోదావరి ల్లా.

ఓరియంటల్ గెన
ర్న మెంటు సెక్యూ
రిటీ లైఫ్ అస్సూరన్సు
కంపెనీ లిమిటెడ్.

సావకము 1874 జూలై 1924
గొప్పమూలధనముగల హిందూ జేక భీమాకంపెనీ
హక్కుదారులకు చెల్లించిన దాదాపు మొత్తము రూ 8,00,00,000
ఆస్తులు రూ 6,00,00,000 వైగానే గలదు.
సంభల్తు ఆదాయపన్న రూ 1,00,00,000 వైగానే గలదు.
పోనీ హాల్డర్లు రూ 80,00,000 వైగానే గలదు.
అఫీసులు ఈవిధమనలములందు కలవు
అహమదాబాద్ బెంగళూరు
అజ్మీరు బొంబాయి
అలహాబాద్ కలకత్తా
దెల్లీ కోలంబో
కాంచీ మంజుగూరు
కరాచి నాగపూరు
కోలాలపూరు పూనా
లాహోరు రంజూరు
మదరాసు రావల్ పిండి
మండలె తిరువేండూరు
భీమా చేయించుకును యష్టముగలవారందరు తమతమ
చేకి దానికలన గలదు లాభమును పొందుచున్నది. దీని లాభ
ములు యింకను ఎక్కువగా ఆభివృద్ధిచేయు నూపము గలవు.
ఓరియంటల్ మిక్కిలి లాభకరమైన ప్రత్యేక సదుపాయము
చేలని స్పష్టము. అది మిక్కిలి జనసమ్మతమైనది.
ప్రతిభలాభములను పాలిసి, పరిమిద్దలకుల ప్రత్యేకపాలి
సీలు మున్నగునవి తెలుపు వివరముల పట్టికకై కంపెనీకి
వాయుడు.
Oriental Assurance Buildings } F. E. Vaid
Post Box No. 8. Madras. } Branch Secy,
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore
Trivandrum Branch:—Trivandrum.

Powell's Extract of Golden

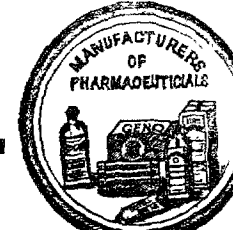
3421 పవలుగారి అమోఘమైన గెనో
నెగ రోగమునకు
అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద బౌద్ధధర్మములనుండి తయారుచేయబడినది.
సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండ
ములయొక్క వాపు, శుక్లవస్త్రము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొద
లగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుర్రునట్టి దివ్యవృక్షము.
గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే
ప్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కు
లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును.
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

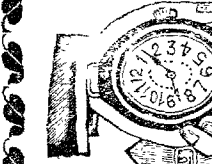
తీక్ష్ణమైన వ్యాధికి బుడ్డి సెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి సెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యవృక్షములు సుప్రసిద్ధమైన డాక్టరులన్నిటిలోను దొరకును.
మా చిత్రవిచిత్ర క్యాటలాగ్ నకై వ్రాయవచ్చు.
ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay

ఈదిన మే మీకు సుదినము?

మా యొక్క చేతి
గడియారము మీరు చేతి
లోధరించిన సరియైన కాలమును చూపును. చేతికి
ఒక ఆధరము. దీనిని

ధరించిన దినము మొదలు, మీ స్నేహితులు, యింకను
ఆశీర్వాదము మిమ్ములను అడుగుటయే గాక, మిమ్ములను
మరి యొకటి తెప్పించి యియ్యవలెను అడుగుదురు. మూ
డు సంవత్సరములు ఉత్తరవాదము. చేతిలో కట్టు కొ
లుట్టవలెను. రూ. 7-8-0 క్షయపడుదు.
విలాసము:—పీటర్ వాచ్ కంపెనీ
పోస్టుబాక్సు నె 27, మదరాసు